Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТЫ

ПАРАҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ МЕНЕДЖМЕНТІ ЖҮЙЕЛЕРІ

Талаптар және пайдалану жөніндегі нұсқау

СИСТЕМЫ МЕНЕДЖМЕНТА ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ВЗЯТОЧНИЧЕСТВУ

Требования и руководство по использованию

ҚР СТ ISO 37001-2025

Ресми басылым

Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің
Техникалық реттеу және метрология комитеті
(Мемстандарт)

Астана

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТЫ

ПАРАҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ МЕНЕДЖМЕНТІ ЖҮЙЕЛЕРІ

Талаптар және пайдалану жөніндегі нұсқау

ҚР СТ ISO 37001-2025

(ISO 37001:2025 Anti-bribery management systems. Requirements with guidance for use, IDT)

Ресми басылым

Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің
Техникалық реттеу және метрология комитеті
(Мемстандарт)

Астана

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Алғысөз

1 Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің «Қазақстан стандарттау және метрология институты» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны **ДАЙЫНДАП ЕНГІЗДІ**

2 Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитеті Төрағасының 2025 жылғы 4 қарашадағы № 67-НҚ бұйрығымен **БЕКІТІЛІП, ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ**

3 Осы стандарт ISO 37001:2025 Anti-bribery management systems. Requirements with guidance for use (Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйелері. Қолдану жөніндегі нұсқаулығымен талаптар) халықаралық стандартымен бірдей.

Халықаралық стандартты ISO/TC 309, «Ұйымдарды басқару» техникалық комитеті әзірледі.

Ағылшын тілінен (en) аударылған

Негізінде осы ұлттық стандарт дайындалған және сілтемелер берілген халықаралық стандарттың ресми данасы Нормативтік техникалық құжаттардың бірыңғай мемлекеттік қорында бар.

Сәйкестік дәрежесі - бірдей (IDT)

4 ҚР СТ ISO 37001-2017 «Парақорлықпен күрес менеджменті жүйелері. Талаптар және пайдалану жөніндегі нұсқау» **ОРНЫНА ЕНГІЗІЛДІ**.

Осы стандартқа өзгерістер туралы ақпарат жыл сайын басып шығарылатын стандарттау жөніндегі ақпараттық каталогында, ал өзгерістер мен түзетулердің мәтіні мерзімді басып шығарылатын ақпараттық сілтемелерінде жарияланады. Осы стандарт қайта қаралған (ауыстырылған) немесе күші жойылған жағдайда тиісті хабарлама мерзімді басып шығарылатын стандарттардың ақпараттық сілтемелерінде жарияланады.

Осы стандарт Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толықтай немесе бөлшектеліп басылып шығарыла, көбейтіле және таратыла алмайды

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Мазмұны

Кіріспе V
1 Қолданылу саласы 1
2 Нормативтік сілтемелер 1
3 Терминдер мен анықтамалар 2
4 Ұйымның мәтінмәні 6
4.1 Ұйым ұғымы және оның мәтінмәні 6
4.2 Мүдделі тараптардың қажеттіліктері мен үміттерін түсіну 6
4.3 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйелерінің саласын анықтау 7
4.4 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі 7
4.5 Парақорлық тәуекелдерін бағалау 7
5 Көшбасшылық 8
5.1 Көшбасшылық және бейілділік 8
5.1.1 Басқарушы орган 8
5.1.2 Жоғары басшылық 8
5.1.3 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениеті 9
5.2 Парақорлыққа қарсы саясат 9
5.3 Ұйымдағы функциялар, жауапкершілік және өкілеттіктер 9
5.3.1 Рөлдер мен жауапкершілік 9
5.3.2 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясы 10
5.3.3 Шешім қабылдауды беру 10
6 Жоспарлау 11
6.1 Тәуекелдер мен мүмкіндіктерге қатысты әрекеттер 11
6.2 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар және оларға қол жеткізуді жоспарлау 11
6.3 Өзгерістерді жоспарлау 11
7 Қолдау 12
7.1 Ресурстар 12
7.2 Құзыреттілік 12
7.2.1 Жалпы ережелер 12
7.2.2 Жұмысқа орналастыру процесі 12
7.3 Хабардарлық 13
7.3.1 Персоналды хабардар ету 13
7.3.2 Персоналды оқыту 13
7.3.3 Бизнес-серіктестерді оқыту 14
7.3.4 Хабардарлықты арттыру және оқыту бағдарламалары 14
7.4 Коммуникация 14
7.5 Құжатталған ақпарат 15
7.5.1 Жалпы ережелер 15
7.5.2 Құжатталған ақпаратты құру және жаңғырту 15
7.5.3 Құжатталған ақпаратты басқару 15
8 Қызметі 16
8.1 Қызметті жоспарлау және басқару 16
8.2 Кешенді тексеру 16
8.3 Қаржылық бақылау 16
8.4 Қаржылық емес бақылау 16
8.5 Бақыланатын ұйымдар мен бизнес-әріптестердің парақорлыққа қарсы іс-қимыл шараларын жүзеге асыру 17
8.6 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі міндеттемелер 17

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

8.7 Сыйлықтар, қонақжайлылық, қайырымдылықтар және осыған ұқсас жеңілдіктер 18
8.8 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының бірігейсіздігін басқару 18
8.9 Күдік туралы хабарлау 18
8.10 Парақорлыққа қатысты тергеу және шаралар қабылдау 19
9 Қызмет нәтижелерін бағалау 19
9.1 Мониторинг, өлшеу, талдау және бағалау 19
9.2 Ішкі аудит 20
9.2.1 Жалпы ережелер 20
9.2.2 Ішкі аудит бағдарламасы 20
9.2.3 Аудит рәсімдері, бақылау шаралары және жүйелер 20
9.2.4 Объективтілік және бейтараптық 21
9.3 Басшылық тарапынан талдау 21
9.3.1 Жалпы ережелер 21
9.3.2 Басшылық тарапынан талдау үшін кіріс деректері 21
9.3.3 Басшылық тарапынан талдау нәтижелері 21
9.4 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функция тарапынан талдау 22
10 Жақсарту 22
10.1 Тұрақты жақсарту 22
10.2 Сәйкессіздіктер және түзету әрекеттері 22
А қосымшасы (ақпараттық) Осы стандартты пайдалану жөніндегі нұсқау 23
Библиография 48

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Кіріспе

Парақорлық кеңінен таралған құбылыс болып табылады. Ол елеулі әлеуметтік, моральдық, экономикалық және саяси проблемаларды тудырады, билік органдарының қызметіне теріс әсер етеді, дамуға кедергі келтіреді және бәсекелестікті бұрмалайды. Ол әділеттілікті бұзады, адам құқықтарына күмән келтіреді және мұқтаж жандарға көмек көрсетуге кедергі болып табылады. Ол сондай-ақ бизнестегі шығындарды арттырады, бизнес операцияларына күмән тудырады, тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің құнын арттыруға ықпал етеді, өмір мен мүліктің жоғалуына әкелетін өнімдер мен қызметтердің сапасын төмендетеді, мемлекеттік билік институттарына деген сенімді бұзады, сондай-ақ нарықтардың адалдығы мен тиімді жұмысына әсер етеді.

Үкімет халықаралық іскерлік операцияларды жүргізу кезінде шет мемлекеттердің лауазымды тұлғаларына параға сатып алуға қарсы іс-қимыл жөніндегі Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының (ЭЫДҰ) Конвенциясы[19], Біріккен Ұлттар Ұйымының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы конвенциясы[18] сияқты халықаралық келісімдер арқылы, сондай-ақ өздерінің ұлттық заңдары арқылы парақорлыққа қарсы іс-қимылда прогреске қол жеткізді. Жеке тұлғаларға арналған юрисдикциялардың көпшілігінде парақорлық құқық бұзушылық болып табылады, ұйымдарға, сондай-ақ жеке тұлғаларға парақорлық үшін жауапкершілік жүктеу үрдісі артып келеді.

Алайда бұл мәселені шешу үшін заңдардың өзі жеткіліксіз. Ұйымдар парақорлыққа қарсы іс-қимылға белсенді қатысқаны үшін жауап береді. Бұған осы стандарт арналған парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің көмегімен, сондай-ақ тұтастық, ашықтық, ашықтық және сәйкестік мәдениетін белгілеу бойынша басшылық деңгейінде міндеттемелер қабылдау арқылы қол жеткізуге болады. Ұйым мәдениетінің сипаты парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне қатысты сәттіліктің немесе сәтсіздіктің маңызды факторы болып табылады.

Жақсы басқарылатын ұйымда сәйкестік саясаты бар деп күтіліп отыр, оған заңнамалық талаптарға және тұтастыққа ұмтылуға көмектесу үшін оны тиісті менеджмент жүйелері қолдайды. Парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты жалпы сәйкестік саясатының компоненті болып табылады. Парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты және оны қолдайтын менеджмент жүйесі ұйымға парақорлыққа қатысудың шығындарын, тәуекелдері мен залалдарын болдырмауға немесе азайтуға, іскерлік қатынастарға деген сенімділік пен сенімділікті дамытуға және оның беделін жақсартуға көмектеседі.

Осы стандарт халықаралық деңгейде жұмыс жүргізу тәжірибесін көрсетеді және барлық юрисдикцияларда пайдаланылуы мүмкін. Ол экономиканың барлық секторларының шағын, орта және ірі ұйымдарында, соның ішінде мемлекеттік және квазимемлекеттік секторда, жеке бизнесте, сондай-ақ коммерциялық емес секторда қолданылады. Ұйымның алдында тұрған парақорлық тәуекелдері ұйымның көлемі, ұйым жұмыс істейтін экономиканың орны немесе секторы, ұйымның жұмысының сипаты, ауқымы және күрделілік деңгейі сияқты факторларға байланысты өзгереді. Осы стандарт ұйымдардың ұйым алдында туындайтын парақорлық тәуекелдеріне сәйкес келетін және оларға сәйкес келетін саясаттарды, рәсімдерді және бақылау шараларын енгізуін айқындайды. А қосымшасы осы стандарттың талаптарын енгізу бойынша басшылық нұсқауды ұсынады.

Осы стандартқа сәйкестік ұйымда парақорлық жағдайлары болмағанына немесе болмайтынына сенімділік бере алмайды, сондай-ақ парақорлық тәуекелдерін толығымен жою мүмкін емес. Алайда осы стандарт ұйымға парақорлықтың алдын алу, анықтау және оған қатысты шаралар қабылдау мақсатында әзірленген қолайлы және үйлесімді шараларды енгізуге көмектесе алады.

Осы стандартты менеджмент жүйелерінің басқа стандарттарымен (мысалы, ISO 9001,

ISO 14001, ISO/IEC 27001, ISO 37301 және ISO 37002), сондай-ақ басқару стандарттарымен (мысалы, ISO 26000 және ISO 31000) бірге пайдалануға болады.

Ұйымдарды басқару жөніндегі нұсқау ISO 37000-де, ал сәйкестікті басқарудың жалпы жүйесіне қойылатын талаптар ISO 37301-де көрсетілген.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТЫ

ПАРАҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ МЕНЕДЖМЕНТІ ЖҮЙЕЛЕРІ

Талаптар және пайдалану жөніндегі нұсқау

Енгізілген күні 2026-01-01

1 Қолданылу саласы

Осы стандарт парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін әзірлеу, енгізу, қолдау, талдау және жақсарту үшін талаптарды белгілейді және ұсынымдарды қамтиды. Бұл жүйе тәуелсіз болуы да және жалпы менеджмент жүйесіне интеграциялануы да мүмкін. Осы стандарт ұйымның қызметіне байланысты мынадай құбылыстарға қолданылады:

- мемлекеттік, квазимемлекеттік, жеке және коммерциялық емес сектордағы парақорлық;
- ұйым тарапынан парақорлық;
- ұйымның, оның атынан немесе оның мүддесі үшін әрекет ететін персонал тарапынан парақорлық;
-ұйымның өз атынан немесе оның мүддесі үшін әрекет ететін бизнес-серіктестері тарапынан парақорлық;
- ұйымға қатысты парақорлық;
- ұйымның қызметіне байланысты ұйым персоналына қатысты парақорлық;
- ұйымның қызметіне байланысты ұйымның бизнес-серіктестеріне қатысты парақорлық;
- тікелей және жанама парақорлық (мысалы, үшінші тұлға алған немесе үшінші тұлғаға берілген пара).

Осы стандарт тек парақорлыққа қарсы іс-қимылға қолданылады.

Осы стандарт ұйымға парақорлық жағдайларының алдын алуға, анықтауға және оларға ден қоюға, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы және оның қызметіне қолданылатын ерікті міндеттемелерді сақтауға көмектесетін менеджмент жүйесін құру жөніндегі талаптарды белгілейді және ұсынымдарды қамтиды.

Осы стандарттың талаптары жалпы болып табылады және олардың типіне, мөлшеріне, қызмет сипатына қарамастан, сондай-ақ олардың мемлекеттік, жеке немесе коммерциялық емес секторға жататындығына қарамастан барлық ұйымдарда (немесе олардың бөлімшелерінде) қолдануға арналған. Бұл талаптарды қолдану көлемі 4.1, 4.2 және 4.5-те көрсетілген факторларға байланысты.

Ескертпелер

1 Нұсқау үшін А.2-бөлімді қараңыз.

2 Ұйым тарапынан парақорлық тәуекелінің алдын алу, анықтау және азайту үшін қажетті шаралар ұйымға (оның персоналына немесе ұйым атынан әрекет ететін бизнес-серіктестерге) қатысты парақорлық болған жағдайда оның алдын алу, табу және шаралар қабылдау үшін пайдаланылатын шаралардан өзгеше болуы мүмкін. Нұсқау үшін А.8-бөлімді қараңыз.

2 Нормативтік сілтемелер

Осы стандартта нормативтік сілтемелер жоқ.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

3 Терминдер мен анықтамалар

Осы стандартта тиісті анықтамалары бар мынадай терминдер қолданылады:

ISO және IEC стандарттауда мына мекенжайлар бойынша пайдалану үшін терминологиялық деректер қорын қолдайды:

- ISO файлдарын онлайн-платформасы: http://www.iso.org/obp қолжетімді.
- IEC электропедиясы: мына мекенжай бойынша http://www.electropedia.org/ қолжетімді

3.1 Парақорлық (bribery): Осы тұлғаның міндеттерін орындауға қатысты (3.16) әрекет ететін немесе әрекеттен бас тартатын тұлғаны көтермелеу немесе марапаттау ретінде қолданылатын заңды бұзу болып табыла отырып, кез келген құндылықтың (қаржылық немесе қаржылық емес болуы мүмкін) заңсыз артықшылығын тікелей немесе жанама түрде және орналасқан жеріне қарамастан ұсыну, уәде беру, беру, қабылдау немесе бопсалау.

Ескертпе - Жоғарыда әмбебап анықтама берілген. «Парақорлық» терминінің мағынасы ұйымға (3.2) және ұйым әзірлеген парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджмент жүйесіне (3.5) қолданылатын парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі заңнамада айқындалғандай қолданылады.

3.2 Ұйым (organization): Өз мақсаттарына (3.11) қол жеткізу мақсатында өз міндеттері, жауапкершілігі, өкілеттіктері және өзара қарым-қатынастары бар тұлға немесе тұлғалар тобы.

Ескертпелер

1 Ұйым ұғымы жеке кәсіпкерді, компанияны, корпорацияны, фирманы, кәсіпорынды, мекемені, серіктестікті, қайырымдылық ұйымын, қоғамды, сондай-ақ заңды тұлға болсын, мемлекеттік немесе жеке сектор болсын, олардың бөлімшесін немесе комбинациясын қамтиды, бірақ олармен шектелмейді.

2 Егер объект өте ірі ұйымның бөлігі болса, «ұйым» термині парақорлыққа қарсы іс-қимылды басқару жүйесінің (3.5) қолданылу аясындағы өте ірі ұйымның бөлігіне ғана қатысты.

3.3 Мүдделі тарап (артықшылықты термин) (interested party),

Мүдделі тұлға (рұқсат етілетін термин) (stakeholder): Шешімге немесе қызметке әсер ете алатын, не өздеріне әсер етуі мүмкін, немесе әсер етеді деп есептейтін тұлға немесе ұйым (3.2).

Ескертпе - Мүдделі тарап ұйымға қатынасы бойынша ішкі және сыртқы болып табылуы мүмкін.

3.4 Талап (requirement): Қажеттілік, белгіленген және міндетті

Ескертпелер

1 ISO менеджмент жүйелерінің стандарттарындағы «талап» негізгі анықтамасы - бұл «белгіленген, әдетте болжанатын немесе міндетті болып табылатын қажеттілік немесе күту». «Әдетте болжанатын» талаптар парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті мәтінмәнінде қолданылмайды.

2 «Әдетте болжанады» дегеніміз ұйым үшін (3.2) және мүдделі тараптар үшін (3.3) тән болып табылады, немесе бұл қарастырылып отырған қажеттілік немесе күту болжанатыны қалыптасқан практиканы білдіреді.

3 Белгіленген талап - бұл, мысалы, құжатталған ақпаратта (3.14) белгіленген талап.

3.5 Менеджмент жүйесі (management system): Осы мақсаттарға жету үшін саясаттарды (3.10) және мақсаттарды (3.11), сондай-ақ процестерді (3.15) әзірлеу үшін ұйымның өзара байланысты немесе өзара әрекеттесетін элементтерінің жиынтығы (3.2).

Ескертпелер

1 Менеджмент жүйесі бір немесе бірнеше бағытты қамтуы мүмкін.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

2 Менеджмент жүйесінің элементтері ұйымдық құрылымды, функциялар мен жауапкершілікті, қызметті жоспарлау мен орындауды қамтиды.

3 Менеджмент жүйесінің саласы ұйымның бүкіл қызмет саласын, ұйымның жекелеген және сәйкестендірілген функцияларын, ұйымның жекелеген және сәйкестендірілген бөліктерін немесе ұйымдар тобы шеңберінде орындалатын бір немесе одан да көп функцияларды қамтуы мүмкін.

3.6 Жоғары басшылық (top management): Ұйымды (3.2) жоғары деңгейде басшылық ететін және басқаратын тұлға немесе тұлғалар тобы.

Ескертпелер

1 Жоғары басшылық өкілеттіктерді бере алады және ұйым ішінде ресурстар ұсына алады.

2 Егер менеджмент жүйесінің(3.5) саласы ұйымның бір бөлігін ғана қамтыса, онда «жоғары басшылық» ұйымның осы бөлігіне басшылық ететіндерге және басқаратындарға жатады.

3 Ұйымды өз қызметін қандай нормативтік-құқықтық базада орындауға міндетті екендігіне, сондай-ақ олардың көлеміне, экономика секторына және т.б. байланысты ретке келтіруге болады. Кейбір ұйымдарда басқарушы орган (3.6) және жоғары басшылық бар, ал жауапкершілігі жоғары басшылықтың бірнеше деңгейіне бөлінбейтін ұйымдар бар. Ұйымға да, жауапкершілікке де қатысты бұл айырмашылықтарды 5-бөлімдегі талаптарды қолдану кезінде ескеруге болады.

3.7 Басқару органы (governing body): Бүкіл ұйым (3.2) үшін жеке-дара жауап беретін тұлға немесе тұлғалар тобы.

Ескертпелер

1 Басқарушы орган директорлар кеңесін, бақылау кеңесін, жалғыз директоржы, бірлескен және бірнеше директорларды немесе қамқоршыларды қоса алғанда, бірқатар форматтарда құрылуы мүмкін.

2 ISO менеджмент жүйесінің стандарттары стандартқа және ұйымдастырушылық мәтінмәнге байланысты басқарушы органға бағынатын және ол үшін жауап беретін рөлді сипаттау үшін «жоғары басшылық» терминіне сілтеме жасайды.

3 Барлық ұйымдарда, әсіресе шағын және орта ұйымдарда жоғары басшылықтан бөлек басқару органы болмайды. Мұндай жағдайларда жоғары басшылық басқарушы органның рөлін атқарады.

4 ISO 37000:2021, 3.3.4-тен алынған, өзгертілді — Анықтамаға ескертпелер қайта реттелді: Анықтамаға 2-ескертпе енді Анықтамаға 1-ескертпе; Анықтамаға 3-ескертпе енді Анықтамаға 2-ескертпе; және Анықтамаға 3-ескертпе қосылды.

3.8 Парақорлыққа қарсы функция (anti-bribery function): Парақорлыққа қарсы менеджменті жүйесінің (3.5) жұмыс істеуіне өкілеттігі бар және жауапты тұлға (тұлғалар).

3.9 Нәтижелілік (effectiveness): Жоспарланған қызметті іске асыру және жоспарланған нәтижелерге қол жеткізу дәрежесі.

3.10 Саясат (policy): Жоғары басшылық (3.6) немесе басқарушы орган (3.7) ресми түрде қалыптасқан ұйымның (3.2) ниеті мен бағыты

3.11 Мақсат (objective): Қол жеткізу қажет нәтиже.

Ескертпелер

1 Мақсат стратегиялық, тактикалық немесе функционалды болуы мүмкін.

2 Мақсаттар әртүрлі бағыттарға қатысты болуы мүмкін (мысалы, қаржы, сату және маркетинг, жабдықтау, қауіпсіздік және еңбекті қорғау, және экология) және әртүрлі деңгейлерде қолданылуы мүмкін (мысалы, стратегиялық, ұйым ауқымы деңгейі, жоба деңгейі, өнім және процесс деңгейі (3.15)).

3 Мақсатты әр түрлі терминдермен, мысалы, күтілетін нәтиже, мақсатты мәлімдеме, жұмыс өлшемшарты, парақорлыққа қарсы іс-қимыл мақсат немесе мағынасы ұқсас басқа сөздерді пайдалану көмегімен (мысалы, ұмтылыс, ниет, тапсырма) білдірілуі мүмкін.

4 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі (3.5) мәтінмәнінде парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі мақсаттарды ұйым (3.2) нақты нәтижелерге қол жеткізу үшін парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі саясатқа (3.10) сәйкес белгілейді.

3.12 Тәуекел (risk): Белгісіздіктің мақсаттарға әсері (3.11).

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Ескертпелер

1 Әсер – бұл күтілгеннен, оң немесе теріс ауытқу.

2 Белгісіздік - бұл оқиғаны, оның салдарын немесе ықтималдығын түсінуге немесе білуге қатысты ақпараттың жетіспеушілігі, ішінара болуы мүмкін жағдай.

3 Тәуекел көбінесе ықтимал оқиғаларға (оқиғаларға) және салдарға немесе олардың жиынтығына сілтеме жасаумен сипатталады.

4 Тәуекел көбінесе оқиғаның салдары (жағдайлардың өзгеруін қоса алғанда) және онымен байланысты «ықтималдылық» шеңберінде көрінеді.

3.13 Құзыреттілік (competence): Болжамды нәтижелерге қол жеткізу үшін білім мен дағдыларды қолдану мүмкіндігі.

3.14 Құжатталған ақпарат (documented information): Ұйым басқаруы және жұмыс істеуі қажет ақпарат (3.2) және ақпарат қамтылған тасығыш.

Ескертпелер

1 Құжатталған ақпарат кез келген форматта болуы мүмкін және кез келген тасығышта болуы мүмкін, сондай-ақ кез келген көзден алынуы мүмкін.

2 Құжатталған ақпарат мыналарға жатуы мүмкін:

- тиісті процестерді (3.5) қоса алғанда менеджмент жүйесіне (3.15);
- ұйымның жұмыс істеуі мақсатында құрылған ақпарат (құжаттама);
- қол жеткізілген нәтижелер туралы куәліктерге (жазбаларға).

3.15 Процесс (process): Кіріс деректерін нәтижеге түрлендіретін өзара байланысты және өзара әрекеттесетін іс-әрекеттер жиынтығы.

Ескертпе - Мәтінмәнге байланысты процестің нәтижесін шығыс, өнім немесе көрсетілетін қызмет деп атауға болады.

3.16 Қызмет көрсеткіші (performance): Өлшенетін нәтиже.

Ескертпелер

1 Қызмет көрсеткіштері сандық және сапалық мәліметтерге қатысты болуы мүмкін.

2 Қызмет көрсеткіштері қызметті басқаруға, процестерге (3.15), өнімдерге (көрсетілетін қызметтерді қоса алғанда), жүйелерге немесе ұйымдарға (3.2) қатысты болуы мүмкін.

3.17 Мониторинг (monitoring): Жүйенің, процестің (3.15) немесе жұмыстың күйін анықтау.

Ескертпе - Жүйенің күйін анықтау үшін тексеру, бақылау немесе байқау қажет болуы мүмкін.

3.18 Өлшеу (measurement): Шаманы анықтау процесі (3.15).

3.19 Аудит (audit): Аудит өлшемшарттарының орындалу дәрежесін белгілеу мақсатында аудит куәліктерін алудың және оларды объективті бағалаудың жүйелі, тәуелсіз және құжатталған процесі (3.15).

Ескертпелер

1 Аудит ішкі (бірінші тарап) немесе сыртқы (екінші немесе үшінші тарап), сондай-ақ аралас (екі немесе одан да көп бағытты біріктіру) болуы мүмкін.

2 Ішкі аудитті ұйымның өзі (3.2) немесе ұйым атынан сыртқы тарап жүргізеді.

3 «Аудит куәлігі» және «аудит өлшемшарттары» ISO 19011 стандартында анықталған.

3.20 Сәйкестік (conformity): Талаптың орындалуы (3.4).

3.21 Сәйкессіздік (nonconformity): Талапты орындамау (3.4).

3.22 Түзету әрекеті (corrective action): Сәйкессіздік себебін жоюға бағытталған

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

әрекет (3.21) және қайта пайда болуының алдын алу.

3.23 Үздіксіз жақсарту (continual improvement): Қызмет көрсеткіштерін жақсарту бойынша тұрақты жұмыс (3.16).

3.24 Персонал (personnel): Ұйымның (3.2) басшылары, қызметкерлері, штаттық мамандары, уақытша/штаттан тыс қызметкерлері және еріктілері.

Ескертпелер

1 Персоналдың әртүрлі түрлері парақорлық тәуекелдерінің әртүрлі түрлері мен дәрежелерін білдіреді (3.12) және ұйым парақорлық тәуекелдерін бағалау мен басқарудың әртүрлі рәсімдерін қолдана алады.

2 Уақытша персоналды басқару жөніндегі нұсқау А.8-бөлімінде.

3.25 Бизнес-серіктес (business associate): Ұйым (3.2) іскерлік қарым-қатынаста болатын немесе оны орнатуды жоспарлап отырған сыртқы тарап.

Ескертпелер

1 Бизнес-серіктес ұғымына клиенттер, тапсырыс берушілер, бірлескен кәсіпорындар, бірлескен кәсіпорын серіктестері, консорциум серіктестері, аутсорсингтік компаниялар, мердігерлер, консультанттар, қосалқы мердігерлер, өнім берушілер, вендорлар, кеңесшілер, агенттер, дистрибьюторлар, өкілдер, делдалдар және инвесторлар кіреді, бірақ олармен шектелмейді. Бұл анықтама әдейі кең көлемде жасалған және ұйымды парақорлық тәуекелдеріне ұшыратуы мүмкін бизнес-серіктестерге қатысты ұйымның парақорлық тәуекел профиліне (3.12) сәйкес түсіндірілуге тиіс.

2 Бизнес-серіктестердің әртүрлі санаттары парақорлық тәуекелінің әртүрлі түрлері мен дәрежелерін білдіреді және ұйым (3.2) әртүрлі бизнес-серіктестерге әсер ету мүмкіндігінің әртүрлі дәрежесіне ие болады. Ұйымның парақорлық тәуекелдерін бағалауы кезінде және парақорлық тәуекелдерін басқару рәсімдерінде бизнес-серіктестердің әртүрлі санаттарын әр түрлі түсіндіруге болады.

3 Осы стандарттағы «бизнес» терминін түсіндіру ұйымның өмір сүру мақсаттарына қатысты қызмет түрлерін белгілеуге дейін азайтылуы мүмкін.

3.26 Қоғамдық тұлға (public official): Лауазымға тағайындалған, сайланған немесе қызмет сатысы бойынша көтерілген тұлға немесе мемлекеттік функцияны орындайтын кез келген тұлға, сондай-ақ билік немесе мемлекеттік кәсіпорын үшін немесе кез келген лауазымды тұлға немесе мемлекеттік немесе халықаралық ұйымның уәкілетті тұлғасы немесе мемлекеттік мекемедегі лауазымға кез келген үміткер болсын, заң шығарушы органда, әкімшілік басқаруда немесе сот ісін жүргізуде лауазым атқаратын тұлға.

Ескертпе - Лауазымды тұлғалар ретінде түсіндірілуі мүмкін тұлғалардың мысалдары А.21-бөлімде көрсетілген.

3.27 Үшінші тарап (third party): Ұйымға тәуелсіз тұлға немесе орган (3.2).

Ескертпе - Барлық бизнес-серіктестер (3.25) үшінші тарап болып табылады, бірақ әрбір үшінші тарап бизенс-серіктес бола бермейді.

3.28 Мүдделер қақтығысы (conflict of interest): Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, мұндай жағдайда аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық міндеттерін орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына алып келуі мүмкін;

Ескертпелер

1 Жеке мүдделердің әртүрлі типтері болуы мүмкін: іскерлік, қаржылық, отбасылық, кәсіби, діни немесе саяси.

2 Ұйымдық мүдде жеке тұлғаның емес, ұйымның немесе ұйымның бір бөлігінің (мысалы, команда немесе бөлім) мүдделерін білдіреді.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

3 ISO 37009:2025, 3.14-тен алынған.

3.29 Кешенді тексеру (due diligence): Парақорлық тәуекелінің (3.12)сипаты мен дәрежесін бағалауға және ұйымдарға (3.2) арнайы мәмілелерге, жобаларға, қызмет түрлеріне, бизнес-серіктестерге (3.25) және персоналға (3.24) қатысты шешім қабылдауға көмектесуге мүмкіндік беретін процесс (3.15).

3.30 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениеті (anti-bribery culture): Бүкіл ұйымда бар және парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатына (3.10) және парақорлыққа қарсы іс-қимылды басқару жүйесіне (3.5) ықпал ететін мінез-құлық нормаларын құру үшін ұйымның құрылымдарымен және бақылау жүйелерімен өзара әрекеттесесетін құндылықтар, әдеп, сенімдер және мінез-құлық (3.1).

Ескертпе - Осы термин ISO 37301:2021, 3.28 «сәйкестік мәдениеті» бейімделген.

4 Ұйымның мәтінмәні

4.1 Ұйым ұғымы және оның мәтінмәні

Ұйым өзінің мақсаттарына қатысты және оның парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің жоспарланған нәтижелеріне қол жеткізу мүмкіндігіне әсер ететін сыртқы және ішкі факторларды анықтауға тиіс. Мұндай факторларға, басқалармен қатар, мыналар жатады:

a) ұйымның мөлшері, құрылымы және шешім қабылдау өкілеттіктерін бөлу;

b) ұйым жұмыс істейтін немесе жұмыс істеуді көздейтін экономиканың орналасқан жері мен секторлары;

c) ұйым қызметінің және оның жұмысының сипаты, ауқымы және күрделілік деңгейі;

d) ұйымның бизнес-моделі;

e) ұйым бақылайтын заңды тұлғалар, сондай-ақ ұйымды бақылауды жүзеге асыратын заңды тұлғалар;

f) ұйымның бизнес-серіктестері;

g) қоғамдық тұлғалармен өзара байланыстың сипаты мен көлемі;

h) қолданылатын заңнамалық, нормативтік, келісімшарттық және кәсіптік міндеттемелер мен міндеттер.

Ұйым климаттың өзгеруі өзекті фактор болып табылатындығын анықтауға тиіс.

Ескертпе - Ұйым, егер ұйымның менеджментін тікелей немесе жанама бақыланса, басқа ұйымды бақылауды жүзеге асырады (А.13 қараңыз).

4.2 Мүдделі тараптардың қажеттіліктері мен үміттерін түсіну

Ұйым анықтауға тиіс:

a) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне қатысы бар мүдделі тараптар;

b) мүдделі тараптар деректерінің тиісті талаптары;

c) осы талаптардың қайсысы парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінде ескерілетін болады.

Ескертпе

1 Тиісті мүдделі тараптардың климаттың өзгеруіне байланысты талаптары болуы мүмкін.

2 Мүдделі тараптардың талаптарын анықтау кезінде ұйым міндетті талаптар мен міндетті емес болжалдар мен мүдделі тараптар алдындағы ерікті міндеттемелерді ажырата алады.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

4.3 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйелерінің саласын анықтау

Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің қолданылу саласын белгілеу үшін оның шекаралары мен қолданылуын анықтауға тиіс.

Бұл саланы анықтау кезінде ұйым мыналарды ескеруге тиіс:

a) 4.1-тармақта көрсетілген сыртқы және ішкі факторлар;

b) 4.2-тармақта көрсетілген талаптар;

c) 4.5-тармақта көрсетілген парақорлық тәуекелдерін бағалау нәтижелері;

Сала құжатталған ақпарат ретінде ұсынылуға тиіс.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.2-бөлімді қараңыз.

4.4 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі

Ұйым осы стандарттың талаптарына сәйкес қажетті процестерді және олардың өзара іс-қимылын қоса алғанда, парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін әзірлеуге, құжаттауға, енгізуге, қолдауға, тұрақты талдауға, сондай-ақ қажет болған жағдайда жақсартуға тиіс.

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі парақорлық тәуекелін анықтауға және бағалауға, сондай-ақ парақорлықтың алдын алуға, анықтауға және оған ден қоюға бағытталған шараларды қамтуға тиіс.

Ескертпе - Парақорлық тәуекелін толығымен жою мүмкін емес және парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджментінің бірде-бір жүйесі парақорлықтың барлық жағдайларын ескертуге және анықтауға қабілетті болмайды.

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі 4.3-тармақта көрсетілген факторларды назарға ала отырып, ақылға қонымды және мөлшерлес болуға тиіс.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.3-бөлімді қараңыз.

4.5 Парақорлық тәуекелдерін бағалау

4.5.1 Ұйым парақорлық тәуекелдерін белгіленген интервалда бағалауға тиіс:

a) 4.1-тармақта көрсетілген факторларды ескере отырып, ұйым негізді болжай алатын парақорлық тәуекелдерін сәйкестендіру;

b) парақорлықтың сәйкестендірілген тәуекелдерін талдау, бағалау және басымдық беру;

c) парақорлықтың белгіленген тәуекелдерін азайту үшін ұйымда қолданыстағы бақылау шараларының жарамдылығы мен нәтижелілігін бағалау.

4.5.2 Ұйым өзінің саясаты мен мақсаттарын назарға ала отырып, парақорлық тәуекелінің деңгейін бағалау өлшемшарттарын белгілеуге тиіс.

4.5.3 Парақорлық тәуекелдерін бағалау қайта қаралуға тиіс:

a) өзгерістер мен жаңа ақпарат ұйым белгілеген мерзімдер мен жиіліктер негізінде дұрыс бағалануы үшін белгіленген интервалдар арқылы;

b) ұйымның ұйымдық құрылымында немесе қызметінде елеулі өзгерістер болған жағдайда.

4.5.4 Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін әзірлеу немесе жақсарту үшін пайдаланылған парақорлық тәуекелдеріне жүргізілген бағалауды куәландыратын құжатталған ақпаратты сақтауға тиіс.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.4-бөлімді қараңыз.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

5 Көшбасшылық

5.1 Көшбасшылық және бейілділік

5.1.1 Басқарушы орган

Егер ұйымның жеке басқару органы болса, ол парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне қатысты көшбасшылық пен бейілділікті көрсетуге тиіс:

a) ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясатын бекіту;

b) парақорлыққа қарсы іс-қимылды ұйымдастыру стратегиясы мен саясатының келісімділігін қамтамасыз ету;

c) ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің жай-күйі мен жұмыс істеуі туралы жоспарланған уақыт интервалдары арқылы ақпарат алу және талдау;

d) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің тиімді жұмыс істеуі үшін қажетті барабар және тиісті ресурстарды бөлу және тағайындау талаптары;

e) жоғары басшылықтың ұйымда парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін енгізуіне, оның болжамды нәтижелеріне және оның нәтижелілігіне ақылға қонымды қадағалауды орындау.

Егер ұйымда жеке басқарушы орган болмаса, аталған іс-шараларды жоғары басшылық жүргізуге тиіс.

Басқару органы мен жоғары басшылықтың рөлдері туралы қосымша нұсқауларды ISO 37000:2021, 4.2.3 стандартынан қараңыз.

5.1.2 Жоғары басшылық

Жоғары басшылық парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне қатысты көшбасшылық пен бейілділікті көрсетуге тиіс:

a) парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты мен мақсаттары белгіленгенін қамтамасыз ету;

b) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі талаптарының ұйым процестеріне интеграциялануын қамтамасыз ету;

c) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің тиімді жұмыс істеуі үшін барабар және тиісті ресурстардың болуын қамтамасыз ету;

d) парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатына қатысты ішкі және сыртқы коммуникациялар;

e) персоналдың назарына парақорлыққа қарсы іс-қимылдың нәтижелі менеджментінің маңыздылығын және парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің талаптарын сақтау қажеттілігін жеткізу;

f) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің жоспарланған нәтижелеріне қол жеткізуін қамтамасыз ету;

g) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің нәтижелілігін қамтамасыз етуде қызметкерлерге басшылық ету және қолдау көрсету;

h) ұйым шеңберінде парақорлықтан бас тарту мәдениетін қолдану;

i) үнемі жетілдіруді ынталандыру;

j) егер бұл олардың жауапкершілік саласына кіретін болса, парақорлықтың алдын алу мен анықтауда көшбасшылықты көрсетуде басқа тиісті басшыларды қолдау;

k) парақорлық күдігі немесе фактісі болған жағдайда хабарламалар туралы рәсімдерді пайдалануды ынталандыру (8.9 қараңыз);

l) қызметкерлердің жазалау шараларынан, кемсітушіліктен немесе тәртіптік жазадан зардап шекпейтіндігін қамтамасыз ету [7.2.2.1 d қараңыз)] адал ниет негізінде жасалған хабарламалар үшін немесе ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимылын бұзғаны немесе бұзғаны үшін күдіктенгені туралы негізделген болжам негізінде немесе парақорлыққа тартудан бас тартқаны үшін, тіпті егер бұл бас тарту бизнестің жоғалуына әкеледі;

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

m) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің жай-күйі мен жұмыс істеуі туралы, сондай-ақ парақорлықтың ауыр немесе жүйелі жағдайларына күдік туралы есептерді басқарушы органға (егер бар болса) жоспарланған уақыт аралығы арқылы ұсыну.

Ескертпелер

1 Осы стандарттағы «бизнес» терминін ұйымның өмір сүру мақсаттарына қатысты қызмет түрлерін білдіретін ретінде кеңінен түсіндіруге болады.

2 Нұсқау үшін А.5-бөлімді қараңыз.

5.1.3 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениеті

Ұйым ұйым ішіндегі барлық деңгейлерде парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениетін дамытуға, қолдауға және насихаттауға тиіс.

Басқару органы, жоғары басшылық және менеджмент барлық ұйымда талап етілетін мінез-құлық пен мінез-құлықтың жалпы стандартына белсенді, көзге көрінетін, жүйелі және тұрақты бейілділікті көрсетуге тиіс.

Жоғары басшылық парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын және парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін қолдайтын мінез-құлықты ынталандыруға тиіс. Жоғары басшылық парақорлыққа қарсы іс-қимылға нұқсан келтіретін әрекеттердің алдын алуға және оларға жол бермеуге тиіс.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.5-бөлімді қараңыз.

5.2 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты

Жоғары басшылық парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын белгілеуге тиіс:

a) парақорлыққа тыйым салады;

b) ұйымға қолданылатын парақорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңдардың сақталуын талап етеді;

c) ұйымның мақсаттарына сәйкес келеді;

d) парақорлыққа қарсы іс-қимыл саласында мақсаттар қою үшін негіз береді;

e) қолданылатын талаптарды орындау міндеттемесін қамтиды;

f) адал ниет немесе ақылға қонымды болжам негізінде жасалған күмән туралы хабарламаны құпия және жауап қайтарудан қорықпай көтермелейді;

g) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін үнемі жетілдіру міндеттемесін қамтиды;

h) парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясының өкілеттіктері мен тәуелсіздігін түсіндіреді;

i) парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын орындамаудың салдарын түсіндіреді.

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты:

- құжатталған ақпарат түрінде қолжетімді болуға;
- ұйым ішінде назарға алынуға;
- қажет болған жағдайда мүдделі тараптарға қолжетімді болуға;
-парақорлық тәуекелі төменнен жоғары бизнес-серіктестердің назарына жеткізілуге тиіс.

5.3 Ұйымдағы функциялар, жауапкершілік және өкілеттіктер

5.3.1 Рөлдер мен жауапкершілік

Жоғары басшылық парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін енгізу және сәйкестігі үшін жалпы жауапкершілікте болады.

Жоғары басшылық тиісті рөлдер үшін міндеттер мен өкілеттіктерді бөлуді және олар

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

туралы ұйым ішінде және ұйымның барлық деңгейлерінде хабардар етуді қамтамасыз етуге тиіс.

Әр деңгейдегі басшылар парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің талаптары олардың бөлімшесінде немесе функцияларында қолданылуын және сақталуын қамтамасыз етуге жауапты болуға тиіс.

Басқарушы орган (егер бар болса), жоғары басшылық және барлық басқа қызметкерлер ұйымдағы функцияларына сәйкес парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің талаптарын түсінуге, сақтауға және орындауға жауапты болуға тиіс.

5.3.2 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясы

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясы өкілеттіктерге ие болуға және жауапты болуға тиіс:

a) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің осы стандарттың талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ету;

b) басқарушы орган (бар болса) және жоғары басшылық үшін парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі қызметінің көрсеткіштері туралы есептерді ұсыну.

c) ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін әзірлеуін және енгізуін қадағалау;

d) персоналға және мүдделі тараптарға парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі және парақорлыққа байланысты мәселелер бойынша консультациялар мен ұсынымдар беру.

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясы ресурстармен барабар қамтамасыз етілуге және тиісті құзыреті, мәртебесі, өкілеттігі және тәуелсіздігі бар тұлғаға(-ларға) тапсырылуға тиіс.

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясы парақорлыққа немесе парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне қатысты кез келген мәселені немесе мәселені көтеру қажет болған жағдайда басқарушы органға (егер бар болса) және жоғары басшылыққа тікелей және жылдам қол жеткізуге тиіс.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.6-тармақты қараңыз.

Жоғары басшылық парақорлыққа қарсы іс-қимыл функцияның бір бөлігін немесе бүкіл функциясын ұйымнан тыс тараптарға тағайындай алады. Бұл жағдайда жоғары басшылық нақты қызметкерлердің осы функцияның сыртқы бөліктеріне қатысты жауапкершілігі мен өкілеттіктерін қамтамасыз етуге тиіс.

5.3.3 Шешім қабылдауды беру

Жоғары басшылық персоналға парақорлық тәуекелдерінің деңгейі төмен деңгейден жоғары болатын шешімдер қабылдау үшін өкілеттіктер берген жағдайларда, ұйым шешім қабылдау процесін немесе шешім қабылдау процесі мен шешім қабылдаушылардың өкілеттік деңгейінің сәйкес болуын, сондай-ақ нақты немесе ықтимал мүдделер қақтығысының болмауын талап ететін шаралар кешенін әзірлеуге және қолдауға тиіс. Жоғары басшылық бұл процестердің лауазымдық функциялары мен парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін енгізу және сәйкестігі және оның 5.3.1-бөлімде белгіленген талаптарға сәйкестігі үшін жауапкершілігі шеңберінде жоспарланған аралықтар арқылы қайта қаралуын қамтамасыз етуге тиіс.

Ескертпе - Шешімдер қабылдауды беру жоғары басшылықты немесе басқарушы органды (егер бар болса) 5.1.1, 5.1.2 және 5.3.1-бөлімдерде көрсетілген олардың міндеттері мен жауапкершілігінен босатпайды, сондай-ақ өкілеттіктері берілген адамдарға ықтимал заңды жауаптылықты беру қажеттілігіне әкеп соқпайды.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

6 Жоспарлау

6.1 Тәуекелдер мен мүмкіндіктерге қатысты әрекеттер

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін жоспарлау кезінде ұйым 4.1-тармақта көрсетілген факторларды және 4.2-тармақта көрсетілген талаптарды ескеруі, сондай-ақ мыналарды ескеру қажет тәуекелдер мен мүмкіндіктерді айқындауға тиіс:

a) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі өзінің белгіленген нәтижелеріне қол жеткізе алатынына кепілдік беру;

b) жағымсыз әсерлердің алдын алу немесе азайту;

c) тұрақты жақсартуға қол жеткізу;

d) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің нәтижелілігіне мониторингті жүзеге асыру.

Ұйым жоспарлауға тиіс:

i) осы тәуекелдер мен мүмкіндіктерге ден қою жөніндегі іс-әрекеттер;

ii) қалай:

- бұл әрекеттерді парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің процестеріне интеграциялау және енгізу;
- осы әрекеттердің нәтижелілігін бағалау.

6.2 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар және оларға қол жеткізуді жоспарлау

Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттарды тиісті функциялар мен деңгейлерде белгілеуге тиіс.

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар:

a) парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатпен келісілген болуға;

b) өлшенетін болуға (мүмкін болса);

c) қолданылатын талаптарды ескеруге;

d) мониторингке жатуға;

e) назарға жеткізуге;

f) қажеттілігіне қарай жаңғыртуға;

g) құжатталған ақпарат түрінде қолжетімді болуға;

h) қол жеткізілуге тиіс.

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл мақсаттарына қол жеткізуді жоспарлау кезінде ұйым мыналарды анықтауға тиіс:

- не істелінуге тиіс;
- қандай ресурстар қажет;
- кім жауапты болады;
- мақсаттарға қашан қол жеткізіледі;
- нәтижелер қалай бағаланады;
- санкциялар мен айыппұлдарды кім қолданады.

6.3 Өзгерістерді жоспарлау

Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне өзгерістер енгізу қажеттілігін анықтаған кезде, бұл өзгерістер жоспарлы түрде жүзеге асырылуға тиіс.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.20-бөлімді қараңыз.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

7 Қолдау

7.1 Ресурстар

Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін құру, енгізу, қолдау және үздіксіз жақсарту үшін қажетті ресурстарды анықтауға және қамтамасыз етуге тиіс.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.7-бөлімді қараңыз.

7.2 Құзыреттілік

7.2.1 Жалпы ережелер

Ұйым:

a) парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі қызмет көрсеткіштеріне әсер ететін оның басқаруымен жұмысты орындайтын тұлғаның(-лардың) қажетті құзыреттілігін айқындау;

b) бұл тұлғалардың тиісті білім, дайындық немесе тәжірибе негізінде құзыреттілікке ие болуын қамтамасыз ету;

c) мүмкіндігінше қажетті құзыреттілікті қамтамасыз ету және қолдау үшін іс-қимыл жасау және қабылданған іс-әрекеттердің нәтижелілігін бағалау.

Құзыреттіліктің дәлелі ретінде тиісті құжатталған ақпарат сақталуға тиіс.

Ескертпе - Қолданылатын іс-шараларға, мысалы, оқыту, тәлімгерлік немесе қызметкерлерге немесе іскери серіктестерге жауапкершілікті қайта бөлу, жұмысқа қабылдау немесе олармен шарт жасасу кіруі мүмкін.

7.2.2 Жұмысқа орналастыру процесі

7.2.2.1 Барлық персоналға қатысты ұйым процестерді былайша енгізуге тиіс:

a) персоналдың еңбек шартының талаптары парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатына және парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне сәйкестік талабын қамтыды және ұйымға бұзушылықтар болған жағдайда персоналға қатысты тәртіптік ықпал ету шараларын қолдануға құқық берді;

b) өз қызметін бастаудың ақылға қонымды мерзімінде персонал парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының көшірмесін немесе оған қолжетімділік алды, сондай-ақ осы саясатқа қатысты оқытудан өтті;

c) ұйымда парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын немесе парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджмент жүйесін бұзатын қызметкерлерге қатысты тиісті тәртіптік шаралар қабылдауға мүмкіндік беретін рәсімдер бар;

d) персонал қудалаудан, кемсітушіліктен немесе тәртіптік жазадан зардап шеккен жоқ (мысалы, қорқыту, оқшаулау, лауазымын төмендету, жоғарылауға кедергі жасау, басқа лауазымға ауысу, еңбек шартын бұзу, психологиялық қысым, қуғын-сүргін немесе басқа да үшінші түрлер) үшін:

1) парақорлықтың тәуекел деңгейі төмен деңгейден жоғары болады деп санайтын және ұйым барынша азайтпаған кез келген әрекетке қатысудан бас тарту немесе одан бас тарту; немесе

2) адал ниет негізінде немесе парақорлықтың жасалған, нақты әрекеті немесе оған күдік туралы немесе парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын немесе менеджмент жүйесін бұзу туралы негізделген болжам негізінде жасалған алаңдаушылық білдіру немесе хабарлама (адам бұзушылыққа қатысушы болған жағдайларды қоспағанда).

e) персонал ықтимал және нақты мүдделер қақтығысы туралы есеп беру қажеттілігін біледі.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Ескертпе - Нұсқау үшін А.8-тармағын қараңыз.

7.2.2.2 Парақорлық тәуекелдерін бағалауда айқындалғандай тәуекел деңгейі төмен деңгейден жоғары барлық лауазымдарға қатысты (4.5 қараңыз), сондай-ақ парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясына қатысты ұйым мыналарды көздейтін рәсімдерді енгізуге тиіс:

a) жұмысқа қабылданғанға дейін тұлғаларға қатысты, сондай-ақ ұйым оларды ауыстырғанға немесе лауазымы жоғарылағанға дейін персоналға қатысты, олардың жұмысқа орналасуының немесе қоныс аударуының негізділігін белгілеу және олардың парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын және парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін сақтайтындықтарын ақылға қонымды растау үшін кешенді тексеру жүргізу (8.2 қараңыз);

b) парақорлықты көтермелеуде олардың ынталандырушы рөлін болдырмайтын ақылға қонымды қорғау шаралары белгіленгенін растау үшін сыйлықақы көрсеткіштерін, қызмет нәтижесінің нысаналы көрсеткіштерін және сыйақының басқа да ынталандырушы элементтерін мерзімді талдау;

c) осы персонал, жоғары басшылық және басқарушы орган (егер бар болса) белгіленген жоспарлы мерзімдерде парақорлықтың анықталған тәуекелімен мөлшерлес, олардың парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты мен менеджмент жүйесіне сәйкестігін растайтын декларация береді.

Ескертпелер

1 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатына сәйкестік декларациясы дербес құжат ретінде де, сәйкестікті растаудың кеңейтілген процесінің құрамдас бөлігі бола алады.

2 Нұсқау үшін А.8-бөлімін қараңыз.

7.3 Хабардарлық

7.3.1 Персоналды хабардар ету

Персонал мыналар туралы хабардар болуға тиіс:

a) парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты, рәсімдері және менеджмент жүйесі, сондай-ақ оларды сақтау міндеті туралы;

b) парақорлыққа қарсы іс-қимыл көрсеткіштерін жақсартудың және парақорлықтың болжамды жағдайлары туралы хабардар етудің артықшылықтарын қоса алғанда, парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің нәтижелілігіне өзінің қосқан үлесі;

c) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің талаптарын сақтамаудың салдары;

d) парақорлыққа қарсы іс-қимыл рәсімдері және парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі, сондай-ақ оларды сақтау міндеті;

e) парақорлықтың болжамды жағдайлары туралы хабарлаудың артықшылықтары;

f) олар кез келген алаңдаушылық туралы қалай және кімге хабарлай алады (8.9 қараңыз).

Ұйым хабардарлықты арттыру бағдарламасы туралы және оның қашан және кімге берілгені туралы құжатталған ақпаратты сақтауға тиіс.

7.3.2 Персоналды оқыту

Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша персоналды барабар және тиісті оқытуды қамтамасыз етуге тиіс. Мұндай оқыту парақорлық тәуекелдерін бағалау нәтижелерін ескере отырып, қажет болған жағдайда мынадай мәселелерді көздеуге тиіс (4.5-т. қараңыз):

a) қолданылатын саясаттар мен рәсімдер;

b) парақорлық тәуекелі және парақорлық нәтижесінде туындауы мүмкін персонал мен

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

ұйымға келтірілген залал;

c) парақорлық олардың міндеттеріне байланысты болуы мүмкін жағдайлар және осы жағдайларды қалай тануға болады;

d) пара сұрауларын немесе ұсыныстарын қалай тануға және оларға жауап беруге болады;

e) олар парақорлықты алдын алуға және болдырмауға, сондай-ақ парақорлық тәуекелінің негізгі көрсеткіштерін тануға қалай көмектесе алады;

f) қолжетімді оқыту бағдарламалары мен ресурстары туралы ақпарат.

Ұйым оқу рәсімдері, оқу мазмұны және оның қашан және кімге берілгені туралы құжатталған ақпаратты сақтауға тиіс.

Ескертпе - Қолданылатын әрекеттер мыналарды қамтуы мүмкін, мысалы: оқыту, тәлімгерлік немесе персоналды немесе іскери серіктестерді қайта бөлу немесе олармен жалдау немесе келісімшарт жасау.

7.3.3 Бизнес-серіктестерді оқыту

Парақорлықтың анықталған тәуекелдерін ескере отырып (4.5-ті қараңыз), ұйым өзінің атынан немесе оның мүддесі үшін әрекет ететін және парақорлық тәуекелін төмен деңгейден жоғары ететін бизнес-серіктестер үшін парақорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша оқытуды көздейтін рәсімдерді енгізуге тиіс. Бұл рәсімдер осындай оқыту қажет болатын іскери серіктестерді, оның мазмұнын және оқытуды қамтамасыз ету құралдарын анықтауға тиіс.

Мұндай оқыту қажет деп танылған бизнес-серіктестер үшін ұйым оқыту рәсімдері, оқыту мазмұны және оның қашан және кімге берілгені туралы құжатталған ақпаратты сақтауға тиіс.

Ескертпе - Бизнес-серіктестерді оқытуға қойылатын талаптар шарттық немесе ұқсас талаптар арқылы хабарлануы мүмкін және оларды ұйым, бизнес-серіктестер немесе осы мақсатқа тағайындалған басқа тараптар жүзеге асыруға тиіс.

7.3.4 Хабардарлықты арттыру және оқыту бағдарламалары

Персонал парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша ақпаратты жұмыс басталған сәттен бастап және ұйым оның рөліне, оған ұшыраған парақорлық тәуекелдеріне және кез келген өзгеретін жағдайларға байланысты айқындайтын жоспарланған уақыт аралықтарынан кейін алуы және оқудан өтуге тиіс. Хабардарлықты арттыру және оқыту бағдарламалары қажет жаңа тиісті ақпаратты есепке алу мақсатында жоспарланған уақыт аралықтарында жаңартылады.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.9-тармағын қараңыз.

7.4 Коммуникация

7.4.1 Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне жататын ішкі және сыртқы коммуникация тәртібін айқындауға тиіс, оның ішінде:

a) қандай ақпарат беріледі;

b) ақпарат қашан беріледі;

c) ақпарат кімге беріледі;

d) ол қалай беріледі;

e) ақпаратты кім береді;

f) ақпарат берілетін тілдер.

7.4.2 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты ұйымның барлық персоналына, сондай-ақ бизнес-серіктестерге қолжетімді болуға тиіс, бұдан басқа, парақорлықтың тәуекел деңгейін төмен деңгейден жоғары көрсететін персонал мен бизнес-серіктестерге тікелей

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

жеткізілуге, сондай-ақ қажет болған жағдайда ұйымның ішкі және сыртқы коммуникация арналары арқылы жариялануға тиіс.

7.5 Құжатталған ақпарат

7.5.1 Жалпы ережелер

Ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі мыналарды қамтуға тиіс:

a) осы стандартта талап етілетін құжатталған ақпарат;

b) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің нәтижелілігін қамтамасыз ету үшін қажетті ұйым айқындаған құжатталған ақпарат.

Ескертпелер

1 Бір ұйымның парақорлыққа қарсы іс қимыл менеджменті жүйесінің құжатталған ақпаратының көлемі мыналарға байланысты екіншісінен өзгеше болуы мүмкін:

- ұйымның мөлшері және оның қызмет түрі, процестері, өнімдері мен қызметтері;
- процестердің жалғандығы және олардың өзара әрекеттесуі;
- персоналдың құзыреттілігі.

2 Құжатталған ақпарат парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің бөлігі ретінде немесе басқа менеджмент жүйелерінің бөлігі ретінде бөлек сақталуы мүмкін (мысалы, сәйкестікті бағалау, қаржы, коммерция, аудит бойынша).

3 Нұсқау үшін А.17-бөлімін қараңыз.

7.5.2 Құжатталған ақпаратты құру және жаңғырту

Құжатталған ақпаратты құру және өзектендіру кезінде ұйым мыналарды тиісті түрде қамтамасыз етуге тиіс:

a) сәйкестендіру және сипаттама (мысалы, атауы, күні, авторы немесе тіркеу нөмірі);

b) формат (мысалы, тіл, бағдарламалық қамтылым нұсқасы, графикалық сурет) және тасығыш (мысалы, қағаз, электронды);

c) жарамдылық пен сәйкестікті талдау және бекіту.

7.5.3 Құжатталған ақпаратты басқару

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі және осы стандарт талап ететін құжатталған ақпарат мыналарды қамтамасыз ету мақсатында басқаруда болуға тиіс:

a) қолжетімділік және жарамдылық, қайда және қашан қажет;

b) тиісті қорғау (мысалы, құпиялылықты жоғалтудан, дұрыс пайдаланбаудан немесе тұтастықты жоғалтудан).

Құжатталған ақпаратты басқару үшін ұйым мынадай әрекеттерді мүмкіндігінше қарастыруға тиіс:

- тарату, қолжетімділік, іздеу және пайдалану;
- түсінікті сақтауды қоса алғанда, сақтау және қорғау;
- өзгерістерді басқару (мысалы, нұсқаларды басқару);
- сақтау мерзімдерін сақтау және жою тәртібі.

Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін жоспарлау және оның жұмыс істеуі үшін қажет деп анықтаған сыртқы шығу тегі туралы құжатталған ақпарат тиісті түрде анықталып, басқарылуға тиіс.

Ескертпе - Қолжетімділік тек құжатталған ақпаратты қарауға рұқсат беруді немесе құжатталған ақпаратқа өзгерістер енгізу өкілеттігі бар қарауға рұқсат беруді білдіруі мүмкін.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

8 Қызметі

8.1 Қызметті жоспарлау және басқару

Ұйым талаптарды орындау үшін, сондай-ақ 6-бөлімде көрсетілген әрекеттерді жүзеге асыру үшін қажетті процестерді жоспарлауы, жүзеге асыруға және бақылауға тиіс:

a) процестер үшін өлшемшарттарды белгілеу;

b) өлшемшарттарға сәйкес процестерді бақылау шараларын енгізу;

Құжатталған ақпарат процестердің жоспарланғандай орындалғанына сенімді болу үшін қажетті көлемде сақталуға тиіс.

Ұйым жоспарланған өзгерістерді басқаруы керек және қажет болған жағдайда кез келген жағымсыз әсерді азайту үшін шаралар қолдана отырып, жоспарланбаған өзгерістердің салдарын талдауы керек.

Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне қатысты сыртқы жеткізілетін процестердің, өнімдердің немесе қызметтердің бақылауда болуын қамтамасыз етуге тиіс.

Бұл процестер 8.2-тармақтан 8.10-тармаққа дейін көрсетілген арнайы бақылау шараларын қамтуға тиіс.

Ескертпе - Сыртқы ұйым басқару жүйесінің ауқымынан, бірақ сыртқы функция немесе процесс ауқымда болса да тыс болады.

8.2 Кешенді тексеру

Ұйым парақорлық тәуекелдерін бағалау нәтижесінде төмен деңгейден жоғары тәуекелдерді белгілеген жағдайда:

a) мәмілелердің, жобалардың немесе қызмет түрлерінің белгілі бір санаттары;

b) бизнес-серіктестердің белгілі бір санаттарымен жоспарланған немесе қолданыстағы қатынастар; немесе

c) белгілі бір лауазымдарды атқаратын персоналдың белгілі бір санаттары (7.2.2.2-тармақты қараңыз), ұйым осы санаттарға жататын арнайы мәмілелерге, жобаларға, қызмет түрлеріне, бизнес-серіктестер мен персоналға қатысты парақорлық тәуекелінің сипаты мен деңгейін бағалауға тиіс. Бұл бағалау парақорлық тәуекелін бағалау үшін жеткілікті ақпарат алу үшін қажетті кешенді тексеруді қамтуға тиіс. Кешенді тексеруді өзгерістер мен жаңа ақпаратты тиісті түрде назарға алу үшін белгіленген кезеңділікпен өзектендіру қажет.

Ескертпелер

1 Ұйым персонал мен іскери серіктестердің белгілі бір санаттарын кешенді тексеруді қажет етпейтін, негізсіз немесе пропорционалды емес деп шешуі мүмкін.

2 a), b) және c) тізіміндегі факторлар толық емес болып табылады.

3 Нұсқау үшін А.10-бөлімін қараңыз.

8.3 Қаржылық бақылау

Ұйым парақорлық тәуекелдерін басқару үшін қаржылық бақылау тетіктерін енгізуі керек.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.11-бөлімін қараңыз.

8.4 Қаржылық емес бақылау

Ұйым сатып алу, операциялық қызмет, сату, коммерциялық қызмет, персоналды басқару, құқықтық қызмет, бірігу және бірігу, сондай-ақ реттеуші қызмет сияқты салаларда

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

парақорлық тәуекелін басқаруға бағытталған қаржылық емес бақылау шараларын енгізуге тиіс.

Ескертпе
1 Әрбір нақты мәміле, қызмет түрі немесе қарым-қатынас қаржылық және қаржылық емес бақылаудың мәні болуы мүмкін.
2 Нұсқау үшін А.12-бөлімін қараңыз.

8.5 Бақыланатын ұйымдар мен бизнес-әріптестердің парақорлыққа қарсы іс-қимыл шараларын жүзеге асыру

8.5.1 Ұйым өзінің бақылауындағы барлық басқа ұйымдардан талап ететін рәсімдерді енгізуге тиіс:

a) ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін енгізу немесе;

b) әрбір жағдайда, 4.5-тармаққа сәйкес жүргізілетін парақорлық тәуекелдерін бағалауды назарға ала отырып, бақыланатын ұйымдар тап болатын парақорлық тәуекелдеріне қолайлы және сәйкес келетін көлемде ғана парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі өз шараларын енгізу.

Ескертпе - Ұйым басқа ұйымның менеджментін тікелей немесе жанама түрде бақылайтын болса, басқа ұйымды бақылайды (А.13 бөлімін қараңыз).

8.5.2 Парақорлық тәуекелін бағалау (4.5 қараңыз) немесе кешенді тексеру (8.2 қараңыз) парақорлықтың төмен деңгейден жоғары тәуекелдерін анықтаған ұйым бақыламайтын бизнес-серіктестерге қатысты және бизнес-серіктестер жүзеге асырған парақорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары парақорлықтың тиісті тәуекелін азайтуға көмектесетін жағдайларда, ұйым мынадай рәсімдерді жүзеге асыруға тиіс:

a) ұйым бизнес-серіктестерде парақорлықтың тиісті тәуекелдерін басқаратын парақорлыққа қарсы іс-қимылдың енгізілген шаралары бар-жоғын анықтауға тиіс;

b) егер бизнес-серіктесте енгізілген парақорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары болмаса немесе оның бар-жоғын анықтау мүмкін болмаса:

1) егер бұл мүмкін болса, ұйым бизнес-әріптесінен тиісті мәмілеге, жобаға немесе қызмет түріне қатысты парақорлыққа қарсы іс-қимыл шараларын енгізуді талап етуге тиіс; немесе

2) Егер бизнес-серіктестен парақорлыққа қарсы іс-қимыл шараларын енгізуді талап ету орынсыз болса, бұл осы бизнес-әріптеспен қарым-қатынаста парақорлық тәуекелін бағалау кезінде (4.5 және 8.2-тармақтарды қараңыз), сондай-ақ осындай тәуекелдерді басқару тәсілдерін айқындау кезінде ескерілуге тиіс (8.3, 8.4 және 8.5-тармақтарды қараңыз).

Ескертпе - Нұсқау үшін А.13-бөлімін қараңыз.

8.6 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі міндеттемелер

Ұйым үшін парақорлық тәуекелі төмен деңгейден жоғары болатын іскери серіктестер үшін ұйым келесілерді қажет ететін рәсімдерді жүзеге асыруға тиіс, бұл қаншалықты мүмкін:

a) бизнес-серіктестер тиісті мәмілеге, жобаға, қызмет түріне немесе қатынастарға байланысты олар туралы, олардың атынан немесе олардың пайдасына парақорлықтың алдын алуға міндеттеме алады;

b) ұйым тиісті мәмілеге, жобаға, қызмет түріне немесе қарым-қатынасқа байланысты олардың атынан немесе олардың пайдасына парақорлық анықталған жағдайда бизнес-

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

әріптеспен қарым-қатынасты тоқтата алуға тиіс.

Егер жоғарыда көрсетілген a) немесе b) тармағының талаптарын орындау мүмкін болмаса, бұл осы бизнес-серіктеспен қарым-қатынаста парақорлық тәуекелдерін бағалау кезінде ескерілетін факторға айналуы керек (4.5 және 8.2-тармақтарды қараңыз) және ұйым осындай тәуекелдерді қалай басқару керектігін анықтауға тиіс (8.3, 8.4-тармақтарды қараңыз және 8.5).

Ескертпе - Нұсқау үшін А.14-бөлімін қараңыз.

8.7 Сыйлықтар, қонақжайлылық, қайырымдылықтар және осыған ұқсас жеңілдіктер

Ұйым ұсыну, беру немесе қабылдау пара ретінде қарастырылатын немесе негізді түрде қарастырылуы мүмкін жағдайларда сыйлықтар, қонақжайлылық, қайырымдылықтар мен ұқсас артықшылықтарды ұсынуға, ұсынуға немесе қабылдауға жол бермеу үшін әзірленген рәсімдерді жүзеге асыруға тиіс.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.15-бөлімін қараңыз.

8.8 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының бірігейсіздігін басқару

Белгілі бір мәмілеге, жобаға, қызмет түріне немесе бизнес-серіктеспен қарым-қатынасқа байланысты жүргізілген кешенді тексеру (8.2-тармақты қараңыз) парақорлық тәуекелдерін қолданыстағы бақылау шараларымен басқаруға болмайтынын және ұйым парақорлыққа қарсы қосымша немесе кеңейтілген шараларды енгізе алмайтынын немесе қабылдағысы келмейтінін анықтаған жағдайларда парақорлықтың тиісті тәуекелдерін басқару үшін осы бағыттағы тағы бір қадам (мысалы, мәміленің, жобаның, қызмет түрінің немесе қатынастардың сипатын өзгерту) :

a) бұрыннан бар мәміле, жоба, қызмет түрі немесе қарым-қатынас жағдайында парақорлық тәуекелдеріне және мәміленің, жобаның, қызметтің немесе қарым-қатынастың сипатына сәйкес келетін қадамдарды барынша қысқа мерзімде бұзу, тоқтату, тоқтата тұру немесе одан бас тарту үшін қабылдау;

b) алдағы жаңа мәміле, жоба, қызмет түрі немесе қарым-қатынас жағдайында олардың жалғасын кейінге қалдыру немесе қабылдамау.

8.9 Күдік туралы хабарлау

Ұйым мынадай рәсімдерді жүзеге асыруға тиіс:

a) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің бұзылуы немесе кемшіліктері туралы парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясына немесе тиісті персоналға (тікелей де, үшінші тарап арқылы да) адал ниет негізінде немесе парақорлық әрекеттері, күдіктенуі немесе фактілері туралы, сондай-ақ негізделген болжам негізінде тұлғаларға ықпал етуге және хабарлауға мүмкіндік береді;

b) тергеуді ілгерілету үшін қажет немесе заңмен айқындалған жағдайларды қоспағанда, ұйым хабарламаның қайнар көзін және хабарламаға қатысы бар өзге де адамдарды немесе онда аталғандарды сәйкестендіруді болдырмау үшін хабарламаларды құпия тәртіппен қарауды талап ету;

c) анонимді хабарламаларға рұқсат беру;

d) адал ниет негізінде немесе негізделген болжам негізінде күдік туралы хабарлағандарды қудалауға тыйым салу және одан қорғау, парақорлық әрекеті, парақорлыққа күдік немесе нақты әрекет немесе парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

немесе басқару жүйесін бұзу;

е) персоналға парақорлық тәуекеліне байланысты проблема немесе жағдай туындаған жағдайда не істеу керектігі туралы құзыретті тұлғадан кеңес алуға мүмкіндік беру.

Ұйым барлық персоналдың хабарлама рәсімдері туралы хабардар болуын және оларды қолдана алуын, сондай-ақ осы рәсімдерге қатысты олардың құқықтары мен қорғаныс кепілдіктері туралы хабардар болуын қамтамасыз етуге тиіс.

Ескертпелер

1 Бұл рәсімдер басқа түрдегі мәселелер (мысалы, қауіпсіздік, теріс пайдалану, заңсыз әрекеттер немесе басқа да елеулі тәуекелдер) туралы хабарлау үшін пайдаланылатындардың бір бөлігі немесе бөлігі болуы мүмкін.

2 Ұйым өзінің атынан мәліметтер беру жүйесін басқару үшін бизнес-серіктесті тарта алады.

3 Кейбір юрисдикцияларда жоғарыда b) және с) тармақтарында көрсетілген талаптарға заңмен тыйым салынады. Бұл жағдайда ұйым оларға сәйкес келмеуін құжаттайды.

4 Қосымша нұсқауларды ISO 37002 стандартынан қараңыз.

8.10 Парақорлыққа қатысты тергеу және шаралар қабылдау

Ұйым мынадай рәсімдерді енгізуге тиіс:

а) парақорлықтың әрбір жағдайын бағалауды және қажет болған жағдайда тергеуді, парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын немесе анықталған немесе негізді күдіктенген парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін бұзуды талап етеді;

b) егер тергеу барысында парақорлық жағдайы не парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын немесе менеджмент жүйесін бұзу анықталса, тиісті іс-қимылдарды қабылдауды талап етеді;

с) парақорлық жағдайларын тергеп-тексеретін тұлғаларға өкілеттік береді және мүмкіндіктер береді;

d) тергеу жағдайында тиісті персоналдың ынтымақтастығын талап етеді;

е) тергеу мәртебесі және нәтижелері парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функциялары және қажет болса, сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі басқа мамандарға хабарлау үшін талап етіледі;

f) тергеу құпия түрде жүргізілуін және тергеу нәтижелері құпия ақпарат болуын талап етеді.

Тергеуді қызметкерлер жүргізуге тиіс және ақпарат тергеу жүргізілетін лауазымға немесе функцияларға қатысы жоқ қызметкерлерге берілуге тиіс. Ұйым тергеу жүргізу үшін іскери серіктесті тағайындай алады және тергеуде тұрған лауазымдарды атқармайтын немесе атқармайтын қызметкерлерге тергеу туралы ақпарат бере алады.

Ескертпелер

1 Нұсқау үшін А.18-бөлімін қараңыз.

2 Жүйелердің кейбір юрисдикцияларында жоғарыда көрсетілген талап f) тармағында заңмен тыйым салынған. Бұл жағдайда ұйым оған сәйкес келмейтіндігін құжаттайды.

3 Қосымша нұсқаулар алу үшін ISO/TS 37008 стандартын қараңыз.

9 Қызмет нәтижелерін бағалау

9.1 Мониторинг, өлшеу, талдау және бағалау

Ұйым анықтауға тиіс:

а) мониторинг пен өлшеуге не жатуға тиіс;

b) сенімді нәтижелерді қамтамасыз ету үшін қажетті мониторинг, өлшеу, талдау және бағалау әдістері;

с) мониторинг пен өлшеу қашан жүргізілуге тиіс;

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

d) мониторинг пен өлшеу нәтижелерін талдау және бағалау қажет болғанда;

Құжатталған ақпарат нәтижелерді растау ретінде қолжетімді болуға тиіс.

Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қызмет көрсеткіштерін және парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің нәтижелілігін бағалауға тиіс.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.19-бөлімін қараңыз.

9.2 Ішкі аудит

9.2.1 Жалпы ережелер

Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі туралы ақпарат алу үшін жоспарланған уақыт аралығында ішкі аудиттерді жүргізуге тиіс:

a) сәйкес келеді:

1) ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне қойылатын өз талаптары;

2) осы стандарттың талаптарына;

b) нәтижелі енгізілген және жұмыс жағдайында ұсталады.

Ескертпелер

1 Менеджмент жүйелеріне аудит жүргізу бойынша нұсқау ISO 19011 стандартында берілген.

2 Ұйымның ішкі аудитінің ауқымы мен ауқымы ұйымның мөлшері, құрылымы, даму деңгейі және орналасқан жері сияқты факторларға байланысты өзгеруі мүмкін.

3 Нұсқау үшін А.19-бөлімін қараңыз.

9.2.2 Ішкі аудит бағдарламасы

Ұйым жиілікті, әдістерді, жауаптыларды, жоспарлау талаптарын және есеп беруді қоса алғанда, аудиторлық бағдарламаны(-ларды) жоспарлауға, әзірлеуге, енгізуге және қолдауға тиіс.

Аудит бағдарламасын(-ларын) әзірлеу кезінде ұйым тиісті процестердің маңыздылығын және алдыңғы аудиттердің нәтижелерін ескеруге тиіс.

Ұйым:

a) әрбір аудит үшін аудиттің мақсаттарын, өлшемшарттарын және саласын анықтау;

b) аудиторлық процестің объективтілігі мен бейтараптығын қамтамасыз ету үшін аудиторларды таңдау және аудиттер жүргізу;

c) аудит нәтижелерінің тиісті менеджерлерге, парақорлыққа қарсы іс-қимыл функцияларына, жоғары басшылыққа және қажет болған жағдайда басқарушы органға хабарлануын қамтамасыз ету.

Құжаттамалық ақпарат аудит бағдарламасын(-ларын) және аудит нәтижелерін іске асырудың дәлелі ретінде қолжетімді болуға тиіс.

9.2.3 Аудит рәсімдері, бақылау шаралары және жүйелер

Аудиттер негізделген, сәйкес және тәуекелге бағдарланған болуға тиіс. Аудиттер бұл рәсімдерді, бақылау шараларын және жүйелерді талдауды қамти отырып, аудит процестері немесе басқа рәсімдер шеңберінде жүргізілуге тиіс:

a) парақорлық немесе болжамды парақорлық;

b) парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты мен парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің талаптарына сәйкес келмеуі;

c) бизнес-серіктестердің парақорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы ұйымның қолданылатын талаптарын бұзуы;

d) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің әлсіз жақтары, сондай-ақ оны жақсарту мүмкіндіктері.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

9.2.4 Объективтілік және бейтараптық

Аудиторлық бағдарламаның объективтілігі мен бейтараптығын қамтамасыз ету үшін ұйым төменде көрсетілгендердің біреуінің аудит жүргізуін қамтамасыз етуге тиіс:

a) осы процесті жүзеге асыру үшін белгіленген немесе тағайындалған тәуелсіз бөлімше немесе персонал; немесе

b) парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясы (тексеру саласы парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің өзін бағалауды немесе осы функция жауапты болатын ұқсас жұмысты қамтитын жағдайларды қоспағанда); немесе

c) аудитке жатпайтын тиісті тұлға немесе бөлімше; немесе

d) тиісті үшінші тарап; немесе

e) a)-d) тармағында көрсетілген тұлғаларды қамтитын топ.

Ұйым бірде-бір аудитордың өз саласын тексермеуін қамтамасыз етуге тиіс.

9.3 Басшылық тарапынан талдау

9.3.1 Жалпы ережелер

Жоғары басшылық ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне оның тұрақты жарамдылығына, барабарлығына және тиімділігіне кепілдік беру үшін жоспарланған уақыт аралықтарында талдау жүргізуге тиіс.

Басқарушы орган жоспарланған кезеңділікпен жоғары басшылық берген ақпарат, парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясы, сондай-ақ басқарушы орган сұрайтын немесе алатын кез келген басқа ақпарат негізінде жоғары басшылықтың парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін енгізуіне талдау жүргізуге тиіс.

9.3.2 Басшылық тарапынан талдау үшін кіріс деректері

Басшылық тарапынан талдау мыналарды қарауды қамтуға тиіс:

a) басшылық тарапынан алдыңғы талдау бойынша іс-қимылдар мәртебесі;

b) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне жататын сыртқы және ішкі факторлардың өзгеруі;

c) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне қатысы бар мүдделі тараптардың қажеттіліктері мен күтулеріндегі өзгерістер;

d) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі қызметінің көрсеткіштері туралы ақпарат:

1) сәйкессіздіктер мен түзету әрекеттеріне;

2) мониторинг және өлшеу нәтижелері;

3) аудит нәтижелеріне;

4) парақорлық жағдайлары туралы мәліметтер беруге;

5) тергеп-тексерулерге;

6) ұйым алдында туындайтын парақорлық тәуекелдерінің сипаты мен деңгейлеріне;

e) үздіксіз жақсарту мүмкіндіктеріне;

f) парақорлық тәуекелдерін жою үшін қабылданатын іс-қимылдардың нәтижелілігіне жататын үрдістерді қоса алғанда.

9.3.3 Басшылық тарапынан талдау нәтижелері

Басшылық тарапынан талдау нәтижелері үздіксіз жақсарту мүмкіндіктеріне және парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне өзгерістер енгізу қажеттілігіне қатысты шешімдерді қамтуға тиіс.

Құжатталған ақпарат басшылық тарапынан талдау нәтижелерін растау ретінде қолжетімді болуға тиіс.

Жоғары басшылық тарапынан талдау нәтижелерінің қысқаша мазмұны басқарушы органға ұсынылуға тиіс.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

9.4 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функция тарапынан талдау

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясы парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің бар-жоғын тұрақты негізде бағалауға тиіс:

a) ұйым алдында туындайтын парақорлық тәуекелдерін тиімді басқару үшін жеткілікті;

b) нәтижелі енгізілген.

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясы есепті жоспарланған уақыт аралықтарында, сондай-ақ қажет болған жағдайда әрбір жеке жағдай *(ad hoc)*, басқарушы орган (бар болса) және жоғары басшылық немесе тиісті басқарушы орган комитеті бойынша тергеу мен аудит нәтижелерін қоса алғанда, парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің барабарлығы мен енгізілуіне қатысты есеп беруге тиіс.

Ескертпелер

1 Мұндай есептердің жиілігі ұйымның талаптарына байланысты.

2 Сондай-ақ, ұйым бизнес-серіктестердің бақылаулары парақорлыққа қарсы функцияға, жоғары басшылыққа және басқарушы органға тиісті түрде жеткізілген жағдайда, талдау үшін бизнес-серіктестердің көмегіне жүгіне алады.

10 Жақсарту

10.1 Тұрақты жақсарту

Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің жарамдылығын, барабарлығын және нәтижелілігін үнемі жақсартып отыруға тиіс.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.20-бөлімді қараңыз.

10.2 Сәйкессіздіктер және түзету әрекеттері

Сәйкессіздіктер анықталған кезде ұйым:

a) берілген сәйкессіздікке және қаншалықты қолданылатынына ден қою:

1) анықталған сәйкессіздікті басқару және түзету бойынша іс-қимыл жасауға;

2) осы сәйкессіздіктің салдарына қатысты іс-қимыл жасауға тиіс;

b) осы сәйкессіздіктің себептерін оның қайта пайда болуын немесе басқа жерде пайда болуын болдырмау үшін оны жою жөніндегі іс-қимылдардың қажеттілігін бағалау:

1) сәйкессіздікті талдауға;

2) сәйкессіздікті тудырған себептерді айқындауға;

3) ұқсас сәйкессіздіктің болуын немесе оның басқа жерде туындау мүмкіндігін айқындауға тиіс;

c) барлық қажетті әрекеттерді орындауға;

d) әрбір қабылданған түзету әрекетінің нәтижелілігін талдауға;

e) қажет болған жағдайда менеджмент жүйесіне өзгерістер енгізуге тиіс.

Түзету әрекеттері анықталған сәйкессіздіктердің салдарына сәйкес келуге тиіс.

Ұйым құжатталған ақпаратты куәлік ретінде сақтауға тиіс:

- сәйкессіздіктер сипаты және одан кейінгі барлық қабылданған шаралар;
- барлық түзету әрекеттерінің нәтижелері.

Ескертпе - Нұсқау үшін А.20-бөлімді қараңыз.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

А қосымшасы
(ақпараттық)
Осы стандартты пайдалану жөніндегі нұсқау

А.1 Жалпы ережелер

Осы қосымшадағы нұсқау тек түсіндірмелі сипатта болады. Оның мақсаты кейбір ерекше салаларда парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін енгізу кезінде ұйым қабылдай алатын іс-қимыл түрлерін көрсету болып табылады. Ол жан-жақты немесе ұйғарымды болуға арналмаған, бұл ұйымның осы стандарттың талаптарына сәйкес келетін парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі болуы үшін төмендегі барлық қадамдарды енгізуі қажет дегенді білдірмейді. Ұйым қабылдаған қадамдар ұйым алдында туындайтын парақорлық тәуекелдерінің сипаты мен деңгейін ескере отырып, негізделген және үйлесімді болуға тиіс (4.5-ті, сондай-ақ 4.1 және 4.2-тармақтардағы факторларды қараңыз).

Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті бойынша алынған тәжірибеге негізделген қосымша нұсқаулар библиография бөліміндегі басылымдар тізімінде берілген.

А.2 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің саласы

А.2.1 Парақорлыққа қарсы іс-қимылдың дербес немесе интеграцияланған басқару жүйесі

Ұйым парақорлыққа қарсы менеджменттің осы жүйесін жеке жүйе ретінде немесе сәйкестік менеджментінің жалпы жүйесінің интеграцияланған бөлігі ретінде енгізуді таңдай алады (бұл жағдайда ұйым ISO 37301-ге басшылық қағидаттарына жүгіне алады). Сондай-ақ ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджментінің осы жүйесін параллель немесе сапа менеджменті жүйесі, экологиялық менеджмент жүйесі және ақпараттық қауіпсіздік менеджменті жүйесі және ISO 26000 және ISO 31000 ретінде басқа менеджмент жүйелерінің бөлігі ретінде енгізуді таңдай алады (бұл жағдайда ұйым ISO 9001, ISO 14001 және ISO/IEC 27001-ге жүгіне алады).

А.2.2 Формальдылықты жеңілдету және бопсалаушылық үшін сыйақы

А.2.2.1 Формальдылықты жеңілдеткені үшін сыйақы – бұл төлем жасаушының мұндай төлемді жүзеге асырмай алуға заңды құқығы бар қызметтерге жауап ретінде кейде заңсыз немесе бейресми төлемді білдіретін термин. Әдетте, бұл визаны ресімдеу, жұмысқа рұқсат алу, кедендік өткізу немесе телефон орнату сияқты қалыпты немесе қажетті әрекеттерді қамтамасыз ету немесе жеделдету мақсатында мемлекеттік лауазымды адамға немесе куәландыру функцияларын орындайтын адамға төленетін салыстырмалы түрде шағын сыйақы болып табылады. Алайда формальдылықты жеңілдеткені үшін сыйақылар көбінесе, мысалы, іскерлік пайдаға берілетін парадан өзгеше болып саналады, бірақ олар көптеген елдерде заңсыз болып табылады және осы стандарт бойынша пара ретінде қарастырылады және оларға парақорлыққа қарсы ұйымдастырушылық басқару жүйесі тыйым салуы керек.

А.2.2.2 Бопсалау – бұл денсаулыққа, қауіпсіздікке немесе бостандыққа нақты немесе болжамды қауіп-қатерді пайдаланып, қызметкерлерді төлеуге мәжбүрлейтін жағдай, ол осы стандарттың ауқымына енбейді. Адамның қауіпсіздігі мен бостандығы бәрінен бұрын, және көптеген құқықтық жүйелер өздерінің немесе басқа біреудің денсаулығы, қауіпсіздігі мен бостандығы үшін негізді түрде қорқатындарды бопсалауға байланысты төлемдер жасауға мәжбүрлеу үшін қылмыстық жауапкершілікті қарастырмайды. Ұйымда қызметкерлерге өздеріне немесе басқа біреудің денсаулығына, қауіпсіздігіне және бостандығына тікелей қауіп төндіруден қорқатын жағдайларда ақша төлеуге мүмкіндік беретін саясат болуы

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

мүмкін.

А.2.2.3 Ұйым жоғарыда аталған төлемдердің өтініштеріне немесе талаптарына тап болуы мүмкін кез келген қызметкерге арнайы ұсыныстар беруі керек, олардан қалай аулақ болу керек және мұндай жағдайда қалай әрекет ету керек. Мұндай ұсынымдарға мыналар кіруі мүмкін, мысалы:

a) төлем талабына кезіккен кез келген қызметкер қабылдауға тиіс әрекетті көрсету:

1) формальдылықты жеңілдеткені үшін сыйақы талап етілген жағдайда, төлемнің және ресми төлем құжатының заңдылығын растауды сұрату және, егер қанағаттанарлық растау берілмесе, төлемнен бас тарту;

2) бопсалау жағдайында, егер денсаулыққа, қауіпсіздікке, бостандыққа немесе басқа нәрсеге қауіп төнсе, төлеуге келісу;

b) формальдылықты немесе бопсаланатын соманы жеңілдету үшін сыйақы төленгеннен кейін қызметкер қабылдауға тиіс іс-әрекетті көрсету:

1) оқиғаны тіркеу;

2) оқиға туралы ақпаратты тиісті басшыға немесе парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функцияға беру;

c) егер қызметкер формальдылықты жеңілдету үшін сыйақы немесе бопсаланатын сома төлеген жағдайда ұйым қабылдауға тиіс іс-әрекетті көрсету:

1) оқиғаны тергеу үшін тиісті басшыны тағайындау (парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функция өкілі немесе сол қызметкер жұмыс істейтін бөлімшеге немесе ол атқаратын лауазымға тәуелді емес басшы);

2) төлемді ұйымның шоттарында тиісінше көрсету;

3) егер заң бойынша қолданылатын немесе талап етілетін болса, онда төлем туралы ақпаратты тиісті өкілетті органдарға беру.

А.3 Негізділік және мөлшерлестік

А.3.1 Парақорлық әдетте жасырылады. Оның алдын алу, анықтау және кейінгі шараларды қабылдау қиын болуы мүмкін. Осы қиындықтарды мойындай отырып, осы стандарт жалпы басқарушы органға (егер бар болса) және ұйымның жоғары басшылығына:

- парақорлыққа қатысты, ұйымның бизнесіне немесе оның қызметіне қатысты алдын алуға, анықтауға және шаралар қабылдауға шынайы қызығушылық танытуға;
- ниеттердің шынайылығы жағдайында парақорлықтың алдын алу, анықтау және оған жауап беру мақсатында әзірленген ұйым шеңберінде шараларды енгізуге тиіс.

А.3.2 Бұл шаралар ұйым үшін өрескел болу немесе бизнесті тоқтатуға апару үшін соншалықты қымбат, ауыр және бюрократиялық болуы мүмкін емес, ал олар қарапайым және тиімсіз болмауы керек, сондықтан парақорлық қиындықсыз болуы мүмкін. Мұндай шаралар парақорлық тәуекелдеріне сәйкес келуге және парақорлықтың алдын алуда, анықтауда және оған қатысты шараларды қабылдауда табысты іске асырудың негізделген мүмкіндігі болуға тиіс.

А.3.3 Іске асырылуға тиіс парақорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары ең үздік халықаралық практика болып танылғанымен және олардың кейбіреулері осы стандартқа талаптар ретінде енгенімен, бұл шараларды іске асырудың егжей-тегжейлері тиісті жағдайларға байланысты кеңінен өзгереді. Осылайша ұйымның қандай да бір нақты жағдайларда не істеу керектігін ұсақ-түйекке дейін дәл жазу мүмкін емес. Осы стандартта «негізделген және мөлшерлес» біліктілік белгілері берілген, сондықтан әр жағдайға оның сипатына қарай баға берілуі мүмкін.

А.3.4 Келесі мысалдар әртүрлі жағдайларда «негізделген және мөлшерлес» біліктілік белгілерін қалай қолдануға болатыны туралы белгілі бір нұсқауларды береді.

a) ірі көп ұлттық компания көптеген басқару деңгейлерімен және мыңдаған

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

қызметкерлермен күресу қажеттілігіне тап болуы мүмкін. Оның парақорлыққа қарсы басқару жүйесі, демек, бірнеше қызметкері бар шағын ұйымға қарағанда, әдетте, егжей-тегжейлі болуды талап етеді.

b) Парақорлық тәуекелі жоғары өңірде өз қызметін жүргізетін ұйым үшін парақорлық тәуекелдерін неғұрлым толық бағалау және кешенді тексеру рәсімдері, сондай-ақ осы өңірдегі оның іскерлік операцияларына қатысты парақорлықты бақылаудың неғұрлым жоғары деңгейі талап етіледі; парақорлық тәуекелі төмен, парақорлық жоғары емес жерде өз қызметін жүргізетін ұйымға қарағанда - салыстырмалы түрде сирек кездесетін құбылыс. Парақорлық тәуекелі көптеген операцияларға немесе қызмет түрлеріне қатысты болғанымен, парақорлық тәуекелдерін бағалау, кешенді тексеру рәсімдері және көптеген бизнес серіктестері қатысатын ірі жоғары құнды мәмілелерді немесе жұмыстарды жүзеге асыратын ұйым енгізген парақорлықты басқару шаралары бизнеске қатысты ұйым жүзеге асырғаннан гөрі толық болуы мүмкін, тауарларды жаппай сатып алушыға немесе бір қатысушымен шағын мәмілелерге сатудан тұрады.

d) Бизнес-серіктестердің кең ауқымы бар ұйым парақорлық тәуекелдерін бағалау шеңберінде бизнес-серіктестердің белгілі бір санаттары, мысалы, бөлшек сатып алушылар парақорлық тәуекелдері бөлігінде жоғары қауіп төндірмейді деген қорытындыға келуі мүмкін және бұл парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін әзірлеу және енгізу кезінде ескерілуге тиіс. Мысалы, кешенді тексеру ұйымнан жаппай сұранысқа ие тауарлар сияқты өнімді сатып алатын бөлшек сатып алушыларға қатысты қажетті немесе мөлшерлес және негізделген шара болуы екіталай.

А.3.5 Парақорлық тәуекелі барлық мәмілелерге қатысты болғанымен, ұйым осы тәуекелдің төмен деңгейіндегі мәмілелерге қарағанда парақорлық тәуекелі жоғары мәмілелер бойынша парақорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша бақылаудың неғұрлым қатаң деңгейін қамтамасыз етуге тиіс. Бұл тұрғыда парақорлықтың төмен тәуекелдерін анықтау және қабылдау ұйым парақорлық фактілерін қолайлы деп тануы мүмкін дегенді білдірмейтінін түсіну маңызды. Басқаша айтқанда, пара тәуекелі (яғни пара болуы мүмкін бе) пара жағдайымен бірдей емес (пара фактісі). Демек ұйым парақорлық жағдайларына «нөлдік төзімділікке» ие бола алады, ал бизнесті парақорлықтың төмен немесе төмен тәуекелдерінен жоғары болуы мүмкін жағдайларда жүргізеді (оларды азайту шараларын іске асырған жағдайда). Нақты басқару құралдары бойынша толығырақ ұсынымдар төменде келтірілген.

А.4 Парақорлық тәуекелдерін бағалау

А.4.1 4.5-тармақта талап етілетін парақорлық тәуекелдерін бағалаудың мақсаты ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі үшін берік іргетас қалыптастыру мүмкіндігін қамтамасыз ету болып табылады. Мұндай бағалау жүйе назар аударатын парақорлық тәуекелдерін, басқаша айтқанда, ұйым оларды төмендету, бақылауды енгізу және құзыретті персоналды, ресурстар мен міндеттерді тағайындау тұрғысынан басымдық ретінде қарастыратын парақорлық тәуекелдерін анықтайды. Ұйым парақорлық тәуекелдерін бағалауды қалай жүзеге асырады, қандай әдіснаманы қолданады, парақорлық тәуекелдері қалай өлшенеді және басымдыққа ие болады, парақорлық тәуекелдерінің қабылдану деңгейі (яғни тәуекелге бейімділік) немесе олардың рұқсат етілуі қандай, мұның бәрі ұйымның қалауы бойынша қалады. Атап айтқанда ұйымның өзі парақорлық тәуекелдерін бағалау өлшемшарттарын белгілейді (яғни тәуекел «төмен», «орташа» немесе жоғары» деңгейге қатысты бола ма); бірақ бұл ретте ұйым парақорлыққа қарсы саясаты мен мақсаттарын ескеруі керек.

А.4.2 Төменде осындай бағалауды жүзеге асыру кезінде қандай ұйым таңдау жасай алатындығының мысалы келтірілген:

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

a) Парақорлық тәуекелдерін бағалау өлшемшарттарын таңдау. Мысалы, ұйым үш деңгейлі өлшемшартты таңдай алады:» төмен»,» орташа «және» жоғары « немесе неғұрлым егжей-тегжейлі 5 немесе 7 деңгей немесе одан да егжей-тегжейлі. Бұл өлшемшарттар парақорлық тәуекелінің сипатын, пара ықтималдығын және егер бұл орын алса, салдардың ауырлығын қоса алғанда, бірнеше факторларды ескереді.

b) Ұйымның мөлшері мен құрылымынан туындаған парақорлық тәуекелдерін бағалау. Бірнеше адам басқаратын орталықтандырылған басқарумен бір жерде орналасқан шағын ұйым өзінің парақорлық тәуекелдерін орталықтандырылмаған құрылымы бар және көптеген өңірлерде қызмет ететін өте үлкен ұйымға қарағанда әлдеқайда оңай басқара алады.

c) Ұйым жұмыс істейтін немесе жұмыс істейтін аймақтар мен салаларды талдаңыз және осы өңірлер мен салалармен байланысты парақорлық тәуекелдерінің деңгейін бағалау. Мұндай бағалау кезінде тиісті парақорлық индексі пайдалы болуы мүмкін. Пара алу қаупі жоғары өңірлерді немесе салаларды ұйым «орташа» немесе «жоғары» тәуекел деңгейі ретінде қарастыруы мүмкін, нәтижесінде ұйым осы өңірлердегі немесе салалардағы қызметке қолданатын бақылаудың неғұрлым қатаң деңгейін енгізуі мүмкін.

d) Ұйым жүзеге асыратын қызмет түрлері мен операциялардың сипатын, ауқымын және күрделілігін бағалау.

1) Мысалы, әртүрлі жерлерде жүргізілетін көптеген ірі құрылыс жобаларына қатысатын ұйымдарға қарағанда, бір жерде шағын өндірісі бар ұйымдарда парақорлық тәуекелдерін бақылау оңайырақ болуы мүмкін.

2) Кейбір қызмет түрлері өзімен бірге парақорлық тәуекелдерінің ерекше түрлерін алып жүруі мүмкін. Мысалы, өнімдер мен көрсетілетін қызметтерді сатып алатын елдің үкіметі өнім берушіден келісімшарт құнының бір бөлігін сатып алушы елге қайта инвестициялауды талап ететін міндеттемелерді өзара есепке алу. Ұйым міндеттемелерді өзара есепке алу пара болып табылмауын қамтамасыз ету үшін тиісті қадамдар жасауға тиіс.

e) Ұйымның қолда бар және әлеуетті бизнес-серіктестерін санаттар бойынша бөлу және теориялық тұрғыдан орын алуы мүмкін парақорлық тәуекелдерін бағалау. Мысалы:

1) Ұйымның ұйымдағы өнімнің құны бойынша өте шамалы құнымен сатып алатын және ұйым үшін парақорлық тәуекелінің төмен қаупін тудыратын тұтынушылардың саны көп болуы мүмкін. Бұл жағдайда ұйым бұл сатып алушыларды парақорлық тәәуекелі төмен адамдар деп санай алады және өздері үшін бұл тұтынушыларға парақорлыққа қарсы іс-қимылдың арнайы шараларды қолданудың қажеті жоқ екенін анықтай алады. Керісінше ұйым өте қымбат өнімді сатып алатын тұтынушылармен бизнес жүргізе алады және парақорлықтың елеулі тәуекелдерін тудыруы мүмкін (мысалы, ұйымның төлемдерді қайтаруы, келісуі және т.б. үшін пара талап ету тәуекелі). Мұндай тұтынушыларды парақорлық тәуекелдерінің «орташа» немесе «жоғары» деңгейі бар деп анықтауға болады, бұл ұйымды парақорлыққа қарсы қатаң бақылау шараларына итермелейді.

2) Өнім берушілердің әртүрлі санаттары әртүрлі деңгейдегі парақорлық тәуекелін тудыруы мүмкін. Мысалы, көп жұмыс істейтін өнім берушілер немесе ұйымның клиенттерімен, тұтынушыларымен немесе тиісті лауазымды тұлғалармен байланыста болуы мүмкін адамдар парақорлық тәуекелінің «орташа» немесе «жоғары» деңгейін көрсете алады. Кейбір өнім берушілер осы тәуекелдердің «төмен» деңгейін көрсете алады, мысалы, ұйымның мәмілесіне немесе клиенттеріне немесе тұтынушыларына әсер ете алатын лауазымды тұлғалармен байланысы жоқ парақорлық тәуекелі төмен өңірлердегі өнім берушілер. Өнім берушілердің кейбір санаттары парақорлық тәуекелі өте төмен болуы мүмкін, мысалы, арзан тауарлардың шағын партияларын жеткізушілер, авиабилеттерді сатып алу немесе қонақүйлерді брондау бойынша интернет-қызметтерді пайдаланушылар және т.б. Ұйым парақорлық тәуекелі төмен және өте төмен өнім берушілерге қатысты парақорлыққа қарсы іс-қимылдың арнайы шараларды енгізудің қажеті жоқ деп шешуі

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

мүмкін.

3) Егер оларға сәтті нәтиже үшін комиссиялар немесе бонустар төленсе, ұйымның клиенттерімен немесе ұйымның атынан лауазымды адамдармен өзара әрекеттесетін агенттер немесе делдалдар парақорлық тәуекелдерінің «орташа» немесе «жоғары» деңгейін ұсынуы мүмкін.

f) Парақорлық тәуекелін тудыруы мүмкін ұлттық немесе шетелдік лауазымды тұлғалармен өзара әрекеттесудің сипаты мен жиілігін зерттеу. Мысалы, рұқсаттар мен келісімдерге жауапты лауазымды тұлғалармен қарым-қатынаста парақорлық тәуекелі болуы мүмкін.

g) Лауазымды тұлғалардың өкілдік шығыстарына тыйым салу немесе шектеу немесе агенттерді пайдалану сияқты қолданыстағы заңнамалық, нормативтік, келісімшарттық және кәсіби міндеттемелер мен міндеттерді зерделеу.

h) Ұйымның бағаланған тәуекелдерге әсер ету немесе басқару дәрежесін ескеру.

А.4.3 Парақорлықтың жоғарыда аталған тәуекел факторлары өзара байланысты. Мысалы, бір санатқа жататын өнім берушілер жұмыс істейтін өңірге байланысты пара алудың әртүрлі тәуекелдерін ұсына алады.

А.4.4 Тиісті парақорлық тәуекелдерін бағалағаннан кейін ұйым әрбір тәуекел санатына қолданылатын парақорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының түрі мен деңгейін анықтай алады және қолда бар шаралардың барабар екендігін бағалай алады. Егер жоқ болса, онда бақылау шараларын жақсартуға болады. Мысалы парақорлық тәуекелі жоғары өңірде болу және тәуекелі жоғары санатқа жататын бизнес-серіктестердің болуын ескере отырып, бақылаудың қатаң деңгейі қолданылуы мүмкін. Ұйым өзі үшін парақорлық тәуекелі төмен іс-шаралар мен бизнес-серіктестер үшін бақылаудың төмен деңгейі қолайлы екенін анықтай алады. Осы стандарттың кейбір талаптары парақорлық тәуекелі төмен қызметке және бизнес-серіктестерге осы талаптарды қолдану қажеттілігін айқын түрде жоққа шығарады (бірақ ұйым оларды қолдану туралы шешім қабылдауы мүмкін).

А.4.5 Ұйым операцияның, жобаның, қызмет түрінің немесе қарым-қатынастың сипатын парақорлық тәуекелдерінің сипаты мен дәрежесі қолданыстағы, жақсартылған немесе қосымша парақорлыққа қарсы бақылау шаралары арқылы басқаруға болатын деңгейге дейін төмендететін етіп өзгерте алады.

А.4.6 Парақорлық тәуекелдерін бағалау кең ауқымды немесе өте күрделі міндет болмауы керек және бұл бағалаудың нәтижелері міндетті түрде дұрыс болмауы керек (мысалы, тәуекел деңгейі төмен деп бағаланған операция парақорлық жағдайына әкелуі мүмкін). Парақорлық тәуекелдерін бағалау нәтижелері қаншалықты орынды және мүмкін болса, ұйым алдында туындайтын нақты тәуекелдерді көрсетуі керек. Іс-шаралар ұйымға парақорлық тәуекелдерін бағалауға және оған басымдық беруге көмектесетін құрал болуы керек, сонымен қатар олар ұйымдағы өзгерістер мен жағдайларды (мысалы, жаңа өнім нарықтары, жаңа өнімдер, заңнамалық талаптар, алынған тәжірибе) ескере отырып, мезгіл-мезгіл талданып, қайта қаралуы керек.

Ескертпе - Толығырақ нұсқауларды ISO 31000 және ISO 31022 нұсқаларында табуға болады.

А.5 Басқару органы мен жоғары басшылықтың функциялары мен жауапкершілігі

А.5.1 Жалпы ережелер

А.5.1.1 Көптеген ұйымдардың басқарушы органы белгілі бір форматта, мысалы, директорлар кеңесі немесе ұйымның қызметін бақылау бойынша жалпы міндеттері бар бақылау кеңесі бар. Бұл міндеттерге парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесімен байланысты бақылау кіреді. Алайда басқарушы орган әдетте ұйымның мұндай қызметіне

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

күнделікті басшылықты жүзеге асырмайды: бұл осы стандартта «жоғары басшылық» терминімен белгіленген атқарушы басшылықтың (мысалы, ұйымның басшысы, атқарушы директор) құзыреті. Осылайша парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне қатысты басқарушы орган жүйенің құрылымы мен жұмысы туралы жақсы білуі керек және менеджмент жүйесінің сәйкестігіне, тиімділігіне және енгізілуіне қатысты тиісті бақылауды жүзеге асыруға тиіс. Ол жүйенің жұмысы туралы ақпаратты басшылықтың талдау процесінен үнемі алуға тиіс (ол басқарушы органның барлық мүшелеріне де, органның комитетіне де, мысалы, аудит комитетіне де түсуі мүмкін). Осыған байланысты парақорлыққа қарсы іс-қимыл функция жүйе туралы ақпаратты тікелей басқарушы органға (немесе оның тиісті комитетіне) бере алуға тиіс.

А.5.1.2 Кейбір ұйымдарда, әсіресе шағын ұйымдарда жеке басқару органы немесе басқару органының функциялары болмауы мүмкін және атқарушы басшылықты бір топқа біріктіруге немесе тіпті бір адам жүзеге асыра алады. Бұл жағдайда бұл топтың немесе адамның жоғары басшылық пен басқарушы орган үшін осы стандартта белгіленген міндеттері болады.

Ескертпе - Көшбасшылыққа деген міндеттеме көбінесе «жалпы көшбасшылық сызығы» немесе «басшылық белгілеген тон» деп аталады.

А.5.2 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениет

А.5.2.1 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениеттің дамуына ықпал ететін факторларға мыналар жатады:

- ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениетін белсенді енгізу, ілгерілету және басшылықтың нақты сақтауы;
- тәлімгерлік және ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениетінің маңыздылығына мысал келтіру;
- персонал үшін лауазымға кіріспе бағдарламасында ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениетіне баса назар аудару;
- ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениеті мәселелері бойынша персналмен тұрақты қарым-қатынас;
- ұйымның парақорлығына қарсы іс-қимыл мәдениетін ілгерілетудегі персоналдың жетістіктерін айқын тану;
- лауазымына қарамастан, ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениетін бұзатын персоналдың мінез-құлқына қатысты дәйектілік.

А.5.2.2 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениеттің дәлелі оның дәрежесімен анықталады:

- жоғарыда көрсетілген тармақтар құжатталған, енгізілген және қолданылады;
- персонал жоғарыда көрсетілген тармақтар енгізілді деп есептейді;
- қызметкерлер ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәдениетінің өз лауазымы, өз қызметі және өзінің бизнес-бөлімшесінің қызметі үшін маңыздылығын түсінеді;
- парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің рөлі мен мақсаттарын, атап айтқанда парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын, байланысты рәсімдер мен парақорлыққа қарсы іс-қимыл функцияларын персонал бағалайды;
- ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне қауіп төндіретін персоналдың мінез-құлқын жою жөніндегі түзету іс-әрекеттері «бақыланады» және қажет болған жағдайда ұйымның барлық тиісті деңгейлерінде орындалады.

А.6 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функция

А.6.1 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функциядағы адамдардың саны ұйымның мөлшері, ұйым алдында туындайтын парақорлық тәуекелдерінің дәрежесі және функцияның қорытынды жүктемесі сияқты факторларға байланысты. Шағын ұйымдарда парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функцияны басқа міндеттерімен қатар

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

жауапкершілік тағайындалған бір адам орындауы мүмкін. Парақорлық тәуекелдерінің дәрежесі мен қорытынды жүктеме мұны ақтайтын жерде парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функцияны орындау толық жұмыспен қамтылған жағдайда бір адамға тағайындалуы мүмкін. Ірі ұйымдарда парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функцияда бірнеше қызметкер жұмыс істейтін болады. Кейбір ұйымдар жауапкершілікті тиісті сараптамалық тәжірибені шоғырландыратын комитетке жүктей алады. Кейбір ұйымдар парақорлыққа қарсы іс-қимылдың бір бөлігін немесе барлық функцияларын орындау үшін үшінші тарапты тарта алады және бұл ұйымның тиісті басшысы парақорлыққа қарсы іс-қимыл үшін жалпы жауапты және өкілетті болып қалатын және үшінші тарап ұсынатын қызметтерді бақылайтын жағдайда қолайлы болады.

А.6.2 Осы стандарт парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функциясын тиісті құзыреттілігі, мәртебесі, өкілеттігі және тәуелсіздігі бар адам (тұлғалар) орындауын талап етеді. Бұл ретте:

a) «Құзыреттілік» парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функциясы жүктелген тиісті тұлғаның (тұлғалардың) қойылатын талаптарды жеңе алатындығын, осы функция туралы ақпаратты зерттей алатындығын және оны тиісті түрде орындай алатындығын білдіреді;

b) «Мәртебе» басқа қызметкерлер сәйкестік үшін жауапкершілікке тартылған адамның пікірін тыңдап, құрметтейтінін білдіреді;

c) «Өкілеттіктер « сәйкестік үшін жауапкершілік тағайындалған тиісті тұлғаға (тұлғаларға) басқарушы орган (егер бар болса) және жоғары басшылыққа сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі өз міндеттерін тиімді атқара алатындай жеткілікті билік берілгенін білдіреді;

d) «Тәуелсіздік» сәйкестік үшін жауапкершілік тағайындалған тиісті тұлға (тұлғалар) парақорлық тәуекелдерін өз мойнына алатын ұйымның қызметіне мүмкіндігінше жеке қатыспайтынын білдіреді. Егер ұйым қызметкерді штатқа тағайындаса, оған қол жеткізу оңайырақ болуы мүмкін, бірақ бұл опция қызметкерге басқа функцияларды орындаумен қатар сәйкестік функциясын орындауды тапсыратын шағын ұйымдар үшін әлдеқайда қиын. Сәйкестікті қамтамасыз ету функциясын орындауға жұмыс уақытының бір бөлігі ғана бөлінген жағдайда, оны өзінің негізгі міндеттерін орындау кезінде парақорлыққа тартылуы мүмкін адам орындамауға тиіс. Тәуелсіздікті қамтамасыз ету қиын болуы мүмкін өте кішкентай компания жағдайында, тиісті адам өзінің басқа міндеттерін бейтарап болу үшін сәйкестікті қамтамасыз ету міндетінен ажыратуы керек.

А.6.3 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функцияның жоғары басшылыққа және егер ұйымда бар болса, басқарушы органға тиісті ақпарат беру үшін тікелей қол жетімділігі маңызды. Функция иерархиялық тізбектегі басқа басшыға есеп берудің қажеті жоқ, содан кейін ол ақпаратты жоғары басшылыққа береді, өйткені бұл парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функция қалыптастырған хабарламаны жоғарғы басшылық толық емес немесе бұрмаланған түрде алу тәуекелін арттырады. Парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функция жоғары басшылыққа жүгінудің қажеті жоқ басқарушы органмен (егер бар болса) тікелей байланыста болуы керек. Байланыс жалпы бүкіл басқарушы органмен (мысалы, директорлар кеңесі немесе бақылау кеңесі) немесе арнайы құрылған басқарушы органның немесе жоғары басшылықтың комитетімен (мысалы, аудит немесе әдеп комитеті) болуы мүмкін.

А.6.4 Парақорлыққа қарсы функцияның негізгі жауапкершілігі парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін әзірлеу мен енгізуді қадағалау болып табылады. Мұны ұйымдағы парақорлыққа қарсы іс-қимыл және парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі қолданыстағы заңнамаға сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі қызмет үшін тікелей жауапкершілікпен шатастыруға болмайды. Әрбір адам ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің талаптарын және парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

заңнаманы сақтауды қоса алғанда, этикалық өзге де ережелерді ұстануға жеке өзі жауапты болады. Көшбасшылық ұйымның өзі жауап беретін бөліктерінде сәйкестікке қол жеткізуде жетекші рөл атқаратыны ерекше маңызды.

Ескертпе - Толығырақ ұсынымдарды ISO 37301-ден табуға болады.

А.7 Ресурстар

Қажетті ресурстар ұйымның мөлшері, оның қызметінің сипаты және оның алдында пайда болатын парақорлық тәуекелдері сияқты факторларға байланысты. Ресурстар мыналарды қамтуы мүмкін, мысалы:

a) Адами ресурстар: парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі тиімді жұмыс істеуі үшін парақорлыққа қарсы іс-қимыл тиісті міндеттерін орындауға жеткілікті уақыт бөлу үшін қолда бар қызметкерлер жеткілікті болуы керек. Бұған парақорлыққа қарсы іс-қимыл нормаларына сәйкестікті қамтамасыз ету функциясын орындау үшін жеткілікті адамдарды (штатта да, штаттан тыс қызметкерлерде де) тағайындау кіреді.

b) Физикалық ресурстар: ұйымда қажетті физикалық ресурстар болуы керек, оның ішінде парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі тиімді жұмыс істеуі үшін парақорлыққа қарсы іс-қимыл нормаларына сәйкестігін қамтамасыз ету керек. Мысалы, кеңсе үй-жайлары, жиһаз, компьютерлік жабдықтар мен бағдарламалық қамтылым, оқу материалдары, телефондар, кеңсе тауарлары.

c) Қаржылық ресурстар: ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің тиімді жұмыс істеуі үшін парақорлыққа қарсы іс-қимыл нормаларына сәйкестігін қамтамасыз ету үшін қажетті бюджетті бөлуі керек.

А.8 Жұмысқа орналасу рәсімдері

А.8.1 Персоналды кешенді тексеру

Қызметкерлерді жұмысқа қабылдағанға дейін тұлғаларға кешенді заңды тексеру жүргізу кезінде ұйым осы тұлғалардың болжамды функцияларына және олармен байланысты парақорлық тәуекелдеріне байланысты мынадай іс-қимылдар жасай алады:

a) әңгімелесу кезінде әлеуетті қызметкерлермен ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын талқылау және олар сәйкестіктің маңыздылығын түсіну мен қабылдауды көрсете ме, жоқ па деген көзқарасты қалыптастыру;

b) әлеуетті қызметкерлердің өз біліктілігі туралы хабарлаған мәліметтердің дұрыстығын тексеру бойынша қажетті шараларды жүзеге асыру;

c) алдыңғы жұмыс орындарынан әлеуетті қызметкерлер туралы қанағаттанарлық пікірлер алу үшін қажетті шараларды жүзеге асыру;

d) әлеуетті қызметкердің парақорлық жағдайларына қатысы бар-жоғын анықтау үшін қажетті шараларды жүзеге асыру;

e) ұйымның әлеуетті қызметкерге алдыңғы жұмыс орнында осы ұйымға негізсіз артықшылық бергені үшін сыйақы ретінде жұмыс ұсынбайтынын тексеру үшін қажетті шараларды жүзеге асыру;

f) әлеуетті қызметкерге жұмыс ұсынудың мақсаты ұйымға негізсіз қолайлы қатынасты жасыру болып табылмайтындығына кепілдік беру;

g) әлеуетті қызметкердің лауазымды тұлғалармен байланысын орнату үшін қажетті шараларды жүзеге асыру.

А.8.2 Жұмыс нәтижелері бойынша сыйлықақы беру

А.8.2.1 Бонустар мен жеңілдіктерді қоса алғанда, өтемақы тетіктері персоналдың абайсызда парақорлыққа қатысуын ынталандыруы мүмкін. Мысалы, егер менеджер ұйыммен жасалған келісімшарттар негізінде анықталған тиісті бонусты алса, онда бұл менеджер келісімшартты қамтамасыз ету үшін агент немесе бірлескен кәсіпорын серіктесі

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

пара беруге немесе пара беруге көз жұмып қарауға азғырылуы мүмкін. Егер менеджерге оның жұмысына тым көп қысым жасалса, дәл осындай нәтиже болуы мүмкін (мысалы, егер менеджер өте өршіл сату мақсаттарына жете алмағаны үшін жұмыстан шығарылуы мүмкін болса). Ұйымдар парақорлықты ынталандырмайтындығына көз жеткізу үшін өтемақы тетіктерінің осы аспектілеріне ерекше назар аударуы керек.

А.8.2.2 Персоналды аттестаттау, жоғарылату, бонустар және басқа да көтермелеу түрлері персоналды ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатына және парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің талаптарына сәйкес әрекет етуге ынталандыру ретінде пайдаланылуы мүмкін. Алайда бұл жағдайда ұйым абай болу керек, өйткені бонусты жоғалту қаупі және басқалары қызметкерлерді парақорлыққа қарсыіс-қимыл менеджменті жүйесінің талаптарын бұзуды жасыруға итермелеуі мүмкін.

А.8.2.3 Персоналға парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің талаптарын бұзу олардың басқа салалардағы қызметін бағалауды арттыру мақсатында (мысалы, сату мақсаттарына қол жеткізуде) қолайлы емес және тәртіптік шаралар қабылдауға әкелуі мүмкін екендігі туралы хабарлау қажет.

А.8.3 Мүдделер қақтығысы

А.8.3.1 Ұйым ішкі және сыртқы мүдделер қақтығысының тәуекелін анықтауы және бағалауы керек. Ұйымдар барлық қызметкерлерге олардың жұмысына тікелей және жанама қатысы бар отбасылық, қаржылық немесе басқа байланыстар сияқты кез келген нақты немесе ықтимал мүдделер қақтығысы туралы хабарлау міндеті туралы нақты хабарлауы керек. Бұл ұйымға персонал ықпал етуі мүмкін немесе параның алдын алуға немесе ол туралы хабарлауға немқұрайлы қарайтын жағдайларды анықтауға көмектеседі, мысалы:

a) ұйымның сату жөніндегі менеджері тапсырыс берушінің сатып алу менеджерімен байланысқан кезде,

b) сатып алу функциясындағы менеджер өнім берушіге қаржылық қызығушылық танытқан кезде,

c) ұйымның құрылымдық бөлімшесінің басшысы бәсекелес бизнесте жеке қаржылық қызығушылыққа ие болған кезде,

d) ұйымның директоры (атқарушы емес рөлге ие болуы мүмкін) немесе жоғары басшылық мүшесі бәсекелес немесе ықтимал сатып алушы ұйымда заңды немесе жасырын жеке мүдделері немесе лауазымы болған кезде.

А.8.3. 2 Ұйым мүдделер қақтығысының бар немесе мүмкін болатын барлық жағдайларын, сондай-ақ жанжалды азайту үшін қабылданған шараларды есепке алуы керек.

А.8.3.3 Олар әлі де өзекті және талаптарға сай болуын қамтамасыз ету үшін жылына кемінде бір рет қайта қаралуға тиіс.

А.8.4 Ұйым персоналының парақорлығы

А.8.4.1 Ұйым персоналы тарапынан парақорлық тәуекелінің алдын алу, анықтау және өңдеу үшін қажетті шаралар («шығыс пара») ұйым персоналына параға сатып алу тәуекелінің алдын алу, анықтау және өңдеу үшін қолданылатын шаралардан («қабылданатын пара») ерекшеленуі мүмкін. Мысалы, «қабылданған пара» тәуекелін анықтау және азайту мүмкіндігі ұйымның бақылауынан тыс ақпараттың (мысалы, қызметкердің жеке банктік шотының немесе несие картасы бойынша операциялардың деректері), қолданыстағы заңнамамен (мысалы, жеке деректерді қорғау саласында) немесе басқа факторлармен айтарлықтай шектелуі мүмкін. Нәтижесінде, пара алу тәуекелін азайту үшін ұйымға қолжетімді бақылау құралдарының саны мен түрлері пара алу тәуекелін азайту үшін қолдана алатын басқару құралдарының санынан асып кетуі мүмкін.

А.8.4.2 Ұйым персоналына қатысты пара көбінесе ұйым атынан қабылданған шешімдерге әсер ету мүмкіндігі бар адамдарға қатысты туындауы мүмкін (мысалы, келісімшарт жасай алатын сатып алу менеджері; жұмысты қабылдай алатын супервайзер; лауазымға тағайындайтын немесе жалақы белгілей алатын басшы немесе лицензиялар,

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

рұқсаттар және т.б. беру үшін құжаттарды дайындайтын қызметкерге). Пара, ең алдымен, ұйымның басқару құралдарының кешенінен тыс алынатындықтан, ұйымның мұндай параның алдын алу немесе анықтау мүмкіндігі шектеулі болуы мүмкін.

А.8.4.3 Тиісті тексеру және мүдделер қақтығысы туралы параграфтарда айтылған қадамдардан басқа, тәуекелдің осы түріне жататын осы стандарттың төмендегі талаптары есебінен шығатын пара алу тәуекелі азайтылуы мүмкін:

a) ұйымның парақорлыққа қарсы саясаты (5.2-тармақты қараңыз) ұйым қызметкерлерінің және ұйым атынан жұмыс істейтін кез келген адамның пара алуына және бопсалауына нақты тыйым салуы керек;

b) нұсқау және оқыту материалдары (7.3-тармақты қараңыз) бопсалауға және пара алуға тыйым салуды бекітуі керек, сондай-ақ мыналарды қамтуы керек:

1) параға күдік туралы хабарлау жөніндегі нұсқау (8.9-тармақты қараңыз);

2) қудаламау саясатына баса назар аудару (8.9-тармақты қараңыз);

c) ұйымның сыйлықтар мен өкілдік шығыстарға қатысты саясаты (8.7-тармақты қараңыз) персоналдың сыйлықтарды қабылдауына және шығындарды төлеуге шектеулер қоюы керек;

d) парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын және ұйымның веб-сайтында парақорлық жағдайлары туралы қалай хабарлау керектігі туралы ақпаратты жариялау бизнес-серіктестердің пара ұсыну ықтималдығын азайту үшін бизнес-серіктестерді құруға көмектеседі немесе ұйым қызметкерлері пара алады немесе қабылдайды;

e) бақылау шаралары (8.3 және 8.4-тармақшаларын қараңыз), мысалы, мақұлданған өнім берушілерді пайдалануды, жасалатын келісімшарттарда кемінде екі қол қоюды, жұмыстарды қабылдауды және т.б. талап ететін, пара болуы мүмкін сыйақылар, бекітулер, төлемдер немесе бонустар тәуекелін төмендетеді.

А.8.4.4 Ұйым сонымен қатар қолданыстағы бақылаудың әлсіздігіне байланысты персоналдың жеке байыту үшін қолдана алатын тәсілдерін анықтау үшін тексеру рәсімдерін енгізе алады. Рәсімдердің мысалдары мыналарды қамтуы мүмкін:

a) жоқ адамдар мен ұқсастарды анықтау үшін еңбекақы ведомостілерін талдау;

b) ерекше шығындарды анықтау үшін қызметкерлердің өндірістік шығыстарын талдау;

c) мүдделер қақтығысы туындауы мүмкін жағдайларды анықтау үшін қызметкерлердің төлемдеріне қатысты ақпаратты (мысалы, жеке банктік шоттардың нөмірлері мен мекенжайлары) ұйымның өнім берушілердің негізгі тізіліміндегі банктік шоттар мен мекенжайлар туралы ақпаратпен салыстыру.

А.8.5 Уақытша персонал

Кейбір жағдайларда персонал агенттігі немесе басқа ұйым ұйымға уақытша персонал бере алады. Бұл жағдайда ұйымды оқыту және бақылау мақсатында оны өз персоналы ретінде пайдалану кезінде осы уақытша персоналға байланысты парақорлық тәуекелдері (егер бар болса) тиісті түрде өңделетінін немесе уақытша персоналды ұсынған ұйымға тиісті басқару құралдарын қолдану қажет екенін анықтау қажет.

А.9 Хабардарлық және оқыту

А.9.1 Оқытудың мақсаты тиісті персоналдың ұйымдағы рөліне сәйкес түсінуін қамтамасыз ету болып табылады:

a) ол және ұйым тап болатын парақорлық тәуекелдері;

b) парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі саясат;

c) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің оның қызметіне қатысы бар аспектілері;

d) кез келген сыбайлас жемқорлық тәуекеліне немесе параға күдікке қатысты ол

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

қабылдауы тиіс кез келген қажетті алдын алу, тергеу және ақпараттандыру іс-әрекеттері.

А.9.2 Оқыту әдісі мен көлемі ұйымның көлеміне және оның алдында тұрған парақорлық тәуекеліне байланысты. Ол онлайн курс немесе бетпе-бет өткізілетін іс-шара түрінде жүзеге асырылуы мүмкін (мысалы, оқу сабақтары, семинарлар, тиісті персоналдың қатысуымен дөңгелек үстелдер немесе жеке оқыту). Осылайша оқытуды жүргізу әдісі оның нәтижесінен гөрі маңызды емес, бұл барлық тиісті персонал А.9.1-де көрсетілген тақырыптар бойынша түсінікке ие болуы керек.

А.9.3 Күндізгі оқу іс-шаралары басқарушы органның мүшелері мен жоғары басшылыққа және кез-келген персоналға (ұйымның иерархиясындағы позициясына қарамастан) және парақорлық тәуекелі төмен операциялар мен процестерге қатысатын бизнес-серіктестерге ұсынылады.

А.9.4 Егер парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясына тағайындалған тиісті тұлға (тұлғалар) осы салада жеткілікті тәжірибеге ие болмаса, ұйым оның функцияларын барабар орындау үшін оған кез келген қажетті дайындықты қамтамасыз етуге тиіс.

А.9.5 Оқыту іс-шарасы парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі жеке тренинг ретінде өткізілуі мүмкін немесе сәйкестік пен этикалық мінез-құлықты қамтамасыз ету жөніндегі ұйымның жалпы кіріспе немесе оқыту бағдарламасының бөлігі болуы мүмкін.

А.9.6 Оқыту іс-шарасының мазмұны персонал функциясына бейімделуі мүмкін. Өз функцияларын орындау кезінде парақорлықтың елеулі тәуекелдеріне тап болмайтын қызметкерлер ұйымның саясаты бойынша өте қарапайым дайындықтан өтуі мүмкін, сондықтан олар оны түсінеді және мүмкін бұзушылықты анықтаса не істеу керектігін біледі. Қызметі парақорлықтың елеулі тәуекелдерін қамтитын қызметкерлер тереңірек оқытылуға тиіс.

А.9.7 Оқыту персоналдың ұйымның ағымдағы саясаттары мен рәсімдері, олардың қызметі мен нормативтік талаптарындағы кез келген өзгерістер туралы хабардар болуы үшін қажет болғанша жиі қайталануға тиіс.

А.9.8 Бизнес-серіктестердің талаптары туралы дайындығы мен хабардарлығын қамтамасыз ету (7.3-тармақты қараңыз) белгілі бір қиындықтарды тудырады, өйткені бұл бизнес-серіктестердің қызметкерлері ұйымда тікелей жұмыс істемейді және ұйым әдетте мұндай қызметкерлерге оқыту үшін тікелей қол жеткізе алмайды. Осыған байланысты бизнес-серіктестерде жұмыс істейтін қызметкерлерді нақты оқытуды, әдетте, бизнес-серіктестердің өздері немесе осы мақсатқа тартылған басқа орындаушылар жүргізеді. Ұйым үшін парақорлық тәуекелі төмен деңгейден жоғары болуы мүмкін бизнес-серіктес үшін жұмыс істейтін қызметкерлер бұл мәселе туралы хабардар болды және осы тәуекелді азайтуға бағытталған дайындықтан өтті. 7.3-бөлімнің мазмұны ұйымнан, ең болмағанда, қызметкерлері парақорлыққа қарсы іс-қимыл дайындығынан өтуге тиіс бизнес-серіктестерді анықтауды, мұндай дайындықтың минималды көлемі қандай болуы керек және бұл дайындықты жүргізу керек екендігін талап етеді. Оқытуды тараптан орындаушылар тартқан бизнес-серіктес немесе егер ұйым қаласа, ұйымның өзі жүзеге асыра алады. Ұйым өзінің бизнес-серіктестерінің осы міндеттемелері туралы әртүрлі тәсілдермен, атап айтқанда оларды келісімшарттық келісімдерге енгізу арқылы хабардар ете алады.

А.10 Кешенді тексеру

А.10.1 Ұйымның белгілі бір мәмілелеріне, жобаларына, жұмыстарына, бизнес-серіктестеріне немесе персоналына қатысты кешенді тексеру жүргізудің мақсаты кейін ұйымның тәуекелдерді бағалау барысында анықталған төмен деңгейден жоғары тәуекелдердің аймағын, ауқымын және сипатын бағалау (4.5-тармақты қараңыз) болып табылады. Ол сондай-ақ парақорлық тәуекелінің алдын алу мен анықтауда қосымша

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

мақсатты шара ретінде қызмет етеді және ұйымның мәмілелерді, жобаларды немесе бизнес-серіктестермен немесе персоналмен қарым-қатынасты тоқтата тұру, тоқтату немесе қайта қарау туралы шешім қабылдауы үшін ақпарат береді.

А.10.2 Жобаларға, операцияларға және қызмет түрлеріне қатысты ұйым бағалауға пайдалы болуы мүмкін факторларға мыналар жатады:

a) құрылымы, сипаты және қиындық деңгейі (мысалы, тікелей немесе жанама сату, бағадан жеңілдік, келісімшарт жасасу және тендерлік рәсімдер);

b) қаржылық келісімдер және есеп айырысу тәртібі;

c) ұйымның қызмет саласы және қолжетімді ресурстар;

d) бақылау деңгейі және көрнекілік;

e) бизнес-серіктестер және басқа да тартылған үшінші тұлғалар (жария тұлғаларды қоса алғанда);

f) e) тармағынан (жоғары) кез келген тараптар және қоғамдық тұлғалар арасындағы байланыстар;

g) барлық тартылған тараптардың құзыреттілігі мен біліктілігі;

h) клиенттің беделі;

i) орналасқан жері;

j) нарықтағы немесе баспасөздегі мәліметтер.

А.10.3 Бизнес-серіктестерді ықтимал кешенді тексеруге қатысты:

a) ұйым бизнес-серіктесті бағалау үшін пайдалы болуы мүмкін факторларға мыналар жатады:

1) бизнес-серіктес корпоративтік тіркеу құжаттары, жыл сайынғы берілген есептілік, салықтық сәйкестендіру нөмірі, қор биржасындағы листинг сияқты көрсеткіштермен расталатын заңды бизнес субъектісі болып табыла ма;

2) бизнес-серіктестің өзі жалдайтын бизнесті жүргізу үшін қажетті біліктілігі, тәжірибесі және ресурстары бар ма;

3) бизнес-серіктестің парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі қаншалықты дәрежеде бар ма;

4) бизнес-серіктес парақор, алаяқтық, арамдық немесе осыған ұқсас заңсыз мінез-құлық үшін беделге ие ме, әлде пара алу немесе осыған ұқсас қылмыстық мінез-құлық үшін тергелген, сотталған, жазаланған немесе шеттетілген бе;

5) акционерлердің (оның ішінде түпкілікті бенефициарлық иеленушінің) және бизнес-серіктестің жоғары басшылығының жеке басы және олардың бар-жоғы:

i) парақордың, алаяқтықтың, адалдықтың немесе осыған ұқсас заңсыз әрекеттің беделі;

ii) олар парақорлығы немесе осыған ұқсас қылмыстық мінез-құлқы үшін тергелді ме, сотталды ма, жазаланды ма немесе шеттетілді ме;

iii) парақорлыққа әкелуі мүмкін ұйымның клиентімен немесе тапсырыс берушісімен немесе тиісті лауазымды адаммен тікелей немесе жанама байланыста болу (бұған өздері лауазымды адамдар болып табылмайтын, бірақ лауазымды адамдармен, мемлекеттік қызметке үміткерлермен және т.б. тікелей немесе жанама түрде байланысты болуы мүмкін адамдар кіреді);

6) мәміле және төлем келісімдерінің құрылымы;

b) жүргізілетін кешенді тексерудің сипаты, түрі мен көлемі ұйымның жеткілікті ақпарат алу қабілеті, ақпарат алу құны және қарым-қатынастар тудыратын ықтимал парақорлық тәуекелінің көлемі сияқты факторларға байланысты болады;

c) ұйым өзінің бизнес-серіктестеріне қатысты қолданатын кешенді тексеру рәсімдері парақорлық тәуекелінің барлық деңгейлері үшін дәйекті болуы керек (парақорлық тәуекелі жоғары жерлерде немесе нарықтарда парақорлық тәуекелі жоғары бизнес-серіктестер парақорлық тәуекелі төмен бизнес-серіктестерге қарағанда немесе парақорлық тәуекелі

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

төмен нарықтарда кешенді тексерудің едәуір жоғары деңгейін талап етуі мүмкін);

d) бизнес-серіктестердің әр түрлі типтері әр түрлі деңгейдегі тексеруді қажет етуі мүмкін, мысалы:

1) агенттің сыбайлас жемқорлық әрекеттері үшін жауапкершілік. Нәтижесінде ұйымның агентке қатысты кешенді тексеруі мүмкіндігінше толық болуы керек. Екінші жағынан, ұйымды жабдықтармен және материалдармен қамтамасыз ететін және ұйымның клиенттерімен немесе ұйымның қызметі үшін маңызды қоғамдық тұлғалармен қарым-қатынасы жоқ жеткізуші ұйымның атынан немесе оның пайдасына пара беру ықтималдығы аз болады, сондықтан өнім берушіге қатысты кешенді тексеру деңгейі төмен болуы мүмкін;

2) ұйымның өзінің бизнес-серіктестеріне әсер ету деңгейі оның кешенді тексеруінің бөлігі болып табылатын бизнес-серіктестерден тікелей ақпарат алу мүмкіндігіне де әсер етеді. Ұйым олармен жұмыс істей бастағанға дейін агенттер мен бірлескен кәсіпорын серіктестерінен кешенді тексеру шеңберінде олар туралы толық ақпарат беруді талап ету ұйымға салыстырмалы түрде қарапайым болуы мүмкін, өйткені ұйым белгілі бір жағдайда кіммен келісімшарт жасасуды таңдау еркіндігіне ие. Алайда, ұйым үшін сатып алушылардан немесе клиенттерден олар туралы ақпарат беруді немесе кешенді тексеру сауалнамаларын толтыруды талап ету әлдеқайда қиын болуы мүмкін. Бұл ұйымның клиентке немесе сатып алушыға айтарлықтай әсер етпейтіндігінен болуы мүмкін (мысалы, егер ұйым тұтынушыға қызмет көрсетуге арналған конкурстық тендерге қатысса);

e) ұйым бизнес-серіктестерге қатысты жүргізетін кешенді тексеру мыналарды қамтуы мүмкін, мысалы:

1) бизнес-серіктеске жіберілетін сауалнама, онда А.10.3 а)-да көрсетілген сұрақтарға жауап беру қажет;

2) парақорлыққа байланысты кез келген ақпаратты анықтау үшін бизнес-серіктес және оның акционерлері мен жоғары басшылығы туралы деректерді желілік іздеу;

3) қажетті ақпаратты алу үшін тиісті үкіметтік, заңдық және халықаралық ресурстардан іздеу;

4) ұлттық немесе өңірлік билік органдары немесе Дүниежүзілік Банк сияқты халықаралық ұйымдар жүргізетін мемлекеттік немесе үкіметтік органдармен шектеу қойылған немесе келісімшарт жасасуға тыйым салынған ұйымдардың ашық «қара тізімдерін» тексеру;

5) зерделеніп жатқан бизнес-серіктестің этикалық беделіне қатысты басқа да тиісті ұйымдарға сұрау салулар жіберу;

6) кешенді тексеру жүргізуге көмек көрсету үшін тиісті тәжірибесі бар басқа адамдарды немесе ұйымдарды тағайындау;

f) бизнес-серіктеске бастапқы кешенді тексеру нәтижелеріне сүйене отырып, қосымша сұрақтар қойылуы мүмкін (мысалы, теріс сипаттағы кез келген ақпаратты түсіндіру).

А.10.4 Кешенді тексеру тамаша құрал болып табылмайды. Теріс ақпараттың болмауы міндетті түрде бизнес-серіктес парақорлық тәуекелін тудырмайды дегенді білдірмейді. Қолда бар жағымсыз ақпарат міндетті түрде бизнес-серіктес парақорлық тәуекелі бар дегенді білдірмейді. Дегенмен, нәтижелер мұқият бағалануы керек және ұйым алынған фактілер негізінде негізделген қорытынды жасауы керек. Негізгі мақсат ұйым бизнес-серіктес жүзеге асыруы болжанатын қызметті және осы қызметке тән парақорлық тәуекелдерін ескере отырып, егер осы бизнес-серіктеспен жұмыс істейтін болса, ұйым тап болатын парақорлық тәуекелдерінің деңгейі туралы негізделген түсінік қалыптастыру үшін бизнес-серіктес туралы негізделген және пропорционалды сұраныстар жасауынан тұрады.

А.10.5 Персоналға қатысты кешенді тексеру А.8 бөлімінде сипатталған.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

А.11 Қаржылық бақылау

Қаржылық бақылау шаралары қаржылық операцияларды тиісті түрде басқару және осы операцияларды дәл, толық және уақтылы жазу үшін ұйым жүзеге асыратын басқару жүйелері мен процестерін ұсынады. Ұйымның көлеміне және операцияларына байланысты парақорлық тәуекелін азайтуға қабілетті ұйым жүзеге асыратын қаржы саласындағы шаралар, мысалы, мыналарды қамтуы мүмкін:

a) бір тұлға төлемді бастамауы және мақұлдамауы үшін міндеттерді бөлу;

b) төлемді мақұлдау үшін тиісті иерархиялық өкілеттік деңгейлерін құру (неғұрлым маңызды операциялар жоғары деңгейдегі басшының мақұлдауын талап етуі үшін);

c) төлем алушы мен жұмыстарды немесе қызметтерді орындау фактісі ұйымда бекітудің тиісті тетіктері арқылы расталғанын қамтамасыз ету;

d) төлемді бекіту үшін кемінде екі қол қою талабы;

e) бекітілетін төлемге қоса берілетін тиісті ілеспе құжаттаманың болуын талап ету;

f) қолма-қол ақшаны пайдалануды шектеу және қолма-қол ақшаны бақылаудың нәтижелі әдістерін енгізу;

g) төлемдердің нақты және түсінікті жіктелуіне және шоттарда тиісті көрсетілуіне кепілдік беру;

h) маңызды қаржылық операциялардың басшылығы тарапынан мерзімді талдауды орындау;

i) мерзімді және тәуелсіз қаржылық аудиттерді орындау және аудитті орындайтын тұлғалардың немесе ұйымдардың тұрақты негізде ауысуы.

А.12 Қаржылық емес бақылау

Қаржылық емес бақылау шаралары - бұл ұйымның сатып алу, өндірістік, коммерциялық және басқа да қызметтердің дұрыс басқарылуын қамтамасыз етуге көмектесетін басқару жүйелері мен процестері. Ұйымның көлеміне және мәмілелерге байланысты ұйым жүзеге асыратын және парақорлық тәуекелдерін төмендетуге қабілетті сатып алу, өндірістік, коммерциялық және өзге де қызметті басқару құралдары, мысалы, мыналарды қамтуы мүмкін:

a) олардың парақорлыққа қатысу ықтималдығы бағаланатын алдын ала біліктілік процесінен өткен мақұлданған қосалқы мердігерлерді, жеткізушілерді және кеңесшілерді пайдалану; бұл процесс А.10-бөлімінде көрсетілген тексерілетін серіктес түріне сәйкес келетін кешенді тексеруді қамтуы мүмкін;

b) бағалау:

1) бизнес-серіктес ұйымға көрсетуге тиіс қызметтердің қажеттілігі мен заңдылығы (сатып алушылар мен клиенттерді қоспағанда),

2) қызметтер тиісті түрде көрсетілді ме;

3) бизнес-серіктеске кез келген төлемдер негізді және осы қызметтерге сәйкес болды ма. Бұл, әсіресе, бизнес-серіктес ұйым жасаған төлемдердің бір бөлігін ұйым атынан немесе оның мүддесі үшін пара төлеуге бағыттайтын тәуекелді болдырмау үшін өте маңызды. Мысалы, егер агент ұйыммен келісімшарт жасасу кезінде комиссиялық төлемдер немесе мәміленің пайызы төленетін сатуды жеңілдету үшін ұйымға тағайындалған болса, ұйым комиссиялық төлемдердің негізделгенін және агент көрсететін заңды қызметтерге сәйкес келетінін, егер келісімшарт орындалмаса, агент болжаған тәуекелді ескере отырып қанағаттандыруы керек. Егер пропорционалды емес үлкен комиссиялар немесе пайыздар төленсе, онда олардың бір бөлігін агент жария тұлғаны немесе клиент ұйымның қызметкерін ұйыммен келісімшарт жасасуға итермелеу үшін орынсыз пайдалануы мүмкін деген қауіп артады. Ұйым сондай-ақ бизнес-серіктеске қатысты қызметтердің

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

ұсынылғандығы туралы құжаттаманы ұсыну туралы өтініш жасай алады;

c) мүмкіндігінше және негізді болған кезде, кем дегенде үш қатысушы арасында адал және тиісті жағдайларда ашық және қарсылас тендер өткізілгеннен кейін ғана келісімшарттар жасасу;

d) тендерлердің нәтижелерін бағалауға және келісімшарт жасасуды мақұлдауға кемінде екі адамды тарту талабы;

e) келісімшарт бойынша төлемдерді мақұлдауға жауапты персонал келісімшарт бойынша төлемді сұраумен сәйкес келмейтіндей және келісімшартпен бірге жүретін немесе келісімшарт бойынша жұмыстардың орындалуын растайтын бөлімшелер мен функциялардың қызметкері болмайтындай міндеттерді бөлу;

f) келісімшарттарда және келісімшарттардың талаптарын өзгертетін немесе келісімшартта көзделген жұмыстардың орындалуын немесе жеткізілімдерді жүзеге асыруды бекітетін құжаттарда кемінде екі адамның қолы болуын талап ету;

g) парақорлықтың ықтимал жоғары тәуекелдерімен операциялар бойынша басшылықтың неғұрлым жоғары деңгейі тарапынан бақылауды жүзеге асыру;

h) тендерлердің адалдығын қорғау және тиісті тұлғаларға қолжетімділікті шектеу арқылы белгілі бір құндылықты білдіретін ақпаратты қорғау;

i) персоналға көмектесу үшін тиісті құралдар мен шаблондарды ұсыну (мысалы, практикалық нұсқаулықтар, қалай және қалай жасамау керектігі туралы нұсқаулар, чек парақтары, IT саласындағы жұмыстарды орындау кезектілігінің формалары, схемалары).

Ескертпе - ISO 37301-де қосымша басқару мысалдары мен нұсқаулар берілген.

А.13 Бақыланатын ұйымдар мен бизнес-серіктестердің парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін енгізу

А.13.1 Жалпы ережелер

А.13.1.1 Бұл талапты енгізудің негізі (8.5-тармақты қараңыз) бақыланатын ұйымдар да, бизнес-серіктестер де ұйымды парақорлық тәуекеліне ұшыратуы мүмкін болып табылады. Төменде парақорлық тәуекелдерінің әртүрлі түрлерінің мысалдары келтірілген, бұл жағдайда ұйым оларды болдырмауға бағытталған:

a) ұйымның еншілес компаниясы пара береді, нәтижесінде ұйым жауапты болуы мүмкін;

b) бірлескен кәсіпорын немесе бірлескен кәсіпорын серіктесі ұйым қатысатын бірлескен кәсіпорынға жұмысқа орналасу үшін пара береді;

c) тұтынушының немесе клиенттің сатып алу менеджері келісімшарт жасасу үшін ұйымнан пара талап етеді;

d) ұйымның клиенті ұйымнан клиенттің менеджері немесе лауазымды адам осы таңдаудан жеке пайда көре алатын жағдайларда нақты мердігерді немесе өнім берушіні таңдауды талап етеді;

e) ұйым агенті ұйым атынан клиент-ұйымның менеджеріне пара береді;

f) ұйымның өнім берушісі немесе мердігері келісімшарт жасасудың орнына ұйымның сатып алу менеджеріне пара береді.

А.13.1.2 Егер бақыланатын ұйым немесе бизнес-серіктес осындай тәуекелдерге қатысты парақорлыққа қарсы іс-қимыл тетіктерін енгізсе, онда олардан туындайтын ұйым үшін парақорлықтың тәуекелдері, әдетте, азаяды.

А.13.1.3 8.5-тармақтағы талап ұйымның бақылауындағы компаниялар мен оның бақылауында жоқ компаниялар арасындағы айырмашылықтарды енгізеді. Бұл талапқа қатысты: егер ұйым сол ұйымның басшылығын тікелей немесе жанама бақылайтын болса, ұйым басқа ұйымды басқарады. Ұйым, мысалы, еншілес компанияны, бірлескен

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

кәсіпорынды немесе консорциумды кеңестің көпшілік дауысы немесе акциялардың бақылау пакеті арқылы басқара алады. Ұйым осы талап аясында басқа ұйымды басқара алмайды, өйткені ол басқа ұйымға айтарлықтай жұмыс жүктейді.

А.13.2 Бақыланатын ұйым

А.13.2.1 Ұйымнан оның бақылауындағы кез келген басқа ұйымның парақорлыққа қарсы іс-қимылдың негізделген және үйлесімді тетіктерін енгізуін қамтамасыз ету ниетін күту орынды. Бұл ұйымның өзі енгізген парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджментінің бірдей жүйесін енгізу арқылы немесе бақыланатын ұйымда парақорлыққа қарсы іс-қимылдың жеке құралдарын енгізу арқылы жүзеге асырылуы мүмкін. Бұл қаражат 4.5-тармаққа сәйкес жүргізілетін тәуекелдерді бағалау нәтижелерін ескере отырып, бақыланатын ұйым тап болатын парақорлық тәуекелдеріне негізделген және сәйкес болуы керек.

А.13.2.2 Ұйым бизнес-серіктесті бақылайтын жағдайларда (мысалы, ұйым басшылықты бақылайтын бірлескен кәсіпорын), бұл бақыланатын бизнес-серіктес 8.5.1-тармақтың талаптарына сәйкес келеді.

А.13.3 Ұйымның бақылауынан тыс болатын бизнес-серіктестер

А.13.3.1 Ұйым бақыламайтын бизнес-серіктестерге қатысты ұйымға 8.5.2-тармақта көрсетілген және бизнес-серіктестің төменде көрсетілген жағдайларда парақорлыққа қарсы іс-қимыл құралдарын енгізуін талап ететін қадамдар жасаудың қажеті жоқ:

a) бизнес-серіктес парақорлық тәуекелдерінің мүлдем немесе төмен деңгейін білдірмеген кезде;

b) бизнес-серіктес парақорлық тәуекелдерінің деңгейі төмен деңгейден жоғары болған кезде, бірақ бизнес-серіктес енгізе алатын парақорлыққа қарсы іс-қимыл құралдары тиісті тәуекелдерді төмендетуге қабілетті болмайды (бизнес-серіктестің көмектесе алмайтын тетіктерді енгізуін талап етудің мағынасы болмас еді; дегенмен, бұл жағдайда ұйым өзінің тәуекелдерін бағалау кезінде осы факторды ескереді деп күтілуде, бұл қарым-қатынасты сақтауды жалғастыру керек пе және қалай, егер қажет болса, негізделген шешім қабылдау үшін).

А.13.3.2 Бұл осы стандарттың негізділігі мен сәйкестігін көрсетеді.

А.13.3.3 Егер парақорлық тәуекелдерін бағалау (4.5-тармақты қараңыз) немесе кешенді тексеру (8.2-тармақты қараңыз) бақыланбайтын іскери серіктестің парақорлық тәуекелдерін төмен деңгейден жоғары көрсететінін және іскери серіктес енгізген парақорлыққа қарсы іс-қимыл тетіктер осы тәуекелдерді азайтуға көмектесетінін көрсетсе, онда ұйым 8.5-тармақтың шеңберінде төмендегі қадамдарды жасайды.

a) Ұйым бизнес-серіктестің тиісті парақорлық тәуекелдерін басқаруға мүмкіндік беретін парақорлыққа қарсы іс-қимылдың тиісті тетіктерін енгізгенін анықтауға тиіс. Ұйым мұны тиісті кешенді тексеруден өткеннен кейін анықтайды (А.10-бөлімді қараңыз). Ұйым бұл тетіктер ұйым мен бизнес-серіктес арасындағы мәмілеге тән парақорлық тәуекелдерін басқаруға мүмкіндік беретіндігін тексеруге тырысады. Ұйымға бизнес-серіктестің басқа салаға тән парақорлық тәуекелдерін басқаратынын тексеру талап етілмейді. Басқару құралдарының саны және ұйымның осы басқару элементтерін тексеру үшін қабылдауы қажет қадамдар парақорлық тәуекеліне негізделген және сәйкес болуға тиіс екендігі есіңізде болсын. Егер ұйым бизнес-серіктестің тиісті басқару құралдары бар екенін анықтаса, оған 8.5-тармақтың талаптары қолданылады.

b) Егер ұйым бизнес-серіктесте тиісті тәуекелдерді басқаратын парақорлыққа қарсы іс-қимылдың тиісті тетіктері жоқ екенін немесе мұндай тетіктердің енгізілгенін тексеруге мүмкіндік жоқ екенін анықтаса, онда ұйым келесі қадамдарды жасайды:

1) Егер іс жүзінде мұны жүзеге асыру мүмкін болса, ұйым бизнес-серіктесінен тиісті мәмілеге, жобаға немесе жұмыс түріне қатысты парақорлыққа қарсы іс-қимыл тетіктерін енгізуді талап етуге тиіс.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

2) Бизнес-серіктестен парақорлыққа қарсы іс-қимылдың осы тетіктерін енгізуді талап ету мүмкіндігі болмаған жағдайда, ұйым бизнес-серіктеспен байланысты парақорлық тәуекелдерін бағалау кезінде осы жағдайды және ұйымның осындай тәуекелдерді басқару тәсілін ескеруге тиіс. Бұл ұйым қарым-қатынасты дамыта алмайды немесе мәмілеге қатыса алмайды дегенді білдірмейді. Алайда, ұйым парақорлық тәуекелдерін бағалау шеңберінде бизнес-серіктестің парақорлыққа қатысу ықтималдығын ескеруі керек және ұйым парақорлықтың жалпы тәуекелдерін бағалау кезінде аталған басқару құралдарының жоқтығын ескеруі керек. Егер ұйым осы бизнес-серіктеспен байланысты парақорлық тәуекелдері қолайсыз жоғары деп санаса және оларды басқа шаралармен төмендетуге болмайды (мысалы, мәміле схемасын өзгерту), 8.8-тармақтың ережелері қолданылуға тиіс.

А.13.3.4 Ұйым үшін бақыланбайтын бизнес-серіктестен парақорлыққа қарсы іс-қимыл тетіктерін енгізуді талап ету орынды ма, жоқ па, ол жағдайға байланысты. Мысалы:

a) Жалпы жағдайда, егер ұйым бизнес-серіктеске айтарлықтай әсер етсе, бұл жүзеге асырылады. Мысалы, ұйым мәміле кезінде оның атынан әрекет ететін агентті тағайындағанда немесе мердігерге үлкен жұмыс көлемін тағайындағанда. Бұл жағдайда ұйым, әдетте, тағайындау шарты ретінде парақорлыққа қарсы тетіктерді енгізу мүмкіндігіне ие.

b) Жалпы жағдайда, егер ұйым бизнес-серіктеске айтарлықтай әсер етпесе, бұл іске асырылмайтын болады. Мысалы:

1) жоба шеңберіндегі клиент;

2) клиент тағайындаған нақты мердігер немесе өнім беруші;

3) негізгі мердігер немесе өнім беруші, егер өнім берушіден немесе мердігерден өз шарттарын белгілеу мүмкіндігі ұйымға қарағанда едәуір жоғары болған жағдайда (мысалы, ұйым негізгі өнім берушіден компоненттерді оның стандартты шарттарымен сатып алған кезде).

c) жалпы жағдайда, егер бизнес-серіктес парақорлыққа қарсы іс-қимыл тетіктерді енгізу үшін ресурстар мен тәжірибенің жетіспеушілігін сезінсе, бұл іс жүзінде мүмкін болмайды.

А.13.3.5 Ұйым талап ететін басқару құралдарының түрлері жағдайларға байланысты. Олар парақорлық тәуекелдеріне негізделген және сәйкес болуға тиіс және, ең болмағанда, өз саласы бойынша маңызды парақорлық тәуекелдерін ескеруі керек. Бизнес-серіктестің ерекшеліктеріне және онымен байланысты парақорлық тәуекелінің түріне байланысты ұйым, мысалы, келесі қадамдарды жасай алады.

a) егер күрделі жұмыстардың едәуір көлемін орындайтын серіктеспен парақорлықтың жоғары тәуекелдері байланысты болған жағдайда, ұйым бизнес-әріптесінен осы стандарт талап ететіндерге баламалы және серіктес ұйым үшін ұсынатын парақорлыққа сәйкес келетін парақорлыққа қарсы іс-қимылдың енгізілген тетіктерінің болуын талап ете алады.

b) Егер бизнес-серіктес жұмыстардың орташа көлемін орындаса және онымен орта деңгейдегі парақорлық тәуекелдері байланысты болса, ұйым бизнес-әріптесінен мәмілеге қатысты парақорлыққа қарсы іс-қимыл талаптарының, мысалы, парақорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты, тиісті персоналды оқыту, парақорлыққа жауап беретін басшыны тағайындау мәмілеге, негізгі төлемдерге қатысты бақылау құралдарына және ақпараттандыру арнасына қатысты сәйкестікті қамтамасыз еткені үшін белгілі бір минимумын енгізуді талап ете алады.

c) Жұмыстың тар бөлігін орындайтын шағын бизнес-серіктестері жағдайында (мысалы, агент немесе қосалқы жеткізуші) ұйым тиісті қызметкерлер үшін оқытуды және негізгі төлемдерді, сыйлықтар мен ризашылық белгілерін бақылауды талап етуі мүмкін.

А.13.3.6 Басқару құралдары ұйым мен бизнес-серіктес арасындағы нақты мәмілеге қатысты ғана қажет (дегенмен іс жүзінде бизнес-серіктес өзінің барлық іскерлік қызметіне қатысты жұмыс істейтін басқару құралдарына ие болуы мүмкін).

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

А.13.3.7 Жоғарыда айтылғандардың барлығы тек мысалдар. Ұйым үшін маңызды мәселе мәмілеге қатысты парақорлықтың негізгі тәуекелдерін анықтау және бизнес-серіктестен парақорлықтың негізгі тәуекелдері бойынша негізделген және сәйкес басқару құралдарын енгізуді талап ету болып табылады.

А.13.3.8 Ұйым әдетте бұл талаптарды бақыланбайтын бизнес-серіктеске бизнес-серіктеспен және/немесе келісімшарттың бөлігі ретінде ынтымақтастықтың алғышарты ретінде қояды.

А.13.3.9 Ұйым бақыланбайтын бизнес-серіктестің осы талаптарға толық сәйкестігін тексеруге міндетті емес. Алайда, ұйым бизнес-серіктестің оларды орындауын қамтамасыз ету үшін негізделген қадамдар жасауға тиіс (мысалы, бизнес-серіктестен саясатқа қатысты тиісті құжаттардың көшірмелерін сұрау арқылы). Парақорлық тәуекелі жоғары болған жағдайда (мысалы, агент) ұйым мониторинг, ақпараттандыру және аудит рәсімдерін енгізе алады.

А.13.3.10 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл тетіктерін жүзеге асыру біраз уақытты қажет етуі мүмкін болғандықтан, ұйым үшін бизнес-серіктеске осы тетіктерді енгізуге уақыт беру орынды болар еді. Ұйым осы уақытта осы бизнес-серіктеспен жұмысты жалғастыра алар еді, бірақ аталған тетіктердің болмауы тәуекелдерді бағалау кезінде және кешенді тексеру жүргізу кезінде ескеру қажет фактор болады. Осыған қарамастан, егер бизнес-серіктес қажетті тетіктерді уақытында тиімді енгізуді орындамаса, ұйым тиісті келісімшартты немесе келісімді бұзу құқығының талабын қарастыруы керек.

А.14 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл міндеттемелері

А.14.1 Бұл талап – парақорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша міндеттемелерді сұрау - парақорлық тәуекелдері төмен деңгейден жоғары байланысты бизнес-серіктестерге ғана қолданылады.

А.14.2 Мәмілеге қатысты пара алу қаупі төмен болуы мүмкін, мысалы:

a) ұйым арзан тауарлардың аз мөлшерін сатып алған кезде;

b) ұйым интернет арқылы тікелей әуекомпаниядан немесе қонақүйден авиабилеттерді немесе қонақүй нөмірлерін брондаған кезде;

c) ұйым арзан тауарларды немесе қызметтерді тұтынушыға тікелей жеткізген кезде (мысалы, азық-түлік, кино билеттері).

А.14.3 Мұндай жағдайларда ұйым осы өнім берушілерден немесе парақорлық тәуекелдерінің төмен деңгейі бар тұтынушылардан парақорлыққа қарсы іс-қимыл міндеттемелерін сұратуды талап етпейді.

А.14.4 Егер бизнес-серіктес парақорлық тәуекелдерін төмен деңгейден жоғары ұсынса, онда ұйымдар мүмкіндігінше осы бизнес-серіктестен парақорлыққа қарсы іс-қимыл міндеттемелерін сұратуы керек.

a) Бұл, жалпы алғанда, ұйым бизнес-серіктеске әсер еткен кезде осындай міндеттемелерді талап еткен жөн, сондықтан серіктестен осы міндеттемелерді алуды талап ете алады. Ұйым мұндай міндеттемені, мысалы, мәміледе оның атынан әрекет ету үшін агент тағайындағанда немесе көп жұмыс істейтін мердігерді тағайындағанда талап ете алады.

b) Ұйым, мысалы, ірі тұтынушылармен немесе тапсырыс берушілермен қарым-қатынас шеңберінде немесе ұйым осы жеткізушінің стандартты шарттарында ірі жеткізушіден компоненттерді сатып алған кезде міндеттемелерді талап ете алатындай әсер етпеуі мүмкін. Бұл жағдайларда берілген міндеттемелердің болмауы жоба немесе қарым-қатынастар дамымауы керек дегенді білдірмейді, бірақ олардың болмауы парақорлық тәуекелдерін бағалау және 4.5 және 8.2-тармақтарға сәйкес кешенді тексеру жүргізу кезінде тиісті фактор ретінде ескерілуі керек.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

А.14.5 Бұл міндеттемелер мүмкіндігінше жазбаша түрде алынуы керек. Бұл жеке құжат немесе ұйым мен бизнес-серіктес арасындағы келісімшарттың бөлігі болуы мүмкін.

А.15 Сыйлықтар, алғыс белгілері, қайырымдылықтар және осыған ұқсас сыйақылар

А.15.1 Ұйымдар сыйлықтарды, ризашылық белгілерін, қайырымдылықтарды және басқа да көтермелеулерді үшінші тарап (мысалы, бизнес бәсекелесі, баспасөз, лауазымды тұлға немесе судья) пара беру мақсаты бар құрал ретінде, тіпті егер беруші мен алушы бұл мақсатты білдірмесе де қарастыруы мүмкін екенін білуі керек. Бұл жағдайда басқарудың пайдалы механизмі - кез келген сыйлықтардан, ризашылық белгілерінен, қайырымдылықтардан және басқа да ынталандыру түрлерінен аулақ болу, оларды үшінші тарап пара ретінде қарастыруы мүмкін.

А.15.2 8.7 тармағында көрсетілген сыйақылар мыналарды қамтуы мүмкін, мысалы:

a) сыйлықтар, ойын-сауық іс-шаралары және алғыс белгілері;

b) саяси және қайырымдылық мақсаттарға арналған қайырымдылықтар;

c) клиенттің немесе қоғамдық тұлғаның сапарына ақы төлеу;

d) жарнамалық шығыстар;

e) демеушілік;

f) қоғамдық сатып алулар;

g) оқыту;

h) клубқа мүшелік;

i) бизнес саласындағы жеке ризашылық;

j) құпия және жабық ақпарат.

А.15.3 Сыйлықтар мен ризашылық белгілеріне қатысты ұйым енгізген рәсімдер, мысалы, мыналарға бағытталуы мүмкін:

a) сыйлықтар мен ризашылық белгілерінің көлемі мен жиілігін бақылау:

1) кез келген сыйлықтар мен алғыс белгілеріне толық тыйым салу; немесе

2) сыйлықтар мен ризашылық белгілеріне рұқсат беру, бірақ оларды келесі параметрлер бойынша шектеу:

i) максималды сома (ол аймаққа немесе сыйлық түріне және ризашылық белгілеріне байланысты өзгеруі мүмкін);

ii) жиілік (салыстырмалы түрде кішкентай сыйлықтар мен ризашылық белгілері бірнеше рет қайталанған кезде айтарлықтай мөлшерде жиналуы мүмкін);

iii) уақытты таңдау (мысалы, тендер бойынша келіссөздер барысында, оған дейін немесе одан кейін);

iv) тиімділік (өңірдің, саланың және беруші немесе қабылдаушы дәрежесінің ерекшеліктерін назарға ала отырып);

v) қабылдаушының ерекшеліктері (мысалы, ол келісімшарттар жасаса немесе рұқсаттарды, сертификаттарды немесе төлемдерді мақұлдаса);

vi) өзаралық қағидат (ұйымда ешкім сыйлықтарды немесе алғыс белгілерін өзіне беруге рұқсат етілгеннен артық қабылдай алмайды);

vii) заңнамалық және нормативтік орта (кейбір өңірлер мен ұйымдарда тыйым салу немесе бақылау тетіктері қолданылуы мүмкін);

b) сыйлықтар мен ризашылық белгілері белгіленген құннан немесе жиіліктен асып кетсе, тиісті басшының алдын ала мақұлдауын талап ету;

c) құннан немесе жиіліктен асатын сыйлықтар мен ризашылық белгілерінің тиісті құжаттамамен (мысалы, тізілімде немесе бухгалтерлік есеп шоттарында) және бақылаумен ашық түрде ұсынылуын талап ету.

А.15.4 Саяси және қайырымдылық қайыр көрсетуге, демеушілікке, жарнамалық

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

шығыстарға және қоғамдық сатып алуларға қатысты ұйым жүзеге асыратын рәсімдер, мысалы, мыналарға бағытталуы мүмкін:

a) ықпал етуге бағытталған немесе ықпал етуге, тендер бойынша шешімге немесе ұйымның пайдасына өзге де шешімдерге бағытталған деп негізді түрде бағалануы мүмкін төлемдерге тыйым салу;

b) саяси партияға, қайырымдылық қоғамына немесе басқа алушыға олардың заңды және парақорлық арнасы ретінде пайдаланылмауын қамтамасыз ету үшін кешенді тексеру жүргізу (бұл, мысалы, интернет-ресурстарды немесе басқа да тиісті ақпарат көздерін зерттеуді қамтуы мүмкін, мысалы, саяси партия немесе қайырымдылық қоғам басшыларының пара беру арқылы бұзылған беделге ие екендігіне көз жеткізу немесе ұқсас қылмыстық әрекеттер немесе олар ұйымның жобаларымен және оның тұтынушыларымен байланысты емес);

c) тиісті басшының төлемді мақұлдау талабы;

d) төлемді жария етуді талап ету;

e) төлемнің қолданыстағы заңнамаға және регламенттерге сәйкес заңды екендігіне кепілдік;

f) келісімшарт бойынша келіссөздер барысында, тікелей дейін немесе кейін бірден төлемдерді алып тастау.

A.15.5 Клиент өкілінің немесе қоғамдық тұлғаның сапарына ақы төлеуге қатысты ұйым жүзеге асыратын рәсімдер, мысалы, мыналарға бағытталуы мүмкін:

a) төлемнің клиенттің немесе мемлекеттік органның рәсімдерімен, сондай-ақ қолданыстағы заңнамамен және регламенттермен рұқсат етілгеніне кепілдік;

b) сапардың клиент өкілінің немесе қоғамдық тұлғаның міндеттерін тиісінше орындауы үшін қажет екендігіне кепілдік беру (мысалы, сапаны қамтамасыз ету рәсімдерін ұйымдастыру зауытындағы инспекция үшін);

c) төлемді ұйымның тиісті басшысы мақұлдағанына кепілдік;

d) қоғамдық тұлғаның немесе қызметкердің басшысының немесе парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функцияның сапар және оны болжамды қамтамасыз ету туралы хабардар болуын қамтамасыз ету;

e) сапарға қажетті төлемдерді шектеу, тұру және тамақтану үшін ақы төлеу, сапардың негізделген маршрутына тікелей байланысты;

f) сыйлықтар мен өкілдік шығыстар бөлігінде ұйымның саясатына сәйкес тиісті өкілдік шығыстарды ақылға қонымды деңгейге дейін шектеу;

g) отбасы мүшелері мен достарының шығындарын төлеуге тыйым салу;

h) еңбек демалысы мен демалысқа байланысты шығыстарды төлеуге тыйым салу.

A.16 Ішкі аудит

A.16.1 9.2-тармақтағы талап ұйымның ішкі аудит жүргізу бойынша жеке маманы болуға тиіс дегенді білдірмейді. Бөлім ұйымның тиісті құзыретті бөлімшеге немесе тұлғаға ішкі аудиттерді жүргізу үшін жауапкершілік тағайындауын талап етеді. Ұйым өзінің бүкіл ішкі аудит бағдарламасын орындау үшін үшінші тарапқа жүгіне алады немесе қолда бар бағдарламаның белгілі бір бөліктерін орындау үшін үшінші тарапты тарта алады.

A.16.2 Аудит жүргізу жиілігі ұйымның талаптарына байланысты болады. Аудит үшін жыл сайын жобалардың, келісімшарттардың, рәсімдердің, басқару элементтерінің және жүйелердің кейбір жиынтығы таңдалуы мүмкін.

A.16.3 Іріктеме тәуекелдерге негізделуі мүмкін, мысалы, тексеру үшін осы тәуекел деңгейі төмен жобаға қарағанда пара алу қаупі жоғары жоба таңдалуы мүмкін.

A.16.4 Аудиттер, әдетте, тиісті қатысушылардың қажетті құжаттары және жеткілікті уақыты болуы үшін алдын-ала жоспарлануға тиіс. Алайда кейбір жағдайларда ұйым

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

тексерілетін тараптар оны күтпеген кезде аудит жүргізу туралы шешім қабылдауы мүмкін.

А.16.5 Егер ұйымда басқарушы орган болса, ол тәуелсіздікті тексеру және парақорлық тәуекелдері бөлігінде басым бағыттарға аудиттердің бағытталуын қамтамасыз етуге көмектесу үшін қажет деп санайтын дәрежеде ұйымның аудит таңдауы мен жиілігіне де әсер етуі мүмкін. Басқарушы орган сондай-ақ барлық аудиторлық есептерге және олардың нәтижелеріне қол жеткізуді талап ете алады және парақорлық тәуекелдерінің жоғары деңгейінің белгілі бір белгілерін немесе парақорлық тәуекелдерінің көрсеткіштерін анықтаған кез келген аудиттің нәтижелері аудит аяқталғаннан кейін басқарушы органға берілуі керек.

А.16.6 Аудиттің мақсаты басқарушы орган (егер бар болса) және жоғары басшылық үшін парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі қаншалықты тиімді енгізілгенін және жұмыс істейтінін, парақорлықтың алдын алуға және анықтауға, сондай-ақ парақорлыққа бейім барлық ықтимал адамдар үшін тежегіш факторларды қамтамасыз етуге көмек көрсету (өйткені олар парақорлыққа бейім аудит үшін жоба немесе бөлім таңдалуы мүмкін).

А.17 Құжатталған ақпарат

7.5.1-тармаққа сәйкес құжатталған ақпарат мыналарды қамтуы мүмкін:

a) персоналдың парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі саясатты алғаны туралы куәлік;

b) парақорлық тәуекелдерін төмен деңгейден жоғары ұсынатын бизнес-серіктестерге парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі саясатты ұсыну куәлігі;

c) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің саясаты, рәсімдері және басқару құралдары;

d) парақорлық тәуекелдерін бағалау нәтижелері (4.5-тармақты қараңыз);

e) парақорлыққа қарсы оқыту туралы куәлік (7.3-тармақты қараңыз);

f) орындалған кешенді тексеру куәлігі (8.2 қараңыз);

g) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін енгізу үшін қабылданған шаралар;

h) сыйлықтар, ризашылық белгілері, қайырымдылық жарналары және төленген де, қабылданған да осындай түсімдер туралы мақұлдау және жазбалар (8.7-тармақты қараңыз);

i) мыналарға қатысты көтерілген проблемалық мәселелер бойынша іс-әрекеттер мен шешімдердің нәтижелерін куәландыру:

1) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіндегі кез келген әлсіз тұстар;

2) парақорлық әрекетімен, параға күдікпен немесе парақорлықтың нақты жағдайымен байланысты инциденттер;

j) ұйым немесе үшінші тарап орындаған мониторинг, тергеу немесе аудит нәтижелері.

А.18 Парақорлыққа қатысты тергеу және шаралар қабылдау

А.18.1 Осы стандарт ұйымнан парақорлықтың кез келген жағдайына немесе анықталған немесе негізді түрде күдіктенген парақорлыққа қарсы іс-қимыл нормаларын бұзуға қатысты тергеу мен шаралар қабылдаудың тиісті рәсімдерін енгізуді талап етеді. Ұйым тергеуді қалай жүргізеді және нақты жағдайда шаралар қабылдайды, жағдайларға байланысты болады. Әрбір жағдай өте жақсы және ұйымның жауабы негізделген және жағдайларға сәйкес болуға тиіс. Параға елеулі күдік туралы хабарлау парақорлыққа қарсы тұру нормаларын елеусіз бұзудан гөрі әлдеқайда шұғыл, елеулі және егжей-тегжейлі реакцияны қажет етеді. Төмендегі ұсыныстар ақпараттық сипатқа ие және реттеуші талаптар ретінде қабылданбауы керек.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

А.18.2 Парақорлықтың кез келген күдікті немесе нақты жағдайлары, сондай-ақ парақорлыққа қарсы іс-қимыл нормаларының бұзылуы туралы парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функцияларды хабарлаған жөн. Егер хабарламалар бірінші кезекте басқа тұлғаға келсе, онда ұйымның рәсімдері хабарламаның парақорлыққа қарсы функцияға мүмкіндігінше тез берілуін қамтамасыз етуі керек. Кейбір жағдайларда парақорлыққа қарсы функцияның өзі күдікті жағдайлар мен бұзушылықтарды анықтайды.

А.18.3 Рәсім шешім қабылдауға кім жауапты екенін, істің қалай зерттелетінін және ол бойынша шаралар қабылданатынын анықтауы керек. Мысалы:

a) шағын ұйым барлық жағдайларды, олардың маңыздылығына қарамастан, парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функциямен тікелей жоғары басшылыққа жауап беру әрекеттері бойынша шешім қабылдау үшін хабарланатын рәсімді енгізе алады;

b) өте ірі ұйымдар мыналарға сәйкес рәсімді енгізе алады:

1) елеусіз жағдайлар жоғары басшылыққа олар туралы мерзімді есеп бере отырып, парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функциямен өңделеді;

2) Еелеулі жағдайларды парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі функция тікелей жоғары басшылыққа олардың жауап әрекеттері бойынша шешім қабылдауы үшін хабарлайды.

А.18.4 Кез келген жағдай анықталғаннан кейін жоғары басшылық немесе парақорлыққа қарсы іс-қимыл функция (жағдай бойынша) белгілі фактілерді және мәселенің ықтимал ауырлығын бағалауға тиіс. Егер оларда шешім қабылдау үшін жеткілікті фактілер болмаса, олар тергеуді бастауы керек.

А.18.5 Тергеуді осы мәселеге тартылмаған тұлға жүргізуге тиіс. Бұл парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясы, ішкі аудит мамандары, басқа тиісті басшы немесе тиісті үшінші тарап болуы мүмкін. Тергеу жүргізетін тұлға тергеуді тиімдірек ету үшін тиісті өкілеттіктерге, ресурстарға және жоғары басшылыққа қолжетімділігі болуға тиіс. Тергеу жүргізетін тұлға оқудан өткен немесе тергеу жүргізуде жинақталған тәжірибесі болған жөн. Тергеу фактілерді толығымен анықталуға және барлық қажетті куәліктерді жинауға тиіс, мысалы:

a) фактілерді анықтауға арналған сұраулар;

b) барлық тиісті құжаттар мен өзге де куәліктердің біріктіру;

c) куәлердің айғақтарын алу;

d) жағдай туралы есептерді жазбаша түрде сұрау арқылы және оларды жазғандар қол қойған жағдайда.

А.18.6 Тергеу және кез келген кейінгі әрекеттер кезінде ұйым тиісті факторларды ескеруге тиіс. Мысалы:

a) қолданыстағы заңнама (заңгерлік кеңес қажет болуы мүмкін);

b) персоналдың қауіпсіздігі;

c) өтінішті қалыптастыру кезінде жала жабу қаупі;

d) хабарламалар жасайтын адамдарды және осы оқиғаға қатысқандардың барлығын қорғау немесе есепте айтылған (8.9 қараңыз);

e) ықтимал қылмыстық немесе азаматтық жауапкершілік, қаржылық шығындар немесе ұйымның және жеке тұлғалардың беделіне нұқсан келтіру;

f) ұйымға билік органдарына хабарлау үшін кез келген заңды міндеттеме немесе пайда;

g) жағдайға және тергеуге қатысты фактілер анықталғанға дейін құпиялылықты сақтау;

h) жоғары басшылық үшін тергеу барысында персоналдан толық ынтымақтастықты талап ету қажеттілігі.

А.18.7 Тергеу нәтижелері жоғары басшылыққа немесе парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясына (жағдайға байланысты) берілуге тиіс. Егер нәтижелер жоғары басшылыққа

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

берілсе, оларды парақорлыққа қарсы іс-қимыл функциясымен келісілуі қажет.

А.18.8 Ұйым тергеуді аяқтағаннан және/немесе шешім қабылдау үшін жеткілікті ақпарат алғаннан кейін ұйым тиісті шараларды қабылдауға тиіс. Жағдайларға және жағдайдың ауырлығына байланысты олар төмендегі тізімдегі бір немесе одан да көп әрекеттерді қамтуы мүмкін:

a) ұйымның жобаға, мәмілеге немесе келісімшартқа қатысуын тоқтату, шығу немесе өзгерту;

b) кез келген заңсыз алынған төлемдерді өтеу немесе қайтару;

c) жауапты персоналға тәртіптік әсер ету (бұл жағдайдың ауырлығына байланысты кішігірім құқық бұзушылық туралы ескертуден бастап, ауыр құқық бұзушылық үшін жұмыстан шығаруға дейін болуы мүмкін);

d) билік органдарының жағдайы туралы хабардар ету;

e) егер парақорлық оқиғасы орын алса, кез келген ықтимал құқық бұзушылықтардан (мысалы, пара шоттарда әдейі дұрыс көрсетілмеген кезде орын алуы мүмкін дұрыс емес шоттарды ұсыну, пара табыстан заңсыз шегерілген кезде салықтық бұзушылықтар немесе қылмыстық әрекеттен түсетін кірістер орын алатын ақшаны жылыстату) аулақ болу немесе оған қатысты шаралар қолдану).

А.18.9 Ұйым осы рәсімдердің белгілі бір жеткіліксіздігіне байланысты проблемалар туындағанын тексеру үшін парақорлыққа қарсы іс-қимыл рәсімдерін қайта қарауға тиіс, егер солай болса, рәсімдерді жақсарту үшін дереу және тиісті қадамдар жасауға тиіс.

А.19 Мониторинг

А.19.1 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің мониторингі, мысалы, мына бағыттарды қамтуы мүмкін:

a) оқытудың нәтижелілігі;

b) басқару құралдарының нәтижелілігі, мысалы, нәтижелерді іріктеп тестілеу арқылы;

c) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің талаптарына сәйкестігі бойынша міндеттемелерді орындау үшін жауапкершілікті тағайындаудың нәтижелілігі;

d) бұрын анықталған сәйкестік бұзылыстарын өңдеудегі тиімділік;

e) ішкі аудит белгіленген мерзімде орындалмаған жағдайлар.

А.19.2 Сәйкестік көрсеткіштерін мониторингілеу, мысалы, мына бағыттарды қамтуы мүмкін:

- сәйкессіздік және «бұзушылықтың алғышарттары» (жағымсыз салдары жоқ оқиға);
- парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі талаптарды орындамау жағдайлары;
- мақсаттарға қол жеткізілмеген жағдайлар;
- сәйкестік мәдениетінің деңгейі.

Ескертпе - ISO 37301 қараңыз.

А.19.3 Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің тиімділігін бағалау үшін бүкіл ұйымда да, оның жеке бөлімдерінде де өзін-өзі тексеруді мезгіл-мезгіл жүргізе алады (9.4-тармақты қараңыз).

А.20 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне өзгерістерді жоспарлау және енгізу

А.20.1 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің барабарлығы мен нәтижелілігін әр түрлі әдістерді қолдана отырып, мысалы, ішкі аудиттерді (9.2-тармақты қараңыз), басшылық тарапынан талдауды (9.3-тармақты қараңыз) және парақорлыққа

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

қарсы іс-қимыл функциясы тарапынан талдауды (9.4-тармақты қараңыз) қолдана отырып, үздіксіз және жоспарланған уақыт аралығында бағалауға тиіс.

А.20.2 Ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне өзгерістер енгізу қажеттілігі немесе мүмкіндігі бар-жоғын анықтау үшін осындай талдаулардың нәтижелері мен нәтижелерін ескеруге тиіс.

А.20.3 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің тұтастығы мен нәтижелілігін сақтауды қамтамасыз ету үшін жүйенің жекелеген элементтерінің өзгерістері осы өзгерістердің тұтастай басқару жүйесінің тиімділігіне тәуелділігі мен әсерін ескеруге тиіс.

А.20.4 Егер ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесіне өзгерістер енгізу қажеттілігі туралы шешім қабылдаса, мұндай өзгерістер мыналарды ескере отырып, жоспарлы негізде жүргізілуге тиіс:

a) осы өзгерістердің мақсаты және ықтимал салдары;

b) парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің тұтастығы;

c) ресурстардың қолжетімділігі;

d) жауапкершілік пен өкілеттіктерді тағайындау немесе қайта тағайындау;

e) өзгерістерді енгізу бағасы, көлемі және уақыт шеңбері.

А.20.5 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесін оңтайландыру кез-келген сәйкессіздікке жауап ретінде қабылданған шаралардың нәтижесі ретінде (10.1-тармақты қараңыз), сондай-ақ үнемі жетілдірудің нәтижесі ретінде (10.2-тармақты қараңыз) бірдей тәсілді қолдану арқылы жүзеге асырылуға тиіс.

А.21 Қоғамдық тұлғалар

А.21.1 «Қоғамдық тұлға» (3.26) термині парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі көптеген заңнамаларда кең мағынада айқындалады.

А.21.2 Төмендегі тізім толық емес болып табылады және барлық мысалдарды кез келген юрисдикцияда қолдануға болмайды. Парақорлық тәуекелдерін бағалау кезінде ұйым өзі айналысатын немесе айналысуы мүмкін қоғамдық тұлғалардың санаттарын ескеруге тиіс.

А.21.3 «Қоғамдық тұлға» ұғымы мыналарды қамтуы мүмкін:

a) ұлттық, штат/провинция немесе муниципалитет деңгейінде мемлекеттік лауазымдарды атқаратын адамдар, соның ішінде заң шығарушы органдардың мүшелері, атқарушы және сот органдарының лауазымды тұлғалары;

b) саяси партиялардың лауазымды тұлғалары;

c) мемлекеттік лауазымдарға кандидаттар;

d) министрліктердің, мемлекеттік мекемелердің, әкімшілік соттардың және қоғамдық кеңестердің қызметкерлерін қоса алғанда, мемлекеттік қызметшілер;

e) Дүниежүзілік банк, БҰҰ, Халықаралық валюта қоры сияқты халықаралық ұйымдардың лауазымды тұлғалары;

f) тиісті нарықта кәдімгі коммерциялық негізде жұмыс істейтін, яғни іс жүзінде жеке кәсіпорындарға тең, жеңілдікті субсидиялар мен басқа да артықшылықтарсыз жұмыс істейтін кәсіпорындарды қоспағанда, мемлекеттік кәсіпорындардың қызметкерлері (19-сілтемені қараңыз).

А.21.4 Көптеген юрисдикцияларда туыстары мен жақын адамдары парақорлыққа қарсы заңнама шеңберінде қоғамдық тұлғалар ретінде қарастырылады.

А.22 Парақорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі бағдарламалар

Бұл осы стандарттың талабы болмаса да, ұйым парақорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы ұйымның қызметіне сәйкес келетін ең жақсы тәжірибелерді насихаттайтын

немесе таныстыратын кез келген салалық немесе басқа парақорлыққа қарсы бағдарламаларға қатысуды немесе ұсыныстарды қабылдауды пайдалы деп санауы мүмкін.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Библиография

[1] ISO 9000, Сапа менеджменті жүйелері. Негіздер және сөздік (Quality management systems — Fundamentals and vocabulary).

[2] ISO 9001, Сапа менеджменті жүйелері.Талаптар (Quality management systems — Requirements).

[3] ISO 14001, Экологиялық менеджмент жүйелері. Қолдану жөніндегі нұсқауы бар талаптар (Environmental management systems — Requirements with guidance for use).

[4] ISO/IEC 17000, Сәйкестікті бағалау. Сөздік және жалпы қағидаттар (Conformity assessment — Vocabulary and general principles).

[5] ISO 19011, Менеджмент жүйелері аудитінің басшылық қағидаттары (Guidelines for auditing management systems).

[6] ISO 22000, Тамақ өнімдерінің қауіпсіздігі менеджменті жүйелері. Тамақ тізбегіндегі кез келген ұйымға қойылатын талаптар (Food safety management systems — Requirements for any organization in the food chain).

[7] ISO 26000, Әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі нұсқау (Guidance on social responsibility).

[8] ISO/IEC 27001, Ақпараттық қауіпсіздік, киберқауіпсіздік және құпиялылықты қорғау. Ақпараттық қауіпсіздік менеджменті жүйелері. Талаптар (Information security, cybersecurity and privacy protection — Information security management systems — Requirements).

[9] ISO 31000, Тәуекелдерді басқару. Басшылық қағидаттар (Risk management — Guidelines).

[10] ISO 31022, Тәуекелдерді басқару. Құқықтық тәуекелдерді басқару жөніндегі басшылық қағидаттар (Risk management — Guidelines for the management of legal risk).

[11] ISO 37000:2021, Ұйымдарды басқару. Нұсқау (Governance of organizations — Guidance).

[12] ISO 37002, Хабардарлықты басқару жүйелері. Нұсқау (Whistleblowing management systems — Guidelines).

[13] ISO/TS 37008, Ұйымның ішкі тергеулері. Нұсқау (Internal investigations of organizations — Guidance).

[14] ISO 37009, Ұйымдағы мүдделер қақтығысы. Нұсқау (Conflict of interest in organizations — Guidelines).

[15] ISO 37301, Сәйкестікті басқару жүйелері. Қолдану жөніндегі нұсқауы бар талаптар (Compliance management systems — Requirements with guidance for use).

[16] ISO/IEC, Нұсқау 2, Стандарттау және аралас қызмет түрлері. Жалпы сөздік Guide 2 (Standardization and related activities — General vocabulary).

[17] Біріккен Ұлттар Ұйымының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы конвенциясы, Нью-Йорк, 2004 ж Сайтта қолжетімді: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-0026_E.pdf (United Nations Convention against Corruption, New York, 2004. Available at: https:// www .unodc .org/ documents/ treaties/ UNCAC/ Publications/ Convention/ 08 -50026 _E .pdf).

[18] Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы, халықаралық іскерлік операцияларды жүзеге асыру кезінде шетелдік мемлекеттік лауазымды тұлғаларға параға сатып алуға қарсы іс-қимыл туралы Конвенция және онымен байланысты құжаттар, Париж, 2010 ж. (Organization for Economic Co-operation and Development, Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions and Related Documents, Paris, 2010).

[19] Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы, ішкі бақылаудың, әдеп пен сәйкестіктің тиісті практикасы бойынша нұсқау, Париж, 2010 ж. (Organization for Economic

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Co-operation and Development, Good Practice Guidance on Internal Controls, Ethics, and Compliance, Paris, 2010).

[20] Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы, Халықаралық іскерлік операцияларды жүзеге асыру кезінде шетелдік лауазымды тұлғаларға параға сатып алуға қарсы іс-қимыл туралы конвенцияға түсініктемелер, 21 қараша 1997 ж. (Organization for Economic Co-operation and Development, Commentaries on the Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions, 21 November 1997).

[21] БҰҰ жаһандық шарты/Transparency International, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың 10-қағидаты туралы есептілік жөніндегі нұсқау, 2009 ж. (United Nations Global Compact/Transparency International, Reporting guidance on the 10th principle against corruption, 2009).

[22] Халықаралық сауда палатасы, Transparency International, БҰҰ жаһандық шарты және Дүниежүзілік экономикалық форумы, RESIST: Халықаралық мәмілелерді жүзеге асыру кезінде бопсалауға және арандатуға қарсы іс-қимыл, Қызметкерлерді оқытуға арналған корпоративтік құрал, 2010 ж. (International Chamber of Commerce, Transparency International, United Nations Global Compact and World Economic Forum, RESIST: Resisting Extortion and Solicitation in International Transactions, A company tool for employee training, 2010).

[23] Халықаралық сауда палатасы, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл қағидасы, Париж, 2011 ж. (International Chamber of Commerce, Rules on Combating Corruption, Paris, 2011).

[24] Парақорлыққа қарсы іскерлік қағидаттар және ілеспе құралдар, Берлин, 2013 ж. (Transparency International, Business Principles for Countering Bribery and associated tools, Berlin, 2013).

[25] Сыбайлас жемқорлықты қабылдау индексі (Transparency International, Corruption Perceptions Index).

[26] Пара берушілердің халықаралық индексі (Transparency International, Bribe Payersexex).

[27] Дүниежүзілік банк, әлемдік басқару көрсеткіштері (World Bank, Worldwide Governance Indicators).

[28] Халықаралық корпоративтік басқару желісі, сыбайлас жемқорлыққа қарсы практикалар жөніндегі мәлімдеме және ICGN нұсқау, Лондон, 2009 ж. (International Corporate Governance Network, ICGN Statement and Guidance on Anti-Corruption Practices, London, 2009).

[29] Парақорлыққа қарсы іс-қимыл үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы әріптестік қағидаттары, Transparency International және Базель басқару институтымен серіктестікте Дүниежүзілік экономикалық форумның бастамасы, Женева (World Economic Forum. Partnering Against Corruption Principles for Countering Bribery, An Initiative of the World Economic Forum in Partnership with Transparency International and the Basel Institute on Governance, Geneva Всемирный экономический форум.).

[30] Тредвей Комиссиясының демеуші ұйымдары комитеті (COSO): Ішкі бақылау. Интеграцияланған құрылым, мамыр 2013 ж. (Committee of the Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO): Internal Control – Integrated Framework, May 2013).

МСЖ 03.100.02, 03.100.01, 03.100.70 (IDT)

Түйін сөздер: парақорлық, пара, параға сатып алу, тәуекелдер, парақорлыққа қарсы іс-қимыл.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

НАЦИОНАЛЬНЫЙ СТАНДАРТ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

СИСТЕМЫ МЕНЕДЖМЕНТА ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ВЗЯТОЧНИЧЕСТВУ

Требования и руководство по использованию

СТ РК ISO 37001-2025

(ISO 37001:2025 Anti-bribery management systems. Requirements with guidance for use, IDT)

Издание официальное

Комитет технического регулирования и метрологии
Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан
(Госстандарт)

Астана

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Предисловие

1 ПОДГОТОВЛЕН И ВНЕСЕН Республиканским государственным предприятием на праве хозяйственного ведения «Казахстанский институт стандартизации и метрологии» Комитета технического регулирования и метрологии Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан

2 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ Приказом Председателя Комитета технического регулирования и метрологии Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан от 4 ноября 2025 года № 67-НҚ

3 Настоящий стандарт идентичен международному стандарту ISO 37001:2025 Anti-bribery management systems. Requirements with guidance for use (Системы менеджмента противодействия взяточничеству. Требования с руководством по применению).

Международный стандарт разработан Техническим комитетом ISO/TC 309, «Управление организациями».

Перевод с английского языка (en)

Официальный экземпляр международного стандарта, на основе которого подготовлен настоящий национальный стандарт и на которые даны ссылки, имеется в Едином государственном фонде нормативных технических документов

Степень соответствия – идентичная (IDT)

4 ВВЕДЕН ВЗАМЕН СТ РК ISO 37001-2017 «Системы менеджмента борьбы со взяточничеством. Требования и руководство по использованию».

Информация об изменениях к настоящему стандарту публикуется в ежегодно издаваемом каталоге документов по стандартизации, а текст изменений и поправок – в периодически издаваемых информационных указателях стандартов. В случае пересмотра (замены) или отмены настоящего стандарта соответствующее уведомление будет опубликовано в периодически издаваемых информационных указателях стандартов.

Настоящий стандарт не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Комитета технического регулирования и метрологии Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Содержание

Введение V
1 Область применения 1
2 Нормативные ссылки 2
3 Термины и определения 2
4 Контекст организации 6
4.1 Понимание организации и ее контекста 6
4.2 Понимание потребностей и ожиданий заинтересованных сторон 7
4.3 Определение области системы менеджмента противодействия взяточничеству 7
4.4 Система менеджмента противодействия взяточничеству 7
4.5 Оценка рисков взяточничества 8
5 Лидерство 8
5.1 Лидерство и приверженность 8
5.1.1 Управляющий орган 8
5.1.2 Высшее руководство 9
5.1.3 Культура противодействия взяточничеству 9
5.2 Политика противодействия взяточничеству 10
5.3 Функции, ответственность и полномочия в организации 10
5.3.1 Роли и ответственность 10
5.3.2 Функция противодействия взяточничеству 10
5.3.3 Делегирование принятия решений 11
6. Планирование 11
6.1 Действия в отношении рисков и возможностей 11
6.2 Цели в области противодействия взяточничеству и планирование их достижения 12
6.3 Планирование изменений 12
7. Поддержка 12
7.1 Ресурсы 12
7.2 Компетентность 12
7.2.1 Общие положения 12
7.2.2 Процесс трудоустройства 13
7.3 Осведомленность 14
7.3.1 Осведомленность персонала 14
7.3.2 Обучение персонала 14
7.3.3 Обучение бизнес-партнеров 15
7.3.4 Программы повышения осведомленности и обучения 15
7.4 Коммуникация 15
7.5 Документированная информация 15
7.5.1 Общие положения 15
7.5.2 Создание и актуализация документированной информации 16
7.5.3 Управление документированной информацией 16
8. Деятельность 16
8.1 Планирование и управление деятельностью 16
8.2 Комплексная проверка 17
8.3 Финансовый контроль 17
8.4 Нефинансовый контроль 17
8.5 Осуществление мер по противодействию взяточничеству контролируемыми организациями и бизнес-партнерами 18
8.6 Обязательства по противодействию взяточничеству 18
8.7 Подарки, гостеприимство, пожертвования и аналогичные выгоды 19

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

8.8 Управление неадекватностью мер противодействию взяточничеству 19
8.9 Информирование о подозрениях 19
8.10 Расследование и принятие мер в отношении взяточничества 20
9 Оценка результатов деятельности 20
9.1 Мониторинг, измерение, анализ и оценка 20
9.2 Внутренний аудит 21
9.2.1 Общие положения 21
9.2.2 Программа внутреннего аудита 21
9.2.3 Процедуры аудита, меры контроля и системы 21
9.2.4 Объективность и беспристрастность 22
9.3 Анализ со стороны руководства 22
9.3.1 Общие положения 22
9.3.2 Входные данные для анализа со стороны руководства 22
9.3.3 Результаты анализа со стороны руководства 23
9.4 Анализ со стороны функции по противодействию взяточничеству 23
10 Улучшение 23
10.1 Постоянное улучшение 23
10.2 Несоответствия и корректирующие действия 23
Приложение А (информационное) Руководство по использованию настоящего стандарта 25
Библиография 51

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Введение

Взяточничество является широко распространенным явлением. Оно вызывает серьезные социальные, моральные, экономические и политические проблемы, негативно влияет на деятельность органов власти, препятствует развитию и искажает конкуренцию. Оно разрушает правосудие, ставит под сомнение права человека и является препятствием в оказании помощи нуждающимся. Также оно увеличивает затраты в бизнесе, вносит сомнительность в бизнес-операции, способствует увеличению стоимости товаров и услуг, снижает качество продукции и услуг, что может привести к потере жизни и имущества, разрушает доверие к государственным институтам власти, а также затрагивает честность и эффективную работу рынков.

Правительства добились прогресса в противодействии взяточничеству посредством международных соглашений, таких как Конвенция Организации Экономического Сотрудничества и Развития (ОЭСР) по противодействию с подкупом должностных лиц иностранных государств при проведении международных деловых операций [19], Конвенция Организации Объединенных Наций против коррупции [18], а также посредством своих национальных законов. В большинстве юрисдикций для физических лиц взяточничество является нарушением, нарастает тенденция возложения ответственности на организации, а также физические лица за взяточничество.

Однако, законов самих по себе недостаточно для того, чтобы решить эту проблему. Организации несут ответственность за активное участие в противодействии взяточничеству. Это может быть достигнуто при помощи системы менеджмента противодействия взяточничеству, для чего предназначается настоящий стандарт, а также посредством принятия обязательств на уровне руководства по установлению культуры целостности, прозрачности, открытости и соответствия. Характер культуры организации является критическим фактором для успеха или неудачи в отношении системы менеджмента противодействия взяточничеству.

Ожидается, что у хорошо управляемой организации имеется политика соответствия, которая поддерживается надлежащими системами менеджмента для того, что помочь ей соответствовать законодательным требованиям и стремлению к целостности. Политика в области противодействия взяточничеству является компонентом общей политики соответствия. Политика в области противодействия взяточничеству и поддерживающая ее система менеджмента помогает организации избежать или минимизировать расходы, риски и ущерб от вовлечения во взяточничество, развить доверие и уверенность в деловых отношениях, а также улучшить ее репутацию.

Настоящий стандарт отражает опыт проведения работ на международном уровне и может быть использован во всех юрисдикциях. Он применим в малых, средних и крупных организациях всех секторов экономики, включая государственный и квазигосударственный сектор, частный бизнес, а также некоммерческий сектор. Риски взяточничества, с которыми сталкивается организация, варьируются в соответствии с факторами, такими как размер организации, место или сектор экономики, в которых работает организация, характер, масштаб и уровень сложности работ организации. Настоящий стандарт определяет внедрение организациями политик, процедур и мер контроля, которые соответствуют и соизмеримы с рисками взяточничества, которые возникают перед организацией. Приложение А предоставляет руководящее указание по внедрению требований настоящего стандарта.

Соответствие настоящему стандарту не может предоставить уверенность в том, что в организации не возникало или не возникнет случаев взяточничества, также невозможно полностью исключить риски взяточничества. Однако, настоящий стандарт может помочь организации внедрить приемлемые и соизмеримые меры, разработанные в целях

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

предупреждения, обнаружения и принятия мер в отношении взяточничества.

Настоящий стандарт может быть использован в совокупности с другими стандартами систем менеджмента (например, ISO 9001, ISO 14001, ISO/IEC 27001, ISO 37301 и ISO 37002), а также стандартами менеджмента (например, ISO 26000 и ISO 31000).

Руководство по управлению организациями указано в ISO 37000, а требования к общей системе управления соответствием указаны в ISO 37301.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

НАЦИОНАЛЬНЫЙ СТАНДАРТ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

СИСТЕМЫ МЕНЕДЖМЕНТА ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ВЗЯТОЧНИЧЕСТВУ

Требования и руководство по использованию

Дата введения 2026-01-01

1 Область применения

Настоящий стандарт устанавливает требования и содержит рекомендации для разработки, внедрения, поддержания, анализа и улучшения системы менеджмента противодействия взяточничеству. Данная система может быть, как самостоятельной, так и может быть интегрирована в общую систему менеджмента. Настоящий стандарт применяется к следующим явлениям, связанным с деятельность организации:

- взяточничество в государственном, квазигосударственном, частном и некоммерческом секторе;
- взяточничество со стороны организации;
- взяточничество со стороны персонала организации, действующего от ее лица или в ее интересах;
- взяточничество со стороны бизнес-партнеров организации, действующих от ее лица или в ее интересах;
- взяточничество в отношении организации;
- взяточничество в отношении персонала организации в связи с деятельностью организации;
- взяточничество в отношении бизнес-партнеров организации в связи с деятельностью организации;
- прямое и косвенное взяточничество (например, взятка, полученная третьим лицом или данная третьему лицу).

Настоящий стандарт распространяется исключительно на противодействие взяточничеству.

Настоящий стандарт устанавливает требования и содержит рекомендации по созданию системы менеджмента, предназначенной для того, чтобы помочь организации предотвращать, выявлять и реагировать на случаи взяточничества, а также соблюдать антикоррупционное законодательство и добровольные обязательства, применимые к её деятельности.

Требования настоящего стандарта являются общими и предназначены для применения во всех организациях (или их подразделениях), независимо от их типа, размера, характера деятельности, а также независимо от того, относятся ли они к государственному, частному или некоммерческому сектору. Объём применения этих требований зависит от факторов, указанных в 4.1, 4.2 и 4.5.

Примечания

1 Для руководства см. раздел А.2.

2 Меры, необходимые для предупреждения, обнаружения и снижения риска взяточничества со стороны организации могут отличаться от мер, используемых для предупреждения, обнаружения и принятия мер в случае взяточничества в отношении организации (ее персонала или бизнес-партнеров, действующих от лица организации). Для руководства см. раздел А.8.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

2 Нормативные ссылки

В настоящем стандарте нормативные ссылки отсутствуют.

3 Термины и определения

В настоящем стандарте применяются следующие термины с соответствующими определениями:

ISO и IEC поддерживают терминологические базы данных для применения в стандартизации по следующим адресам:

- Онлайн-платформа ISO: доступна на: http://www.iso.org/obp
- Electropedia IEC: доступна на: http://www.electropedia.org/

3.1 Взяточничество (bribery): Предложение, обещание, передача, принятие или вымогательство неправомерного преимущества любой ценности (которое может быть финансовым или нефинансовым), прямо или косвенно и независимо от местонахождения, являясь нарушением применимого закона, как поощрение или вознаграждение лица, действующего или воздерживающегося от действий в отношении к выполнению (3.16) обязанностей данного лица.

Примечание - Выше дается универсальное определение. Значение термина «взяточничество» применимо, как определено законодательством по противодействию взяточничеству, применимым к организации (3.2) и системе менеджмента (3.5) противодействия взяточничеству, разработанной организацией.

3.2 Организация (organization): Лицо или группа лиц, имеющая свои обязанности, ответственность, полномочия и взаимоотношения с целью достижения ее целей (3.11).

Примечания

1 Понятие организации включает, но не ограничивается частным предпринимателем, компанией, корпорацией, фирмой, предприятием, учреждением, партнерством, благотворительной организацией, обществом, а также их подразделением или их сочетанием, будь то юридическое лицо или нет, государственный или частный сектор.

2 Если объект является частью более крупной организации, термин «организация» относится только к той части более крупной организации, которая находится в сфере действия системы управления противодействием взяточничеству (3.5).

3.3 Заинтересованная сторона (предпочтительный термин)(interested party), Заинтересованное лицо (допустимый термин) (stakeholder): Лицо или организация (3.2), которые могут влиять, либо на которых могут влиять или, как они полагают, что на них могут влиять решение или деятельность

Примечание - Заинтересованная сторона может являться как внутренней, так и внешней по отношению к организации.

3.4 Требование (requirement): Необходимость, установленная и обязательная

Примечания

1 Основное определение «требование» в стандартах систем менеджмента ISO – это «потребность или ожидание, которое установлено, обычно предполагается или является обязательным». Требования, которые «обычно предполагаются» неприменимы в контексте менеджмента противодействия взяточничеству.

2 «Обычно предполагается» означает, что для организации (3.2) и заинтересованных сторон (3.3) является свойственно, или это сложившаяся практика того, что предполагаются рассматриваемые необходимость или ожидание.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

3 Установленное требование – это требование, которое установлено, например, в документированной информации (3.14).

3.5 Система менеджмента (management system): Совокупность взаимосвязанных или взаимодействующих элементов организации (3.2) для разработки политик (3.10) и целей (3.11), а также процессов (3.15) для достижения этих целей.

Примечания

1 Система менеджмента может охватывать одно или несколько направлений.

2 Элементы системы менеджмента включают организационную структуру, функции и ответственность, планирование и выполнение деятельности.

3 Область системы менеджмента может включать всю область деятельности организации, отдельные и идентифицированные функции организации, отдельные и идентифицированные части организации, или одну или более функций, выполняемых в рамках группы организаций.

3.6 Высшее руководство (top management): Лицо или группа лиц, которые руководят и управляют организацией (3.2) на высшем уровне.

Примечания

1 Высшее руководство может передавать полномочия и предоставлять ресурсы внутри организации.

2 Если область системы менеджмента (3.5) охватывает лишь часть организации, то «высшее руководство» относится к тем, кто руководит и управляет этой частью организации.

3 Организации можно упорядочить в зависимости от того, на какой нормативно-правовой базе они обязаны выполнять свою деятельность, а также в зависимости от их объема, сектора экономики и т.д. У некоторых организаций есть управляющий орган (3.6) и высшее руководство, тогда как существуют организации, где ответственность не разделена на несколько уровней высшего руководства. Эти различия, как в отношении организации, так и обязанностей, можно учитывать при применении требований в разделе 5.

3.7 Управляющий орган (governing body): Лицо или группа лиц, которые несут единоличную ответственность за всю организацию (3.2).

Примечания

1 Управляющий орган может быть явно учрежден в ряде форматов, включая, помимо прочего, совет директоров, наблюдательный совет, единоличный директор, совместные и множественные директора или попечители.

2 Стандарты систем менеджмента ISO ссылаются на термин «высшее руководство» для описания роли, которая, в зависимости от стандарта и организационного контекста, подчиняется управляющему органу и несет за него ответственность.

3 Не все организации, особенно малые и средние организации, будут иметь управляющий орган, отдельный от высшего руководства. В таких случаях высшее руководство выполняет роль управляющего органа.

4 Взято из ISO 37000:2021, 3.3.4, изменено — Примечания к определению были переупорядочены: Примечание 2 к определению теперь Примечание 1 к определению; Примечание 3 к определению теперь Примечание 2 к определению; и Примечание 3 к определению было добавлено.

3.8 Функция по противодействию взяточничеству (anti-bribery function): Лицо (лица), которое имеет полномочия и несет ответственность за функционирование системы менеджмента (3.5) противодействия взяточничеству.

3.9 Результативность (effectiveness): Степень реализации запланированной деятельности и достижения запланированных результатов.

3.10 Политика (policy): Намерение и направление деятельности организации (3.2), официально сформулированные высшим руководством (3.6) или управляющим органом (3.7)

3.11 Цель (objective): Результат, которого необходимо добиться.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Примечания

1 Цель может быть стратегической, тактической или функциональной.

2 Цели могут относиться к разным направлениям (таким как финансы, продажи и маркетинг, снабжение, безопасность и охрана труда, и экология) и могут применяться на различных уровнях (например, стратегическом, уровне масштаба организации, уровне проектов, уровне продукции и процессов (3.15)).

3 Цель может быть выражена разными терминами, например, как ожидаемый результат, целевое утверждение, рабочий критерий, цель по противодействию взяточничеству или с помощью использования других слов со схожим значением (например, стремление, намерение, задача).

4 В контексте системы менеджмента (3.5) противодействия взяточничеству цели по противодействию взяточничеству устанавливает организация (3.2) соответствии с политикой (3.10) по противодействию взяточничеству для достижения конкретных результатов.

3.12 Риск (risk): Влияние неопределенности на цели (3.11).

Примечания

1 Влияние – это отклонение от ожидаемого, позитивное или негативное.

2 Неопределенность – это состояние, возможно частичное, недостатка информации в отношении понимания или знаний о событии, его последствиях или вероятности.

3 Риск часто характеризуется ссылкой на потенциальные происшествия (события) и последствия или их совокупностью.

4 Риск часто выражается в рамках совокупности последствий происшествия (включая изменения обстоятельств) и связанной с ним «вероятности» возникновения.

3.13 Компетентность (competence): Способность применять знания и навыки для достижения предполагаемых результатов.

3.14 Документированная информация (documented information): Информация, для которой требуется, чтобы она управлялась и поддерживалась в рабочем состоянии организацией (3.2), и носитель, на котором она содержится.

Примечания

1 Документированная информация может иметь любой формат и находиться на любом носителе, а также быть из любого источника.

2 Документированная информация может относиться к:

- системе менеджмента (3.5), включая соответствующие процессы (3.15);
- информации, созданной с целью функционирования организации (документация);
- свидетельствам достигнутых результатов (записям).

3.15 Процесс (process): Совокупность взаимосвязанных и взаимодействующих действий, преобразующих входные данные в результат.

Примечание – В зависимости от контекста результат процесса может называться выходом, продукцией или услугой.

3.16 Показатель деятельности (performance): Измеримый результат.

Примечания

1 Показатели деятельности могут относиться как к количественным, так и к качественным сведениям.

2 Показатели деятельности могут относиться к управлению деятельностью, процессам (3.15), продукции (включая услуги), системам или организациям (3.2).

3.17 Мониторинг (monitoring): Определение состояния системы, процесса (3.15) или работы.

Примечание - Для определения состояния системы может потребоваться проверка, контроль или наблюдение.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

3.18 Измерение (measurement): Процесс (3.15) определения величины.

3.19 Аудит (audit): Систематический, независимый и документированный процесс (3.15) получения свидетельств аудита и их объективной оценки с целью установления степени выполнения критериев аудита.

Примечания

1 Аудит может быть внутренним (первой стороной) или внешним (второй или третьей стороной), а также комбинированным (объединяя два или более направлений).

2 Внутренний аудит проводится самой организацией (3.2) или внешней стороной от лица организации.

3 «Свидетельство аудита» и «критерии аудита» определены в стандарте ISO 19011.

3.20 Соответствие (conformity): Выполнение требования (3.4).

3.21 Несоответствие (nonconformity): Невыполнение требования (3.4).

3.22 Корректирующее действие (corrective action): Действие, направленное на устранение причины несоответствия (3.21) и предупреждение повторного возникновения.

3.23 Непрерывное улучшение (continual improvement): Постоянная работа по улучшению показателей деятельности (3.16).

3.24 Персонал (personnel): Руководители, сотрудники, штатные специалисты, временные/внештатные работники и волонтеры организации (3.2).

Примечания

1 Разные виды персонала представляют собой разные виды и степени рисков взяточничества (3.12) и организацией могут применяться различные процедуры оценки рисков взяточничества и управления ими.

2 Руководство по управлению временным персоналом в разделе А.8.

3.25 Бизнес-партнер (business associate): Внешняя сторона, с которой организация (3.2) имеет деловые отношения или планирует их установить.

Примечания

1 Понятие бизнес-партнер включает, но не ограничивается клиентами, заказчиками, совместными предприятиями, партнерами совместного предприятия, партнерами по консорциуму, аутсорсинговыми компаниями, подрядчиками, консультантами, субподрядчиками, поставщиками, вендорами, советниками, агентами, дистрибьюторами, представителями, посредниками и инвесторами. Данное определение сделано преднамеренно широким и должно интерпретироваться в соответствии с профилем риска взяточничества (3.12) организации применительно к бизнес-партнерам, которые вполне могут подвергнуть организацию рискам взяточничества.

2 Разные категории бизнес-партнеров представляют собой разные виды и степени риска взяточничества, и организация (3.2) будет иметь различную степень возможности влияния на разных бизнес-партнеров. Разные категории бизнес-партнеров могут быть по-разному интерпретированы при оценке организацией рисков взяточничества и в процедурах по управлению рисками взяточничества.

3 Интерпретация термина «бизнес» в настоящем стандарте может быть сведена к обозначению тех видов деятельности, которые имеют отношение к целям существования организации.

3.26 Публичное лицо (public official): Лицо, занимающее должность в законодательном органе, административном управлении или судебном делопроизводстве, будь то назначенное на должность, избранное или лицо, которое продвинулось по служебной лестнице, или любое лицо, выполняющее государственную функцию, также и для органа власти или государственного предприятия, или любое должностное лицо или уполномоченное лицо государственной или международной организации, или любой кандидат на должность в государственном учреждении.

Примечание - Примеры лиц, которые могут быть интерпретированы как должностные лица, указаны в разделе А.21.

3.27 Третья сторона (third party): Лицо или орган, независимый от организации

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

(3.2).

Примечание - Все бизнес-партнеры (3.25) являются третьей стороной, но не каждая третья сторона – бизнес-партнер.

3.28 Конфликт интересов (conflict of interest): противоречие между личными интересами лиц, занимающих ответственную государственную должность, лиц, уполномоченных на выполнение государственных функций, лиц, приравненных к ним, должностных лиц и их должностными полномочиями, при котором личные интересы указанных лиц могут привести к неисполнению и (или) ненадлежащему исполнению ими своих должностных обязанностей.

Примечания

1 Могут быть разные типы личных интересов: деловые, финансовые, семейные, профессиональные, религиозные или политические.

2 Организационный интерес относится к интересам организации или части организации (например, команды или отдела), а не отдельного лица.

3 Взято из ISO 37009: 2025, 3.14.

3.29 Комплексная проверка (due diligence): Процесс (3.15), позволяющий оценить характер и степень риска взяточничества (3.12) и помочь организациям (3.2) принять решения в отношении особых сделок, проектов, видов деятельности, бизнес-партнеров (3.25) и персонала (3.24).

3.30 Культура противодействия взяточничеству (anti-bribery culture): Ценности, этика, убеждения и поведение, которые существуют во всей организации (3.1) и взаимодействуют со структурами и системами контроля организации для создания поведенческих норм, которые способствуют политике противодействия взяточничеству (3.10) и системе управления противодействием взяточничеству (3.5).

Примечание - Данный термин был адаптирован из ISO 37301:2021, 3.28 «культура соответствия».

4 Контекст организации

4.1 Понимание организации и ее контекста

Организация должна определить внешние и внутренние факторы, которые относятся к её целям и которые влияют на способность достигать запланированных результатов её системы менеджмента противодействия взяточничеству. К таким факторам относятся, помимо прочего, следующие:

a) размер, структура организации и распределение полномочий по принятию решений;

b) местонахождение и секторы экономики, в которых функционирует организация или предполагает функционировать;

c) характер, масштаб и уровень сложности деятельности организации и ее работ;

d) бизнес-модель организации;

e) юридические лица, которые контролирует организация, а также юридические лица, осуществляющие контроль над организацией;

f) бизнес-партнеры организации;

g) характер и объем взаимосвязей с публичными лицами;

h) применимые законодательные, нормативные, контрактные и профессиональные обязательства и обязанности.

Организация должна определить, является ли изменение климата актуальным фактором.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Примечание - Организация осуществляет контроль над другой организацией в случае, если она напрямую или косвенно контролирует менеджмент организации (см. А.13).

4.2 Понимание потребностей и ожиданий заинтересованных сторон

Организация должна определить:

a) заинтересованные стороны, имеющие отношение к системе менеджмента противодействия взяточничеству;

b) соответствующие требования данных заинтересованных сторон;

c) какие из этих требований будут учтены в системе менеджмента противодействия взяточничеству.

Примечание

1 Соответствующие заинтересованные стороны могут иметь требования, связанные с изменением климата.

2 При определении требований заинтересованных сторон организация может различать обязательные требования и необязательные ожидания и добровольные обязательства перед заинтересованными сторонами.

4.3 Определение области системы менеджмента противодействия взяточничеству

Организация должна определить границы и применимость системы менеджмента противодействия взяточничеству для установления её области применения.

При определении этой области организация должна учитывать:

a) внешние и внутренние факторы, указанные в п. 4.1;

b) требования, указанные в п. 4.2;

c) результаты оценки рисков взяточничества, указанные в п. 4.5;

Область должна быть представлена как документированная информация.

Примечание - Для руководства см. раздел А.2.

4.4 Система менеджмента противодействия взяточничеству

Организация должна разработать, задокументировать, внедрить, поддерживать, постоянно анализировать, а также, где это необходимо, улучшать систему менеджмента противодействия взяточничеству, включая необходимые процессы и их взаимодействие в соответствии с требованиями настоящего стандарта.

Система менеджмента противодействия взяточничеству должна содержать меры, направленные на идентификацию и оценку риска взяточничества, а также на предупреждение, выявление и реагирование на взяточничество.

Примечание - Невозможно полностью исключить риск взяточничества и ни одна система менеджмента противодействия взяточничеству не будет способна предупредить и выявить все случаи взяточничества.

Система менеджмента противодействия взяточничеству должна быть разумной и соразмерной, принимая во внимание факторы, указанные в п. 4.3.

Примечание - Для руководства см. раздел А.3.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

4.5 Оценка рисков взяточничества

4.5.1 Организация должна проводить оценку рисков взяточничества через установленные интервалы, которая должна:

a) идентифицировать риски взяточничества, которые организация может обоснованно прогнозировать, учитывая факторы, указанные в п. 4.1;

b) анализировать, оценивать и расставлять по приоритетам идентифицированные риски взяточничества;

c) оценивать пригодность и результативность существующих мер контроля в организации для снижения установленных рисков взяточничества.

4.5.2 Организация должна установить критерии для оценки уровня риска взяточничества, принимая во внимание её политику и цели.

4.5.3 Оценка рисков взяточничества должна пересматриваться:

a) через установленные интервалы, чтобы изменения и новая информация могли быть должным образом оценены на основе сроков и частоты, определенных организацией;

b) в случае значительных изменений в организационной структуре или деятельности организации.

4.5.4 Организация должна хранить документированную информацию, свидетельствующую проведенную оценку рисков взяточничества, которая была использована для разработки или улучшения системы менеджмента противодействия взяточничеству.

Примечание - Для руководства см. раздел А.4.

5 Лидерство

5.1 Лидерство и приверженность

5.1.1 Управляющий орган

Если у организации имеется отдельный управляющий орган, он должен продемонстрировать лидерство и приверженность в отношении системы менеджмента противодействия взяточничеству путем:

a) утверждения политики организации в области противодействия взяточничеству;

b) обеспечения согласованности стратегии организации и политики противодействия взяточничеству;

c) получения и анализа информации через запланированные интервалы времени о состоянии и функционировании системы менеджмента противодействия взяточничеству организации;

d) требования выделения и назначения адекватных и надлежащих ресурсов, необходимых для результативного функционирования системы менеджмента противодействия взяточничеству;

e) выполнения разумного надзора за внедрением высшим руководством системы менеджмента противодействия взяточничеству в организации, её предполагаемыми результатами и ее результативностью.

Данные мероприятия должно проводить высшее руководство, если у организации нет отдельного управляющего органа.

Более подробные указания о ролях руководящего органа и высшего руководства см. в стандарте ISO 37000:2021, 4.2.3.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

5.1.2 Высшее руководство

Высшее руководство должно демонстрировать лидерство и приверженность в отношении системы менеджмента противодействия взяточничеству путем:

a) обеспечение того, что политика и цели противодействия взяточничеству установлены;

b) обеспечения интеграции требований системы менеджмента противодействия взяточничеству в процессы организации;

c) обеспечения наличия адекватных и надлежащих ресурсов для результативного функционирования системы менеджмента противодействия взяточничеству;

d) внутренней и внешней коммуникации в отношении политики противодействия взяточничеству;

e) доведение до сведения персонала важности результативного менеджмента противодействия взяточничеству и необходимости соблюдения требований системы менеджмента противодействия взяточничеству;

f) обеспечения того, что система менеджмента противодействия взяточничеству достигла своих запланированных результатов;

g) руководства и оказания поддержки работникам в обеспечении результативности системы менеджмента противодействия взяточничеству;

h) распространения в рамках организации культуры неприятия взяточничества;

i) поощрения постоянного улучшения;

j) поддержки других соответствующих руководителей в демонстрации ими лидерства в предупреждении и обнаружении взяточничества, если это входит в область их ответственности;

k) поощрения использования процедур о сообщении в случае подозрения или факта взяточничества (см. 8.9);

l) обеспечения того, что персонал не пострадает от карательных мер, дискриминации или дисциплинарного взыскания [см. 7.2.2.1 d)] за сообщения, сделанные, основываясь на честных намерениях, или на основании обоснованного предположения о нарушении или подозрении на нарушение по противодействия взяточничеству организации, или за отказ от вовлечения во взяточничество, даже если этот отказ повлечет за собой потерю бизнеса;

m) представления через запланированные интервалы времени отчетов управляющему органу (если имеется) о состоянии и функционировании системы менеджмента противодействия взяточничеству, а также о подозрении на серьезные или систематические случаи взяточничества.

Примечания

1 Термин «бизнес» в настоящем стандарте можно толковать широко, как обозначающий те виды деятельности, которые имеют отношение к целям существования организации.

2 Для руководства см. раздел А.5.

5.1.3 Культура противодействия взяточничеству

Организация должна разрабатывать, поддерживать и продвигать культуру противодействия взяточничеству на всех уровнях внутри организации.

Руководящий орган, высшее руководство и менеджмент должны демонстрировать активную, видимую, последовательную и устойчивую приверженность общему стандарту поведения и поведения, требуемому во всей организации.

Высшее руководство должно поощрять поведение, которое поддерживает политику противодействия взяточничеству и систему менеджмента противодействия взяточничеству. Высшее руководство должно предотвращать и не допускать действий, которые подрывают противодействие взяточничеству.

Примечание - См. раздел А.5 для руководства.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

5.2 Политика противодействия взяточничеству

Высшее руководство должно установить, политику противодействия взяточничеству, которая:

a) запрещает взяточничество;

b) требует соблюдения применимых к организации законов о противодействии взяточничеству;

c) соответствует целям организации;

d) предоставляет основу для постановки целей в области противодействия взяточничеству;

e) включает обязательство выполнения применимых требований;

f) поощряет информирование о сомнениях, сделанное на основе добросовестных намерений или разумного предположения, конфиденциально и без страха ответных репрессий;

g) включает обязательство постоянно улучшать систему менеджмента противодействия взяточничеству;

h) разъясняет полномочия и независимость функции противодействия взяточничеству;

i) разъясняет последствия невыполнения политики противодействия взяточничеству.

Политика противодействия взяточничеству должна:

- быть доступной в виде документированной информации;
- быть доведенной до сведения внутри организации;
- быть доступной заинтересованным сторонам, по мере необходимости;
- быть доведена до сведения бизнес-партнёров, представляющих риск взяточничества выше, чем низкий.

5.3 Функции, ответственность и полномочия в организации

5.3.1 Роли и ответственность

Высшее руководство несет общую ответственность за внедрение и соответствие системы менеджмента противодействия взяточничеству.

Высшее руководство должно обеспечить распределение обязанностей и полномочий для соответствующих ролей и информирование о них внутри организации и на всех уровнях организации.

Руководители на каждом уровне должны нести ответственность за обеспечение того, что требования системы менеджмента противодействия взяточничеству применяются и соблюдаются в их подразделении или функции.

Управляющий орган (если имеется), высшее руководство и весь остальной персонал должны нести ответственность за понимание, соблюдение и выполнение требований системы менеджмента противодействия взяточничеству в соответствии со своими функциями в организации.

5.3.2 Функция противодействия взяточничеству

Функция противодействия взяточничеству должна быть наделена полномочиями и нести ответственность за:

a) обеспечение того, что система менеджмента противодействия взяточничеству соответствует требованиям настоящего стандарта;

b) предоставление отчетов о показателях деятельности системы менеджмента противодействия взяточничеству для управляющего органа (если имеется) и высшего руководства.

c) надзор за разработкой и внедрением организацией системы менеджмента

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

противодействия взяточничеству;

d) предоставление консультаций и рекомендаций персоналу и заинтересованным сторонам по системе менеджмента противодействия взяточничеству и вопросам, связанным со взяточничеством.

Функция противодействия взяточничеству должна быть адекватно обеспечена ресурсами и поручена лицу(ам), обладающему(им) соответствующей компетенцией, статусом, полномочиями и независимостью.

Функция противодействия взяточничеству должна иметь прямой и быстрый доступ к управляющему органу (если имеется) и высшему руководству в случае необходимости поднять любой вопрос или проблему в отношении взяточничества или системы менеджмента противодействия взяточничеству.

Примечание - Для руководства см. пункт А.6.

Высшее руководство может поручить часть или всю функцию противодействия взяточничеству сторонам, внешним по отношению к организации. В этом случае высшее руководство должно обеспечить, чтобы конкретные сотрудники несли ответственность и имели полномочия в отношении этих внешних частей функции.

5.3.3 Делегирование принятия решений

В тех случаях, когда высшее руководство делегирует персоналу полномочия для принятия решений, в отношении которых уровень рисков взяточничества выше, чем низкий, организация должна разработать и поддерживать процесс принятия решений или комплекс мер, требующих, чтобы процесс принятия решений и уровень полномочий лиц, принимающих решения, был соответствующим, а также, чтобы не было реального или потенциального конфликта интересов. Высшее руководство должно обеспечить, что эти процессы пересматривались через запланированные интервалы в рамках их должностных функций и ответственности за внедрение и соответствие системы менеджмента противодействия взяточничеству и за её соответствие требованиям, установленным в разделе 5.3.1.

Примечание - Делегирование принятия решений не освобождает высшее руководство или управляющий орган (если имеется) от их обязанностей и ответственности, указанных в разделах 5.1.1, 5.1.2 и 5.3.1, как и не ведет к необходимости передачи лицам с делегированными полномочиями возможной юридической ответственности.

6. Планирование

6.1 Действия в отношении рисков и возможностей

При планировании системы менеджмента противодействия взяточничеству организация должна учитывать факторы, указанные в пункте 4.1, и требования, указанные в пункте 4.2, а также определять риски и возможности, которые необходимо учесть для:

a) гарантировать, что система менеджмента противодействия взяточничеству может достичь своих намеченных результатов;

b) предотвращать или сокращать нежелательные эффекты;

c) достигать постоянного улучшения;

d) осуществлять мониторинг результтивности системы менеджмента противодействия взяточничеству.

Организация должна планировать:

i) действия по реагированию на эти риски и возможности;

ii) как:

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

- интегрировать и внедрять эти действия в процессы своей системы менеджмента противодействия взяточничеству;
- оценивать результативность этих действий.

6.2 Цели в области противодействия взяточничеству и планирование их достижения

Организация должна установить цели в области противодействия взяточничеству на соответствующих функциях и уровнях.

Цели в области противодействия взяточничеству должны:

a) быть согласованными с политикой в области противодействия взяточничеству;

b) быть измеримыми (если это возможно);

c) учитывать применимые требования;

d) подлежать мониторингу;

e) доводиться до сведения;

f) актуализироваться по мере необходимости;

g) быть доступными в виде документированной информации;

h) быть достижимыми.

При планировании достижения целей в области противодействия взяточничеству организация должна определить:

- что должно быть сделано;
- какие потребуются ресурсы;
- кто будет нести ответственность;
- когда цели будут достигнуты;
- каким образом будут оцениваться результаты;
- кто будет применять санкции или штрафы.

6.3 Планирование изменений

Когда организация определяет необходимость внесения изменений в систему менеджмента противодействия взяточничеству, эти изменения должны осуществляться в плановом порядке.

Примечание - Для руководства см. раздел А.20.

7. Поддержка

7.1 Ресурсы

Организация должна определить и обеспечить ресурсы, необходимые для создания, внедрения, поддержания и непрерывного улучшения системы менеджмента противодействия взяточничеству.

Примечание - Для руководства см. раздел А.7.

7.2 Компетентность

7.2.1 Общие положения

Организация должна:

a) определить необходимую компетентность лиц(а), выполняющих(его) работу под ее управлением, которая влияет на показатели деятельности по противодействию

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

взяточничеству;

b) гарантировать, что эти лица обладают компетентностью на основе соответствующего образования, подготовки или опыта;

c) там, где это возможно, принимать действия для обеспечения и поддержания необходимой компетентности и оценивать результативность принятых действий.

В качестве свидетельства компетентности должна сохраняться соответствующая документированная информация.

Примечание - Применимые действия могут включать, например, проведение обучения, наставничество или перераспределение обязанностей среди персонала или бизнес-партнеров, прием на работу или заключение договора с ними.

7.2.2 Процесс трудоустройства

7.2.2.1 В отношении всего персонала организация должна внедрять процессы таким образом, чтобы:

a) условия трудового договора персонала включали требование соответствия политике противодействия взяточничеству и системе менеджмента противодействия взяточничеству и давали организации право применять по отношению к персоналу меры дисциплинарного воздействия в случае нарушений;

b) в разумный срок начала своей деятельности персонал получал копию или доступ к политике противодействия взяточничеству, а также проходил обучение в отношении этой политики;

c) у организации были процедуры, которые позволяют предпринимать

соответствующие дисциплинарные меры в отношении персонала, который нарушает политику противодействия взяточничеству или систему менеджмента противодействия взяточничеству;

d) персонал не пострадал от преследований, дискриминации или дисциплинарного взыскания (например, угрозы, изоляция, понижение в должности, препятствие продвижения по службе, перевод на другую должность, расторжение трудового договора, психологическое давление, репрессии или другие виды третирования) за:

1) отказ от участия или отказ от любого действия, где, по его мнению, уровень риска взяточничества будет выше, чем низкий, и который не был минимизирован организацией; или

2) выражение беспокойства или сообщение, сделанное, основываясь на честных намерениях, или на основании обоснованного предположения о предпринятой, фактической попытке взяточничества или подозрении на нее, или о нарушении политики или системы менеджмента противодействия взяточничеству (за исключением случаев, когда лицо является участником нарушения).

e) персонал осведомлен о необходимости сообщать о потенциальных и фактических конфликтах интересов.

Примечание - Для руководства см. пункт А.8.

7.2.2.2 В отношении всех должностей, уровень риска которых выше, чем низкий, как определено в оценке рисков взяточничества (см. 4.5), а также в отношении функции противодействия взяточничеству, организация должна внедрить процедуры, которые предусматривают:

a) проведение комплексной проверки (см. 8.2) в отношении лиц до их приема на работу, а также в отношении персонала до их перевода или повышения по должности организацией, для установления обоснованности их трудоустройства или перемещения и разумного подтверждения того, что они будут соблюдать политику противодействия

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

взяточничеству и систему менеджмента противодействия взяточничеству;

b) периодический анализ премиальных показателей, целевых показателей результата деятельности и других стимулирующих элементов вознаграждения для подтверждения того, что установлены разумные меры защиты, предотвращающие их стимулирующую роль в поощрении взяточничества;

c) данный персонал, высшее руководство и управляющий орган (если имеется) в установленные плановые сроки подают декларацию, соразмерную выявленному риску взяточничества, подтверждающую их соответствие политике и системе менеджмента противодействия взяточничеству.

Примечания

1 Декларация соответствия политике противодействия взяточничеству может быть, как самостоятельным документом, так и быть составляющей расширенного процесса подтверждения соответствия.

2 Для руководства см. раздел А.8.

7.3 Осведомленность

7.3.1 Осведомленность персонала

Персонал должен быть осведомлен о:

a) политике, процедурах и системе менеджмента противодействия взяточничеству, а также о своей обязанности их соблюдать;

b) своём вкладе в результативность системы менеджмента противодействия взяточничеству, включая преимущества улучшения показателей противодействия взяточничеству и информировании о предполагаемых случаях взяточничества;

c) последствиях несоблюдения требований системы менеджмента противодействия взяточничеству;

d) процедурах противодействия взяточничеству и системе менеджмента противодействия взяточничеству, а также своей обязанности их соблюдать;

e) преимуществах информирования о предполагаемых случаях взяточничества;

f) том, как и кому они могут сообщать о любых опасениях (см. 8.9).

Организация должна сохранять документированную информацию о программе повышения осведомленности, а также о том, когда и кому она была предоставлена.

7.3.2 Обучение персонала

Организация должна обеспечить адекватное и соответствующее обучение персонала по вопросам противодействия взяточничеству. Подобное обучение должно предусматривать следующие вопросы, при необходимости, принимая во внимание результаты оценки рисков взяточничества (см. п. 4.5):

a) применимые политики и процедуры;

b) риск взяточничества и ущерб для персонала и организации, который может возникнуть в результате взяточничества;

c) обстоятельства, при которых может иметь место взяточничество в связи с их обязанностями, и как распознавать эти обстоятельства;

d) как распознавать и реагировать на просьбы или предложения взяток;

e) как они могут помочь предотвратить и избежать взяточничества, а также распознать ключевые индикаторы риска взяточничества;

f) информация о доступном обучающих программах и ресурсах.

Организация должна хранить документированную информацию о процедурах обучения, содержании обучения, а также о том, когда и кому оно было предоставлено.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Примечание - Применимые действия могут включать, например: предоставление обучения, наставничество или перераспределение персонала или деловых партнеров или найм или заключение контрактов с ними.

7.3.3 Обучение бизнес-партнеров

Принимая во внимание выявленные риски взяточничества (см. 4.5), организация должна внедрить процедуры, предусматривающие обучение по противодействию взяточничеству для бизнес-партнёров, действующих от ее имени или в ее интересах и представляющих риск взяточничества выше, чем низкий. Эти процедуры должны определять бизнес-партнеров, для которых такое обучение необходимо, его содержание и средства, с помощью которых обучение должно быть предоставлено.

Для бизнес-партнеров, для которых такое обучение признано необходимым, организация должна хранить документированную информацию о процедурах обучения, содержании обучения, а также о том, когда и кому оно было предоставлено.

Примечание - Требования к обучению бизнес-партнеров могут быть сообщены посредством договорных или аналогичных требований и должны быть реализованы организацией, бизнес-партнерами или другими сторонами, назначенными для этой цели.

7.3.4 Программы повышения осведомленности и обучения

Персонал должен получать информацию и проходить обучение по вопросам противодействия взяточничеству с момента начала работы и через запланированные промежутки времени, определяемые организацией в зависимости от его роли, рисков взяточничества, которым он подвергается, и любых изменяющихся обстоятельств. Программы повышения осведомленности и обучения должны обновляются через запланированные промежутки времени, по мере необходимости, с целью учёта новой релевантной информации.

Примечание - Для руководства см. пункт А.9.

7.4 Коммуникация

7.4.1 Организация должна определить порядок внутренней и внешней коммуникации, относящейся к системе менеджмента противодействия взяточничеству, включая:

a) какая информация будет передаваться;

b) когда будет передаваться информация;

c) кому будет передаваться информация;

d) каким образом она будет передаваться;

e) кто будет передавать информацию;

f) языки, на которых она будет передаваться.

7.4.2 Политика противодействия со взяточничеству должна быть доступна всему персоналу организации, а также бизнес-партнерам, кроме того, непосредственно доведена до персонала и бизнес-партнеров, кто представляет уровень риска взяточничества выше, чем низкий, а также при необходимости должна быть опубликована через внутренние и внешние каналы коммуникации организации.

7.5 Документированная информация

7.5.1 Общие положения

Система менеджмента противодействия взяточничеству организации должна включать:

a) документированную информацию, требуемую настоящим стандартом;

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

b) документированную информацию, определенную организацией, как необходимую для обеспечения результативности системы менеджмента противодействия взяточничеству.

Примечания

1 Объем документированной информации системы менеджмента противодействия взяточничеству одной организации может отличаться от другой в зависимости от:

- размера организации и вида ее деятельности, процессов, продукции и услуг;
-с ложности процессов и их взаимодействия;
- компетентности персонала.

2 Документированная информация может поддерживаться отдельно как часть системы менеджмента противодействия взяточничеству или как часть других систем менеджмента (например, по оценке соответствия, по финансам, по коммерции, по аудиту).

3 Для руководства см. раздел А.17.

7.5.2 Создание и актуализация документированной информации

При создании и актуализации документированной информации организация должна соответствующим образом обеспечить следующее:

a) идентификация и описание (например, название, дата, автор или регистрационный номер);

b) формат (например, язык, версия программного обеспечения, графическое изображение) и носитель (например, бумажный, электронный);

c) анализ и утверждение на пригодность и адекватность.

7.5.3 Управление документированной информацией

Документированная информация, требуемая системой менеджмента противодействия взяточничеству и настоящим стандартом, должна находиться под управлением в целях обеспечения следующего:

a) доступность и пригодность, где и когда это необходимо;

b) адекватная защита (например, от потери конфиденциальности, от ненадлежащего использования или потери целостности).

Для управления документированной информацией организация должна предусматривать следующие действия в той степени, насколько это применимо:

- распространение, доступ, поиск и использование;
- хранение и защита, включая сохранение разборчивости;
- управление изменениями (например, управление версиями);
- соблюдение сроков хранения и порядок уничтожения.

Документированная информация внешнего происхождения, определенная организацией как необходимая для планирования и функционирования системы менеджмента противодействия взяточничеству, должна быть соответствующим образом идентифицирована и находиться под управлением.

Примечание - Доступ может подразумевать разрешение только просмотра документированной информации или разрешение просмотра с полномочиями по внесению изменений в документированную информацию.

8 Деятельность

8.1 Планирование и управление деятельностью

Организация должна планировать, внедрять, и контролировать процессы, необходимые для выполнения требований, а также для осуществления действий, указанных в разделе 6 посредством:

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

a) установления критериев для процессов;

b) внедрения мер контроля процессов в соответствии с критериями;

Документированная информация должна поддерживаться в объеме, необходимом для уверенности в том, что процессы были выполнены так, как запланировано.

Организация должна управлять запланированными изменениями и анализировать последствия незапланированных изменений, принимая меры для минимизации любого негативного воздействия при необходимости.

Организация должна гарантировать, что внешнепоставляемые процессы, продукция или услуги, имеющие отношение к системе менеджмента противодействия взяточничеству, находятся под контролем.

Эти процессы должны включать особые меры контроля, указанные с п. 8.2 по п. 8.10.

Примечание - Внешняя организация находится за пределами области действия системы менеджмента, хотя внешняя функция или процесс находятся в пределах области действия.

8.2 Комплексная проверка

В случае, когда организация в результате оценки рисков взяточничества установила риски уровня выше, чем низкие, в отношении:

a) определенных категорий сделок, проектов или видов деятельности;

b) запланированных или существующих отношений с определёнными категориями бизнес-партнеров; или

c) определённых категорий персонала, занимающего определенные должности (см. п. 7.2.2.2), организация должна оценивать характер и уровень риска взяточничества в отношении особых сделок, проектов, видов деятельности, бизнес-партнеров и персонала, попадающих под эти категории. Данная оценка должна включать комплексную проверку, необходимую для получения достаточной информации для оценки риска взяточничества. Комплексную проверку необходимо актуализировать с установленной периодичностью так, чтобы должным образом принять во внимание изменения и новую информацию.

Примечания

1 Организация может принять решение о том, что нет необходимости, необоснованно или несоразмерно выполнять комплексную проверку определенных категорий персонала и бизнес-партнеров.

2 Факторы, перечисленные в a), b) и c) не являются исчерпывающими.

3 Для руководства см. раздел A.10.

8.3 Финансовый контроль

Организация должна внедрить механизмы финансового контроля, чтобы управлять рисками взяточничества.

Примечание - Для руководства см. раздел A.11.

8.4 Нефинансовый контроль

Организация должна внедрить нефинансовые меры контроля, направленные на управление риском взяточничества в таких областях как закупки, операционная деятельность, продажи, коммерческая деятельность, управление персоналом, правовая деятельность, слияния и поглощения, а также регулирующая деятельность.

Примечание

1 Каждая конкретная сделка, вид деятельности или взаимоотношение может быть предметом как

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

финансового, так и нефинансового контроля.

2 Для руководства см. раздел А.12.

8.5 Осуществление мер противодействия взяточничеству контролируемыми организациями и бизнес-партнерами

8.5.1 Организация должна внедрить процедуры, которые требуют от всех других организаций, находящихся под ее контролем:

a) внедрения системы менеджмента противодействия взяточничеству самой организации или;

b) внедрения своих собственных мер по противодействию взяточничеству, в каждом случае, только в том объеме, который приемлем и соизмерим с рисками взяточничества, с которыми сталкиваются контролируемые организации, принимая во внимание оценку рисков взяточничества, проводимую в соответствии с п. 4.5.

Примечание - Организация контролирует другую организацию, если она прямо или косвенно контролирует менеджмент другой организации (см. раздел А.13).

8.5.2 Применительно к бизнес-партнерам, не контролируемых организацией, в отношении которой оценка риска взяточничества (см. 4.5) или комплексная проверка (см. 8.2) выявила риски взяточничества уровня выше низкого, и в случаях, когда меры по противодействию взяточничеству, реализованные бизнес-партнерами, помогут снизить соответствующий риск взяточничества, организация должна внедрить следующие процедуры:

a) организация должна определить, есть ли у бизнес-партнеров внедренные меры противодействия взяточничеству, управляющие соответствующими рисками взяточничества;

b) если у бизнес-партнера нет внедренных мер противодействия взяточничеству или невозможно установить, имеются ли они у него:

1) если это осуществимо, организация должна потребовать от бизнес-партнера внедрить меры противодействия взяточничеств в отношении соответствующей сделки, проекта или вида деятельности; или

2) если нецелесообразно требовать от бизнес-партнера внедрения мер противодействия взяточничеству, это должно учитываться при оценке риска взяточничества в отношениях с данным бизнес-партнером (см. п. 4.5 и 8.2), а также при определении способов управления такими рисками (см. п. 8.3, 8.4 и 8.5).

Примечание - Для руководства см. раздел А.13.

8.6 Обязательства по противодействию взяточничеству

Для бизнес-партнеров, которые представляют для организации уровень риска взяточничества выше, чем низкий, организация должна внедрить процедуры, которые требуют следующее, насколько это осуществимо:

a) бизнес-партнеры принимают на себя обязательство предотвращать взяточничество ими, от их имени или в их пользу в связи с соответствующей сделкой, проектом, видом деятельности или отношениями;

b) организация должна иметь возможность прекратить отношения с бизнес-партнером в случае выявления взяточничества ими, от их имени или в их пользу в связи с соответствующей сделкой, проектом, видом деятельности или отношениями.

Если невозможно выполнить требования пункта a) или b), указанных выше, это

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

должно стать фактором, который будет взят во внимание при оценке рисков взяточничества в отношениях с данным бизнес-партнером (см. п. 4.5 и 8.2), и организация должна определить способ, каким образом управлять подобными рисками (см. п. 8.3, 8.4 и 8.5).

Примечание - Для руководства см. раздел А.14.

8.7 Подарки, гостеприимство, пожертвования и аналогичные выгоды

Организация должна внедрить процедуры, разработанные для предотвращения предложения, предоставления или принятия подарков, гостеприимства, пожертвований и аналогичных выгод в случаях, где предложение, предоставление или принятие таковых расценивается или может обоснованно расцениваться как взятка.

Примечание - Для руководства см. раздел А.15.

8.8 Управление неадекватностью мер противодействия взяточничеству

В случаях, когда комплексная проверка (см. п.8.2), проведенная в связи с определенной сделкой, проектом, видом деятельности или отношениями с бизнес-партнером, установила, что риски взяточничества не могут управляться существующими мерами контроля, и организация не может или не желает внедрить дополнительные или расширенные меры противодействия взяточничеству или предпринять другой шаг в данном направлении (такой как изменение характера сделки, проекта, вида деятельности или отношений) для управления соответствующими рисками взяточничества, организация должна:

a) в случае уже существующей сделки, проекта, вида деятельности или отношений предпринимать шаги, соответствующие рискам взяточничества и характеру сделки, проекта, деятельности или отношений, для расторжения, прекращения, приостановления или отказа от них в максимально короткий срок;

b) в случае предстоящей новой сделки, проекта, вида деятельности или отношений, отсрочить или отклонить их продолжение.

8.9 Информирование о подозрениях

Организация должна внедрить процедуры, которые будут:

a) способствовать и позволят лицам сообщать, основываясь на честных намерениях или на основании обоснованного предположения о попытках, подозрении или фактах взяточничества, а также о нарушениях или недостатках системы менеджмента противодействия взяточничеству – в функцию противодействия взяточничеству или соответствующему персоналу (как напрямую, так и через третью сторону);

b) требовать, за исключением случаев, когда это необходимо для продвижения расследования или определено законом, чтобы организация рассматривала сообщения в конфиденциальном порядке с тем, чтобы предотвратить идентификацию источника сообщения и иных причастных к сообщению лиц или же тех, кто упомянут в нем;

c) разрешать анонимные сообщения;

d) запрещать преследование и защищать от него тех, кто информировал о подозрении, основываясь на честных намерениях или на основании обоснованного предположения, о попытке взяточничества, подозрении на взяточничество или фактическую попытку, или о нарушении политики или системы менеджмента противодействия взяточничеству;

e) позволять персоналу получать консультацию от компетентного лица о том, что нужно делать в случае возникновения проблемы или ситуации, связанной с риском

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

взяточничества.

Организация должна обеспечить, чтобы весь персонал осведомлен о процедурах сообщения, и мог их использовать, а также был осведомлен о своих правах и гарантиях защиты в отношении данных процедур.

Примечания

1 Эти процедуры могут быть теми же самыми или частью тех, что используются для информирования о проблемах другого рода (связанных, например, с безопасностью, злоупотреблением служебным положением, противоправными действиями или иными серьезными рисками).

2 Организация может привлечь бизнес-партнера для управления системой предоставления сведений от ее лица.

3 В некоторых юрисдикциях требования, указанные выше в п. b) и c), запрещены законом. В этом случае организация документирует свою неспособность соответствовать им.

4 Дополнительные указания см. в стандарте ISO 37002.

8.10 Расследование и принятие мер в отношении взяточничества

Организация должна внедрить процедуры, которые:

a) требуют оценки и, где необходимо, расследования каждого случая взяточничества, нарушения политики по противодействию взяточничеству или системы менеджмента противодействия взяточничеству, о котором было сообщено, который обнаружился или обоснованно подозревается;

b) требуют принятия надлежащих действий, если в ходе расследования установлен случай взяточничества либо нарушение политики или системы менеджмента противодействия взяточничеству;

c) наделяют полномочиями и обеспечивают возможностями лица, которые расследуют случаи взяточничества;

d) требуют сотрудничества соответствующего персонала в случае расследования;

e) требуют того, чтобы статус и результаты расследования были сообщены функции по противодействию взяточничеству и другим специалистам по обеспечению соответствия, если необходимо;

f) требуют того, чтобы расследование проводилось конфиденциально, и чтобы результаты расследования были конфиденциальной информацией.

Расследование должно проводиться сотрудниками, и информация должна предоставляться сотрудникам, которые не связаны с должностью или функциями, в отношении которых проводится расследование. Организация может назначить бизнес-партнера для проведения расследования и предоставлять информацию о расследовании тем сотрудникам, которые не занимают должности и не исполняют функции, находящиеся под расследованием.

Примечания

1 Для руководства см. раздел A.18.

2 В некоторых юрисдикциях системах требование, указанное выше в п. f) запрещено законом. В этом случае организация документирует свою неспособность соответствовать ему.

3 Дополнительные указания см. в стандарте ISO/TS 37008.

9 Оценка результатов деятельности

9.1 Мониторинг, измерение, анализ и оценка

Организация должна определить:

a) что должно подлежать мониторингу и измерениям;

b) методы мониторинга, измерения, анализа и оценки, необходимые для обеспечения

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

достоверных результатов;

c) когда должны проводиться мониторинг и измерения;

d) когда результаты мониторинга и измерений должны быть проанализированы и оценены;

Документированная информация должна быть доступна в качестве подтверждения результатов.

Организация должна оценивать показатели деятельности в области противодействия взяточничеству и результативность системы менеджмента противодействия взяточничеству.

Примечание - Для руководства см. в раздел А.19.

9.2 Внутренний аудит

9.2.1 Общие положения

Организация должна проводить внутренние аудиты через запланированные интервалы времени для получения информации, что система менеджмента противодействия взяточничеству:

a) соответствует:

1) собственным требованиям организации к своей системе менеджмента противодействия взяточничеству;

2) требованиям настоящего стандарта;

b) результативно внедрена и поддерживается в рабочем состоянии.

Примечания

1 Руководство по проведению аудитов систем менеджмента дано в стандарте ISO 19011.

2 Область и масштаб действий по внутреннему аудиту организации могут варьироваться в зависимости от факторов, включающих размер, структуру, уровень развития и местоположение организации.

3 Для руководства см. раздел А.19.

9.2.2 Программа внутреннего аудита

Организация должна планировать, разрабатывать, внедрять и поддерживать программу(ы) аудита, включая частоту, методы, ответственных, требования к планированию и отчетность.

При разработке программы(ов) аудита организация должна учитывать важность соответствующих процессов и результаты предыдущих аудитов.

Организация должна:

a) определить цели, критерии и область аудита для каждого аудита;

b) выбрать аудиторов и проводить аудиты для обеспечения объективности и беспристрастности процесса аудита;

c) обеспечить, чтобы результаты аудитов были сообщены соответствующим менеджерам, функции противодействия взяточничеству, высшему руководству и, при необходимости, управляющему органу.

Документальная информация должна быть доступна в качестве доказательства реализации программы(-й) аудита и результатов аудита.

9.2.3 Процедуры аудита, меры контроля и системы

Аудиты должны быть обоснованными, соизмеримыми и риск-ориентированными. Аудиты должны проводится в рамках процессов аудита или других процедур, охватывая анализ процедур, мер контроля и систем на предмет:

a) взяточничества или предполагаемого взяточничества;

b) несоответствия политике противодействия взяточничеству и требованиям системы

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

менеджмента противодействия взяточничеству;

c) нарушения бизнес-партнерами применимых требований организации в области противодействия взяточничеству;

d) слабых сторон системы менеджмента противодействия взяточничеству, а также возможностей ее улучшения.

9.2.4 Объективность и беспристрастность

Чтобы обеспечить объективность и беспристрастность программы аудитов, организация должна обеспечить проведение аудита кем-то из нижеуказанных:

a) независимым подразделением или персоналом, установленным или назначенным для осуществления данного процесса; или

b) функцией противодействия взяточничеству (за исключением случаев, когда область проверки включает оценку самой системы менеджмента противодействия взяточничеству или схожую работу, за которую эта функция несет ответственность); или

c) соответствующим лицом или подразделением, не подвергающимися аудиту; или

d) надлежащей третьей стороной; или

e) группой, включающей в себя лиц, указанных в п. a)-d).

Организация должна обеспечить, чтобы ни один аудитор не проверял свою собственную область деятельности.

9.3 Анализ со стороны руководства

9.3.1 Общие положения

Высшее руководство должно проводить анализ системы менеджмента противодействия взяточничеству организации через запланированные интервалы времени, чтобы гарантировать ее постоянную пригодность, адекватность и результативность.

Управляющий орган с запланированной периодичностью должен проводить анализ внедрения системы менеджмента противодействия взяточничеству высшим руководством на основании информации, предоставленной высшим руководством, функцией противодействия взяточничеству, а также любой другой информации, которую управляющий орган запрашивает или получает.

9.3.2 Входные данные для анализа со стороны руководства

Анализ со стороны руководства должен включать в себя рассмотрение следующего:

a) статус действий по предыдущему анализу со стороны руководства;

b) изменение внешних и внутренних факторов, относящихся к системе менеджмента противодействия взяточничеству;

c) изменения в потребностях и ожиданиях заинтересованных сторон, имеющих отношение к системе менеджмента противодействия взяточничеству;

d) информация о показателях деятельности системы менеджмента противодействия взяточничеству, включая тенденции, относящиеся к:

1) несоответствиям и корректирующим действиям;

2) результатам мониторинга и измерений;

3) результатам аудитов;

4) предоставлению сведений о случаях взяточничества;

5) расследованиям;

6) характеру и уровням рисков взяточничества, возникающих перед организацией;

e) возможности для постоянного улучшения;

f) результативности действий, предпринимаемых для устранения рисков взяточничества.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

9.3.3 Результаты анализа со стороны руководства

Результаты анализа со стороны руководства должны включать решения, касающиеся возможностей непрерывного улучшения и необходимости внесения изменений в систему менеджмента противодействия взяточничеству.

Документированная информация должна быть доступна в качестве подтверждения результатов анализа со стороны руководства.

Краткое изложение результатов анализа со стороны высшего руководства должно быть представлено управляющему органу.

9.4 Анализ со стороны функции по противодействию взяточничеству

Функция по противодействию взяточничеству должна на постоянной основе оценивать, является ли система менеджмента противодействия взяточничеству:

a) достаточной для результативного управления рисками взяточничества, возникающими перед организацией;

b) результативно внедренной.

Функция по противодействию взяточничеству должна предоставлять отчет через запланированные интервалы времени, а также при необходимости по каждой отдельной ситуации *(ad hoc)*, управляющему органу (если имеется) и высшему руководству, или соответствующему комитету управляющего органа, касающиеся адекватности и внедрения системы менеджмента противодействия взяточничеству, включая результаты расследований и аудитов.

Примечания

1 Частота подобных отчетов зависит от требований организации.

2 Организация также может прибегать к помощи бизнес-партнеров для анализа, при условии, что наблюдения бизнес-партнера соответствующим образом доводятся до функции по противодействию взяточничеству, высшего руководства и управляющего органа.

10 Улучшение

10.1 Постоянное улучшение

Организация должна постоянно улучшать пригодность, адекватность и результативность системы менеджмента противодействия взяточничеству.

Примечание - Для руководства см. раздел А.20.

10.2 Несоответствия и корректирующие действия

При выявлении несоответствий организация должна:

a) реагировать на данное несоответствие и насколько применимо:

1) предпринимать действия по управлению и коррекции выявленного несоответствия;

2) предпринимать действия в отношении последствий данного несоответствия;

b) оценивать необходимость действий по устранению причин данного несоответствия с тем, чтобы избежать его повторного появления или появления в другом месте посредством:

1) анализа несоответствия;

2) определения причин, вызвавших несоответствие;

3) определения наличия аналогичного несоответствия или возможности его

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

возникновения где-либо еще;

c) выполнять все необходимые действия;

d) анализировать результативность каждого предпринятого корректирующего действия;

e) вносить при необходимости изменения в систему менеджмента.

Корректирующие действия должны соответствовать последствиям выявленных несоответствий.

Организация должна хранить документированную информацию как свидетельство:

- характера несоответствий и всех последующих предпринятых мер;
- результатов всех корректирующих действий.

Примечание - Для руководства см. раздел А.20.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Приложение А
(информационное)
Руководство по использованию настоящего стандарта

А.1 Общие положения

Руководство в данном приложении носит лишь пояснительный характер. Его целью является указать в некоторых особых областях виды действий, которые организация может предпринять при внедрении системы менеджмента противодействия взяточничеству. Оно не предназначено быть всеобъемлющим или предписывающим, как и не означает, что от организации требуется внедрить все указанные ниже шаги для того, чтобы у нее была система менеджмента противодействия взяточничеству, которая соответствует требованиям настоящего стандарта. Шаги, предпринятые организацией, должны быть обоснованными и соизмеримыми, с учетом характера и уровня рисков взяточничества, возникающими перед организацией (см. 4.5, а также факторы в п. 4.1 и 4.2).

Дополнительные руководящие принципы, основанные на полученном опыте по менеджменту противодействия взяточничеству, даны в списке публикаций в разделе Библиография.

А.2 Область системы менеджмента противодействия взяточничеству

А.2.1 Самостоятельная или интегрированная система менеджмента противодействия взяточничеству

Организация может выбрать, внедрять ли данную систему менеджмента противодействия взяточничеству как отдельную систему или как интегрированную часть общей системы менеджмента соответствия (в данном случае организация может обратиться за руководящими принципами к ISO 37301). Также организация может выбрать внедрять ли данную систему менеджмента противодействия взяточничеству параллельно или как часть других ее систем менеджмента, таких как система менеджмента качества, система экологического менеджмента и система менеджмента информационной безопасности (в данном случае организация может обратиться к ISO 9001, ISO 14001 и ISO/МЭК 27001), как и ISO 26000 и ISO 31000.

А.2.2 Вознаграждения за упрощение формальностей и вымогательство

А.2.2.1 Вознаграждение за упрощение формальностей – термин, которым иногда обозначается незаконная или неофициальная выплата в ответ на услуги, которые платящий имеет законное право получить без осуществления такой выплаты. Как правило, это относительно небольшое вознаграждение, выплачиваемое в пользу государственного должностного лица или лица, исполняющего функцию удостоверения, с целью обеспечить или ускорить осуществление обычного или необходимого действия, оформления визы, допуска к работе, таможенного пропуска или установки телефона. Тем не менее, вознаграждения за упрощение формальностей часто расцениваются отличными по своему характеру от, например, взятки, которая дается в пользу деловой выгоды, однако они незаконны в большинстве стран и расцениваются как взятки в рамках настоящего стандарта, и они должны быть запрещены организационной системой менеджмента противодействия взяточничеству.

А.2.2.2 Вымогательство – это ситуация, когда, используя действительную или предполагаемую угрозу здоровью, безопасности или свободе, принуждают персонал платить, оно не попадает в область действия настоящего стандарта. Безопасность и свобода человека превыше всего, и многие правовые системы не предусматривают уголовную ответственность за принуждение делать выплаты, связанные с вымогательством, теми, кто

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

обоснованно опасался за свои или чьи-то еще здоровье, безопасность и свободу. Организация может иметь политику, позволяющую сотрудникам выплачивать деньги в обстоятельствах, когда люди ощущают страх от непосредственной угрозы их или чьим-то еще здоровью, безопасности и свободе.

А.2.2.3 Организация должна давать особые рекомендации любому сотруднику, который может столкнуться с просьбами или требованиями вышеуказанных выплат, каким образом избежать их и как поступать в такой ситуации. Такие рекомендации могут включать, например:

a) указание действия, которое должен предпринять любой сотрудник, столкнувшийся с требованием выплаты:

1) в случае требования вознаграждения за упрощение формальностей, запрос подтверждения законности платы и официального платежного документа, и, если не предоставлено удовлетворительного подтверждения, отказ от выплаты;

2) в случае вымогательства соглашаться на выплату, если есть угроза здоровью, безопасности, свободе или чему-то еще;

b) указание действия, которое должен предпринять сотрудник после выплаты вознаграждения за упрощение формальностей или вымогаемой суммы:

1) зафиксировать событие;

2) передать информацию о событии соответствующему руководителю или функции по противодействию взяточничеству;

c) указание действия, которое должна предпринять организация в случае, если сотрудником было выплачено вознаграждение за упрощение формальностей или вымогаемая сумма:

1) назначение соответствующего руководителя для расследования события (предпочтительно представителя функции по противодействию взяточничеству или руководителя, который не зависит от подразделения, в котором работает этот сотрудник, или занимаемой им должности);

2) надлежащее отражение выплаты на счетах организации;

3) если применимо или требуется по закону, то передача информации о выплате соответствующим полномочным органам.

А.3 Обоснованность и соразмерность

А.3.1 Взяточничество обычно скрывается. Его бывает сложно предупредить, выявить и принять последующие меры. Признавая эти трудности, настоящий стандарт в целом нацелен на то, что управляющий орган (если есть) и высшее руководство организации должны:

- иметь искреннюю заинтересованность в предупреждении, выявлении и принятии мер в отношении взяточничества, в отношении бизнеса организации или ее деятельности;
- при условии искренности намерений, внедрить меры в рамках организации, разработанные с целью предупреждения, выявления и ответа на взяточничество.

А.3.2 Эти меры не могут быть столь затратными, обременительными и забюрократизированными, чтобы быть неподъемными для организации или вести к остановке бизнеса, при этом они не должны быть столь простыми и неэффективными, что взяточничество может происходить без затруднений. Подобные меры должны соответствовать рискам взяточничества и должны иметь обоснованные шансы на успешную реализацию в предупреждении, выявлении и принятии мер в отношении взяточничества.

А.3.3 В то время, как меры по противодействию взяточничеству, которые должны быть реализованы, по праву являются признанной лучшей международной практикой, а

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

некоторые из них вошли в качестве требований в настоящий стандарт, детали реализации этих мер широко варьируются в зависимости от соответствующих обстоятельств. Таким образом, невозможно с точностью до мелочей прописать, что должна делать организация в тех или иных конкретных обстоятельствах. В настоящем стандарте даны «обоснованные и соизмеримые» квалификационные признаки, так что каждому обстоятельству может быть дана оценка, исходя из его характера.

А.3.4 Следующие примеры дают определенные руководящие принципы в том, как «обоснованные и соизмеримые» квалификационные признаки могут быть применены в различных ситуациях.

a) Крупная мульти-национальная компания может столкнуться с необходимостью иметь дело с множеством уровней управления и тысячами сотрудников. Ее система менеджмента противодействия взяточничеству, следовательно, потребует, как правило, большей детализации, нежели в случае небольшой организации, имеющей несколько сотрудников.

b) Для организации, которая ведет свою деятельность в регионе с высокими рисками взяточничества, потребуется более полная оценка рисков взяточничества и процедуры комплексной проверки, а также более высокий уровень контроля взяточничества в отношении ее деловых операций в этом регионе; нежели для организации, которая ведет свою деятельность там, где риски взяточничества невысоки, где взяточничество – относительно редкое явление. Хотя риск взяточничества существует в отношении многих операций или видов деятельности, оценка рисков взяточничества, процедуры комплексной проверки и меры управления со взяточничеством, внедренные организацией, осуществляющей крупные высокостоимостные сделки или работы, в которых участвует множество бизнес-партнеров, скорее всего, будут более полными, нежели те, которые реализуются организацией в отношении бизнеса, заключающегося в продаже товаров небольшой стоимости массовому покупателю или небольших сделок с одним участником.

d) Организация, имеющая широкий круг бизнес-партнеров, может прийти к заключению в рамках оценки рисков взяточничества, что определенные категории бизнес-партнеров, например, розничные покупатели, не представляют повышенной угрозы в части рисков взяточничества, и это должно быть учтено при разработке и внедрении системы менеджмента противодействия взяточничеству. Например, комплексная проверка вряд ли будет необходимой или соразмерной и обоснованной мерой в отношении розничных покупателей, которые приобретают у организации такую продукцию, как товары массового спроса.

А.3.5 Хотя риск взяточничества существует в отношении всех сделок, организация должна обеспечивать более строгий уровень контроля по противодействию взяточничеству по сделкам с высоким уровнем риска взяточничества нежели по сделкам с низким уровнем этого риска. В этом контексте важно понимать, что выявление и принятие низких рисков взяточничества не значит, что организация может признать приемлемыми факты взяточничества. Иными словами, риск взятки (т.е. может ли иметь место взятка) – это не то же самое, что случай взятки (факт взятки). Следовательно, организация может иметь «нулевую терпимость» к случаям взяточничества, при этом ведя бизнес в условиях, где могут быть низкие или выше, чем низкие риски взяточничества (при условии реализации мер по их снижению). Более детальные рекомендации по конкретным средствам управления даны ниже.

А.4 Оценка рисков взяточничества

А.4.1 Целью оценки рисков взяточничества, требуемой в п. 4.5, является обеспечение возможности организации сформировать прочный фундамент для ее системы менеджмента

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

противодействия взяточничеству. Такая оценка выявляет риски взяточничества, на которых сосредоточится система, иными словами, риски взяточничества, рассматриваемые организацией как приоритетные с точки зрения их снижения, внедрения контроля и назначения компетентного персонала, ресурсов и задач. Как организация осуществляет оценку рисков взяточничества, какую методологию применяет, как риски взяточничества взвешиваются и расставляются по приоритетам, каков уровень приемлемости рисков взяточничества (т.е. склонность к риску) или их допустимости, все это остается на усмотрение организации. В частности, сама организация устанавливает критерии оценки рисков взяточничества (т.е. будет ли относиться риск к уровню «низкий», «средний» или высокий»); но при этом организации следует учитывать свою политику и цели в области противодействия взяточничеству.

А.4.2 Ниже приводится пример того, какой организация может делать выбор при осуществлении такой оценки:

a) Выбрать критерии оценки рисков взяточничества. Например, организация может выбрать трехуровневый критерий: «низкий», «средний» и «высокий», или более детализированный 5 или 7 уровневый, или даже еще более подробный. Эти критерии, как правило, будут учитывать несколько факторов, включая характер риска взяточничества, вероятность случая взятки и серьезность последствий, если это случится.

b) Оценить риски взяточничества, вызываемые размером и структурой организации. Небольшая организация, находящаяся в одном месте с централизованным управлением, осуществляемым несколькими лицами, может быть способна контролировать свои риски взяточничества намного легче, чем очень большая организация с децентрализованной структурой и осуществляющей деятельность во многих регионах.

c) Проанализировать регионы и отрасли, в которых организация работает или предполагает работать, и оценить уровень рисков взяточничества, которые связаны с этими регионами и отраслями. При такой оценке может быть полезен соответствующий индекс взяточничества. Регионы или отрасли с более высоким риском взяточничества могут рассматриваться организацией как с уровнем риска «средний» или «высокий», что, в итоге, может приводить к введению в организации более строго уровня контроля, применяемого организацией к деятельности в этих регионах или отраслях.

d) Оценить характер, масштаб и сложность видов деятельности и операций, осуществляемых организацией.

1) Например, может быть проще контролировать риски взяточничества в тех организациях, которые имеют небольшое производство в одном месте, нежели в тех организациях, которые вовлечены в многочисленные крупные строительные проекты, ведущиеся в разных местах.

2) Некоторые виды деятельности могут нести с собой специфические виды рисков взяточничества. Например, взаимный зачет обязательств, в рамках которого правительство страны, закупающей продукты и услуги, требует от поставщика реинвестировать некоторую часть стоимости контракта в страну-покупателя. Организация должна предпринять соответствующие шаги, чтобы гарантировать, что взаимный зачет обязательств не представляет собой взятку.

e) Распределение имеющихся и потенциальных бизнес-партнеров организации по категориям и оценка рисков взяточничества, которые теоретически могут иметь место. Например:

1) Организация может иметь большое количество потребителей, покупающих в организации весьма незначительную по стоимости продукцию и на практике представляющих низкую угрозу рисков взяточничества для организации. В этом случае организация может считать этих покупателей лицами, представляющими низкий риск взяточничества и определить для себя, что эти потребители не нуждаются в применении к

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

ним каких-то особых мер противодействия взяточничеству. И наоборот, организация может вести бизнес с потребителями, которые закупают очень дорогую продукцию и могут представлять существенные риски взяточничества (например, риск требования взятки за то, чтобы организация вернула платежи, за согласование и т.д.). Такого рода потребители могут быть определены как имеющие «средний» или «высокий» уровень рисков взяточничества, побуждая организацию к более строгим мерам контроля по противодействия взяточничеству.

2) Различные категории поставщиков могут представлять риски взяточничества разных уровней. Например, поставщики с большим объемом работ или те, кто может быть в контакте с клиентами организации, потребителями или соответствующими должностными лицами, могут представлять «средний» или «высокий» уровень рисков взяточничества. Некоторые же поставщики могут представлять «низкий» уровень этих рисков, например, поставщики, находящиеся в регионах с низким уровнем рисков взяточничества, которые не имеют отношений с должностными лицами, способными повлиять на сделку или клиентов или потребителей организации. Какие-то категории поставщиков могут представлять очень низкие риски взяточничества, например, поставщики небольших партий недорогих товаров, пользователи интернет-услуг по покупке авиабилетов или бронированию отелей и т.д. Организация может принять решение, что в отношении поставщиков с низким и очень низким уровнем рисков взяточничества нет необходимости внедрять какие-то особые меры противодействия взяточничества.

3) Агенты или посредники, взаимодействующие с клиентами организации или должностными лицами от имени организации, скорее всего, представляют «средний» или «высокий» уровень рисков взяточничества, особенно, если им выплачиваются комиссионные или бонусы за успешный результат.

f) Изучить характер и частоту взаимодействий с национальными или зарубежными должностными лицами, которые могут представлять риск взяточничества. Например, отношения с должностными лицами, ответственными за разрешения и согласования, могут содержать в себе риск взяточничества.

g) Изучить действующие законодательные, нормативные, контрактные и профессиональные обязательства и обязанности, такие как, запрет или ограничение представительских расходов должностных лиц или использование агентов.

h) Принять во внимание степень, с которой организация способна влиять или управлять оцененными рисками.

А.4.3 Приведенные выше факторы рисков взяточничества взаимосвязаны. Например, поставщики, относящиеся к одной категории, могут представлять различные риски взяточничества в зависимости от региона, в котором они работают.

А.4.4 После оценки соответствующих рисков взяточничества, организация может определить тип и уровень мер контроля противодействия взяточничеству, применимых к каждой категории рисков, и может оценить, являются ли имеющиеся меры адекватными. Если нет, то меры контроля могут быть улучшены. Например, более строгий уровень контроля, скорее всего, будет применен с учетом нахождения в регионе с более высокими рисками взяточничества и наличия бизнес-партнеров, относящихся к категории с более высокими рисками. Организация может определить для себя, что приемлем низкий уровень контроля для деятельности и бизнес-партнеров с низким уровнем рисков взяточничества. Некоторые требования настоящего стандарта в явно выраженной форме исключают необходимость применять данные требования к деятельности и бизнес-партнерам с низким уровнем рисков взяточничества (хотя организация может принять решение их применять).

А.4.5 Организация может изменить характер операции, проекта, вида деятельности или отношений так, чтобы характер и степень рисков взяточничества снизился до уровня, который может быть приемлемым, чтобы ими управлять посредством существующих,

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

улучшенных или дополнительных мер контроля противодействия взяточничеству.

А.4.6 Оценка рисков взяточничества не должна быть широкомасштабной или очень сложной задачей, а результаты данной оценки необязательно будут абсолютно корректными (например, операция, которую оценили как представляющую низкий уровень риска, может повлечь за собой случай взяточничества). Результаты оценки рисков взяточничества настолько, насколько это целесообразно и осуществимо, должны отражать реальные риски, возникающие перед организацией. Мероприятия должны представлять собой инструмент, помогающий организации оценить и расставить по приоритетам ее риски взяточничества, а также они должны периодически анализироваться и пересматриваться с учетом изменений в организации и обстоятельств (например, новые рынки сбыта продукции, новая продукция, законодательные требования, полученный опыт).

Примечание - Более подробные руководящие принципы можно найти в ISO 31000 и ISO 31022.

А.5 Функции и ответственность управляющего органа и высшего руководства

А.5.1 Общие положения

А.5.1.1 Многие организации имеют управляющий орган в определенном формате, таком как совет директоров или наблюдательный совет, который имеет общие обязанности по контролю деятельности организации. Эти обязанности включают контроль, связанный с системой менеджмента противодействия взяточничеству. Однако, управляющий орган обычно не осуществляет повседневного руководства подобной деятельностью организации: это прерогатива исполнительного руководства (например, руководителя организации, исполнительного директора), которое в настоящем стандарте обозначено термином «высшее руководство». Таким образом, в отношении системы менеджмента противодействия взяточничеству управляющий орган должен быть хорошо осведомлен об устройстве и работе системы и должен осуществлять надлежащий контроль в отношении соответствия, результативности и внедрения системы менеджмента. Он должен регулярно получать информацию о работе системы из процесса анализа со стороны руководства (она может поступать как всем членам управляющего органа, так и комитету органа, например, комитету по аудиту). В связи с этим функция по противодействию взяточничеству должна иметь возможность передавать информацию о системе непосредственно управляющему органу (или его соответствующему комитету).

А.5.1.2 Некоторые организации, особенно небольшие, могут и не иметь отдельного управляющего органа или функций управляющего органа, и исполнительное руководство может быть объединено в одну группу или даже осуществляться одним лицом. В этом случае эта группа или лицо будут иметь обязанности, установленные в настоящем стандарте для высшего руководства и управляющего органа.

Примечание - Приверженность лидерства часто называют «генеральной линией руководства» или «тоном, задаваемым руководством».

А.5.2 Культура противодействия взяточничеству

А.5.2.1 Факторы, способствующие развитию культуры противодействия взяточничеству, включают:

- активное внедрение, продвижение и явное соблюдение руководством культуры противодействия взяточничеству организации;
- наставничество и подача примера важности культуры противодействия взяточничеству организации;
- акцент на культуре противодействия взяточничеству организации в программе

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

введения в должность для персонала;

- постоянное общение с персоналом по вопросам культуры противодействию взяточничеству организации;

- видимое признание достижений персонала в продвижении культуры противодействию взяточничеству организации;

- последовательность в отношении поведения персонала, которое подрывает культуру противодействия взяточничеству организации, независимо от должности.

А.5.2.2 Доказательство культуры противодействия взяточничеству определяется степенью, в которой:

- вышеуказанные пункты документированы, внедрены и практикуются;

- персонал считает, что вышеуказанные пункты внедрены;

- сотрудники понимают важность культуры противодействия взяточничеству организации для своей должности, своей собственной деятельности и деятельности своего бизнес-подразделения;

- роль и цели системы менеджмента противодействия взяточничеству, в частности политики противодействия взяточничеству, связанных процедур и функции противодействия взяточничеству, ценятся персоналом;

- корректирующие действия по устранению поведения персонала, которое ставит под угрозу систему менеджмента противодействия взяточничеству организацией, «контролируются» и выполняются по мере необходимости на всех соответствующих уровнях организации.

А.6 Функция по противодействию взяточничеству

А.6.1 Численность людей в функции по противодействию взяточничеству, зависит от таких факторов, как размер организации, степень рисков взяточничества, возникающих перед организацией, и итоговая нагрузка на функцию. В небольших организациях функция по противодействию взяточничеству, скорее всего, будет исполняться одним лицом, которому назначена ответственность наряду с другими его обязанностями. Там, где степень рисков взяточничества и итоговая нагрузка оправдывают это, исполнение функции по противодействию взяточничеству может быть назначено одному лицу при условии полной занятости. В больших организациях в функции по противодействию взяточничеству будет занято, скорее всего, несколько сотрудников. Некоторые организации могут возложить ответственность на комитет, который концентрирует в себе соответствующий экспертный опыт. Некоторые организации могут привлечь третью сторону для выполнения части или всех функций противодействия взяточничеству, и это является приемлемым при условии, что соответствующий руководитель в организации остается в целом ответственным и полномочным за противодействие взяточничеству и контролирует услуги, предоставляемые третьей стороной.

А.6.2 Настоящий стандарт требует, чтобы функция противодействия взяточничеству исполнялась лицом (лицами), имеющим соответствующую компетентность, статус, полномочия и независимость. При этом:

a) «Компетентность» означает, что соответствующее лицо (лица), которому поручена функция по противодействию взяточничеству, способно справиться с предъявляемыми требованиями, изучать информацию об этой функции и исполнять ее надлежащим образом;

b) «Статус» означает, что другие сотрудники, вероятно, будут прислушиваться и уважать мнения лица, которому назначена ответственность за соответствие;

c) «Полномочия» означает, что соответствующее лицо (лица), которому назначена ответственность за соответствие, наделено управляющим органом (если имеется) и высшим руководством достаточной властью, чтобы иметь возможность результативно исполнять свои обязанности по обеспечению соответствия;

d) «Независимость» означает, что соответствующее лицо (лица), которому назначена

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

ответственность за соответствие, не принимает настолько, насколько это возможно, личного участия в деятельности организации, которая несет в себе риски взяточничества. Этого может быть проще достигнуть, если организация назначает сотрудника в штат, но такой вариант гораздо труднее для небольших организаций, которые поручают сотруднику исполнение функции обеспечения соответствия наряду с выполнением других его функций. Там, где выполнению функции обеспечения соответствия отводится лишь часть рабочего времени, она не должна исполняться лицом, которое может быть вовлечено во взяточничество при исполнении своих основных обязанностей. В случае совсем небольшой компании, в которой может быть сложно обеспечить независимость, соответствующее лицо должно, в меру своих возможностей, отделить свои прочие обязанности от обязанности обеспечения соответствия, чтобы быть беспристрастным.

А.6.3 Важно, чтобы функция по противодействию взяточничеству имела прямой доступ к высшему руководству и, если в организации имеется, к управляющему органу, для предоставления соответствующей информации. Функция не должна иметь необходимости отчитываться перед другим руководителем в иерархической цепочке, который затем передаст информацию высшему руководству, т.к. это увеличивает риск того, что сообщение, сформированное функцией по противодействию взяточничеству, будет получено высшим руководством не в полном объеме или искаженным. Функция по противодействию взяточничеству должна также иметь прямые связи с управляющим органом (если имеется) без необходимости обращения к высшему руководству. Контакт может быть либо со всем управляющим органом в целом (например, советом директоров или наблюдательным советом), либо со специально сформированным комитетом управляющего органа или высшего руководства (например, комитет по аудиту или этике).

А.6.4 Основная ответственность функции по противодействию взяточничеству заключается в надзоре за разработкой и внедрением системы менеджмента противодействия взяточничеству. Это не следует путать с непосредственной ответственностью за деятельность в отношении противодействия взяточничеству в организации и обеспечению соответствия действующему законодательству по противодействию взяточничеству. Каждый лично несет ответственность за следование этическим иным правилам, включая следование требованиям системы менеджмента противодействия взяточничеству организации и законодательству по противодействию взяточничеству. Особенно важно, что руководство берет на себя лидирующую роль в достижении соответствия в тех частях организации, за которые оно отвечает.

Примечание - Более подробные рекомендации могут быть найдены в ISO 37301.

А.7 Ресурсы

Необходимые ресурсы зависят от таких факторов, как размер организации, характер ее деятельности и риски взяточничества, которые перед ней возникают. Ресурсы могут включать в себя, например:

a) Человеческие ресурсы: необходимо, чтобы имеющегося персонала было достаточно, чтобы посвятить достаточно времени выполнению его соответствующих обязанностей по противодействию взяточничеству, чтобы система менеджмента противодействия взяточничеству функционировала результативно. Сюда входит назначение достаточного количества лиц (как в штате, так и внештатных сотрудников) для выполнения функции обеспечения соответствия нормам противодействия взяточничеству.

b) Физические ресурсы: в организации должны быть необходимые физические ресурсы, в том числе и для обеспечения соответствия нормам противодействия взяточничеству, чтобы система менеджмента противодействия взяточничеству функционировала результативно. Например, офисные помещения, мебель, компьютерное

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

оборудование и программное обеспечение, обучающие материалы, телефоны, канцтовары.

c) Финансовые ресурсы: организация должна выделить необходимый бюджет, в том числе и для обеспечения соответствия нормам противодействия взяточничеству, чтобы система менеджмента противодействия взяточничеству функционировала результативно.

А.8 Процедуры трудоустройства

А.8.1 Комплексная проверка персонала

При проведении комплексной юридической проверки лиц до принятия на работу сотрудников организация, в зависимости от предполагаемых функций этих лиц и связанных с ними рисков взяточничества, может предпринять следующие действия:

a) обсуждение политики по противодействия взяточничеству организации с потенциальными сотрудниками при собеседовании и формирование представления относительно того, демонстрируют ли они понимание и принятие важности соответствия;

b) осуществление необходимых мер по проверке точности сведений, сообщенных потенциальными сотрудниками о своей квалификации;

c) осуществление необходимых мер для получения удовлетворительных отзывов о потенциальных сотрудниках с предыдущих мест работы;

d) осуществление необходимых мер для установления, был ли причастен потенциальный сотрудник к случаям взяточничества;

e) осуществление необходимых мер для проверки того, что организация не предлагает работу потенциальному сотруднику в качестве вознаграждения за то, что он необоснованно отдавал предпочтение этой организации на предыдущем месте работы;

f) гарантирование того, что целью предложения работы потенциальному сотруднику не является сокрытие необоснованного благоприятного отношения к организации;

g) осуществление необходимых мер для установления связей потенциального сотрудника с должностными лицами.

А.8.2 Премирование по результатам работы

А.8.2.1 Механизмы компенсации, включая бонусы и льготы, могут стимулировать, даже непреднамеренно, участие персонала во взяточничестве. Например, если менеджер получает соответствующий бонус, определяемый на основании заключенных контрактов с организацией, то у этого менеджера может возникнуть соблазн дать взятку или закрыть глаза на дачу взятки агентом или партнером по совместному предприятию, чтобы обеспечить заключение контракта. Тот же результат может быть, если на менеджера оказывается слишком большое давление по его работе (например, если менеджер может быть уволен за провал достижении сверхамбициозных целей по продажам). Организации необходимо обратить особое внимание на эти аспекты механизмов компенсации, чтобы гарантировать, по мере возможности, что они не стимулируют взяточничество.

А.8.2.2 Аттестация персонала, продвижение по службе, бонусы и другие виды поощрения могут быть использованы в качестве стимула для персонала действовать в соответствии с политикой по противодействию взяточничеству организации и требованиями системы менеджмента противодействия взяточничеству. Однако организация должна быть осторожной в этом случае, так как угроза потери бонуса и прочего может побудить персонал к сокрытию нарушения требований системы менеджмента противодействия взяточничеству.

А.8.2.3 Персонал следует информировать о том, что нарушения требований системы менеджмента противодействия взяточничеству с целью повысить оценку их деятельности в других областях (например, в достижении целей по продажам) не являются приемлемыми и могут привести к принятию дисциплинарных мер.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

А.8.3 Конфликты интересов

А.8.3.1 Организации следует выявлять и оценивать риск внутренних и внешних конфликтов интересов. Организации следует ясным образом информировать всех сотрудников об их обязанности сообщать о любых действительных или возможных конфликтах интересов, таких как семейные, финансовые или иные связи, имеющие как прямое, так и косвенное отношение к их работе. Это помогает организации выявить ситуации, в которых персонал может поспособствовать или же пренебречь предотвращением взятки или сообщением о ней, например:

a) когда менеджер по продажам организации связан с менеджером по закупкам заказчика,

b) когда менеджер в функции закупок имеет финансовый интерес в поставщике,

c) когда руководитель структурного подразделения организации имеет личный финансовый интерес в конкурирующем бизнесе,

d) когда директор организации (который может иметь неисполнительную роль) или член высшего руководства имеет либо законные, либо скрытые личные интересы или должность в конкурирующей или потенциально приобретающей организации.

А.8.3.2 Организации следует вести учет всех обстоятельств имеющихся или возможных конфликтов интересов, а также мер, которые были предприняты для минимизации конфликта.

А.8.3.3 Они должны пересматриваться не реже одного раза в год, чтобы гарантировать, что они по-прежнему актуальны и соответствуют требованиям.

А.8.4 Взяточничество персонала организации

А.8.4.1 Меры, необходимые для предупреждения, выявления и обработки риска взяточничества со стороны персонала организации от ее имени с других («исходящая взятка»), могут отличаться от мер, применяемых для предупреждения, выявления и обработки риска подкупа персонала организации («принимаемая взятка»). Например, возможность выявить и снизить риск «принимаемой взятки» может быть значительно ограничена доступностью информации, которая находится вне контроля организации (например, данные личного банковского счета сотрудника или операций по кредитной карте), действующим законодательством (например, в сфере защиты персональных данных) или иными факторами. Как результат, число и виды средств контроля, доступных организации для снижения риска исходящей взятки, может превысить число средств управления, которые она может использовать для снижения риска принимаемой взятки.

А.8.4.2 Взятки в отношении персонала организации чаще всего могут возникнуть в отношении тех, кто имеет возможность влиять на решения, принимаемые от имени организации (например, менеджеру по закупкам, который может заключать контракты; супервайзеру, который может принять работу; руководителю, который может назначать на должность или устанавливать зарплаты или премии; сотруднику, который готовит документы для выдачи лицензий, разрешений и т.д.). Поскольку взятка будет, скорее всего, получена вне сферы действия комплекса средств управления организации, возможность организации предотвратить или выявить такого рода взятки может быть ограничена.

А.8.4.3 В дополнение к шагам, упомянутым в параграфах о должной осмотрительности и конфликте интересов, риск исходящей взятки может быть снижен за счет следующих требований настоящего стандарта, относящихся к этому типу рисков:

a) политика по противодействию взяточничеству организации (см. п. 5.2) должна четко запрещать вымогательство и принятие взяток сотрудниками организации и любым лицом, работающим от имени организации;

b) руководящие и обучающие материалы (см. п. 7.3) должны закреплять запрет вымогательства и принятия взяток, а также включать в себя:

1) руководство по информированию о подозрении на взятку (см. п. 8.9);

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

2) акцент на политику непреследования (см. п. 8.9);

c) политика организации в отношении подарков и представительских расходов (см. п. 8.7) должна устанавливать ограничения на принятие персоналом подарков и оплаты расходов;

d) публикация политики по противодействию взяточничеству и информации о том, как сообщать о случаях взяточничества на веб-сайте организации, поможет настроить бизнес-партнеров так, чтобы снизить вероятность того, что бизнес-партнеры будут предлагать взятку или персонал организации будет вымогать или принимать взятки;

e) меры контроля (см. пп. 8.3 и 8.4), требующие, например, использования одобренных поставщиков, конкурентных закупок, как минимум, двух подписей на заключаемых контрактах, принятия работ и т.д., снижают риск вознаграждений, утверждений, выплат или бонусов, которые могут представлять из себя взятку.

A.8.4.4 Организация также может внедрить процедуры проверок для выявления способов, которые персонал может использовать для личного обогащения из-за слабости существующего контроля. Примеры процедур могут включать в себя:

a) анализ зарплатных ведомостей для выявления несуществующих лиц и двойников;

b) анализ производственных расходов сотрудников для выявления необычных трат;

c) сравнение информации, имеющей отношение к выплатам сотрудникам (например, номера личных банковских счетов и адресов) с информацией о банковских счетах и адресах в основном реестре поставщиков организации для выявления возможных условий возникновения конфликта интересов.

A.8.5 Временный персонал

В некоторых случаях кадровым агентством или другой организацией может быть предоставлен временный персонал для организации. В этом случае с целью обучения и контроля организации следует выяснить, обрабатываются ли соответствующим образом риски взяточничества, связанные с этим временным персоналом (если имеется) при использовании его как своего собственного персонала, или же необходимо применить соответствующие средства управления на ту организацию, которая предоставила временный персонал.

A.9 Осведомленность и обучение

A.9.1 Назначение обучения состоит в том, чтобы гарантировать, что соответствующий персонал понимает в соответствии со своей ролью в организации:

a) риски взяточничества, с которыми он и организация сталкиваются;

b) политику по противодействию взяточничеству;

c) аспекты системы менеджмента противодействия взяточничеству, имеющие отношение к его функции;

d) любые необходимые действия по предупреждению, расследованию и информированию, которые он должен предпринять в отношении любого коррупционного риска или подозрения на взятку.

A.9.2 Способ проведения и объем обучения зависит от размера организации и рисков взяточничества, с которыми она сталкивается. Оно может осуществляться в форме онлайн курса или очно проводимого мероприятия (например, учебные занятия, семинары, круглые столы с участием соответствующего персонала или индивидуальное обучение). Таким образом, метод проведения обучения менее значим, чем его результат, который состоит в том, что весь соответствующий персонал должен иметь понимание по темам, указанным в A.9.1.

A.9.3 Очные обучающие мероприятия рекомендуются для членов управляющего органа и высшего руководства, и любого персонала (независимо от их позиции в иерархии

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

организации) и бизнес-партнеров, кто участвует в операциях и процессах с уровнем рисков взяточничества выше низкого.

А.9.4 Если соответствующее лицо (лица), назначенное в функцию по противодействию взяточничеству, не обладает достаточным опытом в этой сфере, организация должна обеспечить для него любую необходимую подготовку для адекватного выполнения его функций.

А.9.5 Обучающее мероприятие может проводиться как отдельный тренинг по противодействию взяточничеству или же может быть частью общей вводной или обучающей программы организации по обеспечению соответствия и этического поведения.

А.9.6 Содержание обучающего мероприятия может быть адаптировано к функции персонала. Сотрудники, которые не сталкиваются со значительными рисками взяточничества при исполнении их функций могут пройти очень простое обучение политике организации с тем, чтобы они понимали ее и знали, что необходимо делать, если они обнаружат возможное нарушение. Сотрудники, чья деятельность сопряжена со значительными рисками взяточничества, должны проходить более глубокое обучение.

А.9.7 Обучение должно повторяться настолько часто, насколько это необходимо для того, чтобы персонал был в курсе текущих политик и процедур организации, любых изменений в их функции и нормативных требованиях.

А.9.8 Обеспечение подготовки и осведомленности бизнес-партнеров о требованиях (см. п. 7.3) вызывает определенные трудности, потому что сотрудники этих бизнес-партнеров не работают непосредственно в организации и организация обычно не имеет прямого доступа к таким сотрудникам для обучения. В силу этого, реальное обучение сотрудников, работающих у бизнес-партнеров, будет, как правило, проводиться самими бизнес-партнерами или другими исполнителями, привлеченными для этой цели. Важно, что сотрудники, работающие на бизнес-партнера, которые могут представлять уровень риска взяточничества для организации выше, чем низкий, были информированы о проблеме и проходили подготовку, нацеленную на снижение этого риска. Содержание раздела 7.3 требует от организации, как минимум, определения бизнес-партнеров, чьи сотрудники должны пройти подготовку по противодействию взяточничеству, каков должен быть минимальный объем такой подготовки, и факт того, что эта подготовка должна быть проведена. Обучение же может быть осуществлено бизнес-партнером, привлеченными исполнителями со стороны или, если организация пожелает, самой организацией. Организация может информировать об этих обязательствах своих бизнес-партнеров различными способами, в частности, включив их в контрактные соглашения.

А.10 Комплексная проверка

А.10.1 Цель проведения комплексной проверки в отношении определенных сделок, проектов, работ, бизнес-партнеров или персонала организации состоит в том, чтобы затем оценить область, масштаб и характер рисков с уровнем выше низкого, выявленных в ходе оценки рисков организацией (см. п. 4.5). Она также служит дополнительной целенаправленной мерой в предупреждении и выявлении рисков взяточничества, и дает информацию для принятия организацией решения, приостановить ли, прекратить или пересмотреть сделки, проекты или взаимоотношения с бизнес-партнерами или персоналом.

А.10.2 В отношении проектов, операций и видов деятельности факторы, которые организация может найти полезными для оценки, включают следующее:

a) структура, характер и уровень сложности (например, прямые или непрямые продажи, скидка с цены, заключение контракта и тендерные процедуры);

b) финансовые соглашения и порядок расчетов;

c) область деятельности организации и доступные ресурсы;

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

d) уровень контроля и наглядность;

e) бизнес-партнеры и другие вовлеченные третьи лица (включая публичные лица);

f) связи между любыми сторонами из п. e) (выше) и публичными лицами;

g) компетентность и квалификации всех вовлеченных сторон;

h) репутация клиента;

i) местоположение;

j) сведения на рынке или в прессе.

A.10.3 В отношении возможной комплексной проверки бизнес-партнеров:

a) факторы, которые организация может найти полезными для оценки бизнес-партнера, включают следующее:

1) является ли деловой партнер законным субъектом бизнеса, что подтверждается такими показателями, как корпоративные регистрационные документы, ежегодная поданная отчетность, налоговый идентификационный номер, листинг на фондовой бирже;

2) имеет ли деловой партнер квалификацию, опыт и ресурсы, необходимые для ведения бизнеса, для которого он нанимается;

3) имеет ли деловой партнер и в какой степени имеет систему менеджмента противодействия взяточничеству;

4) имеет ли деловой партнер репутацию взяточника, мошенничества, нечестности или аналогичного неправомерного поведения или был ли он расследован, осужден, наказан или отстранен за взяточничество или аналогичное преступное поведение;

5) личность акционеров (включая конечного бенефициарного владельца(ей)) и высшего руководства делового партнера, и имеют ли они:

i) репутацию взяточника, мошенничества, нечестности или аналогичного неправомерного поведения;

ii) были ли они расследованы, осуждены, наказаны или отстранены за взяточничество или аналогичное преступное поведение;

iii) иметь какие-либо прямые или косвенные связи с клиентом или заказчиком организации или с соответствующим должностным лицом, которые могут привести к взяточничеству (сюда входят лица, которые сами не являются должностными лицами, но которые могут быть прямо или косвенно связаны с должностными лицами, кандидатами на государственную должность и т. д.);

6) структура сделки и платежных соглашений;

b) характер, тип и объем проводимой комплексной проверки будут зависеть от таких факторов, как способность организации получать достаточную информацию, стоимость получения информации и объем возможного риска взяточничества, создаваемого отношениями;

c) процедуры комплексной проверки, применяемые организацией в отношении ее деловых партнеров, должны быть последовательными для всех уровней риска взяточничества (деловые партнеры с высоким риском взяточничества в местах или на рынках, где существует высокий риск взяточничества, скорее всего, потребуют значительно более высокого уровня комплексной проверки, чем деловые партнеры с низким риском взяточничества в местах или на рынках с низким риском взяточничества);

d) различные типы деловых партнеров, скорее всего, потребуют разных уровней комплексной проверки, например:

1) ответственность за коррупционные действия агента. Вследствие этого комплексная проверка организации в отношении агента, должна быть настолько полной, насколько это возможно. С другой стороны, поставщик, снабжающий организацию оборудованием и материалами, и который не имеет отношений с клиентами организации или публичными лицами, значимыми для деятельности организации, с меньшей вероятностью будет давать взятку от имени организации или в ее пользу, и, следовательно,

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

уровень комплексной проверки в отношении поставщика может быть ниже;

2) уровень влияния, который организация имеет на своих бизнес-партнеров, также влияет на возможность получения информации напрямую от тех бизнес-партнеров, которые являются частью ее комплексной проверки. Может быть сравнительно просто для организации потребовать от агентов и партнеров по совместному предприятию предоставить полную информацию о них в рамках комплексной проверки до того, как организация начнет с ними работать, так как организация имеет определенную свободу выбора, с кем ей заключать контракт в данной ситуации. Однако, может быть значительно сложнее для организации потребовать от покупателей или клиентов предоставить информацию о них или заполнить анкеты комплексной проверки. Это может быть потому, что организация не имеет существенного влияния на клиента или покупателя (например, если организация участвует в конкурсном тендере на оказание услуг потребителю);

e) комплексная проверка, проводимая организацией в отношении бизнес-партнеров, может включать в себя, например:

1) высылаемую бизнес-партнеру анкету, в которой необходимо ответить на вопросы, указанные в А.10.3 а);

2) сетевой поиск данных о бизнес-партнере и его акционерах и высшем руководстве для установления любой информации, связанной со взяточничеством;

3) поиск на соответствующих правительственных, юридических и международных ресурсах для получения необходимой информации;

4) проверка открытых «черных списков» организаций, на которые было наложено ограничение или запрещено заключать контракты с государственными или правительственными органами, которые ведутся национальными или региональными органами власти или международными организациями, такими как Всемирный Банк;

5) направление запросов другим надлежащим организациям по поводу этической репутации изучаемого бизнес-партнера;

6) назначение других лиц или организаций с соответствующим опытом для оказания помощи в проведении комплексной проверки;

f) бизнес-партнеру могут быть заданы дополнительные вопросы, исходя из результатов первичной комплексной проверки (например, пояснить любую информацию негативного характера).

А.10.4 Комплексная проверка не является идеальным инструментом. Отсутствие негативной информации не обязательно означает, что бизнес-партнер не представляет рисков взяточничества. Имеющаяся негативная информация не обязательно означает, что деловой партнер несет угрозу рисков взяточничества. Тем не менее, результаты должны быть аккуратно оценены, и организацией должно быть сделано обоснованное заключение на основе полученных фактов. Основная цель состоит в том, что организация делает обоснованные и соразмерные запросы о бизнес-партнере, принимая во внимание деятельность, которую, как предполагается, бизнес-партнер будет осуществлять, и риски взяточничества, свойственные этой деятельности с тем, чтобы сформировать обоснованное представление об уровне рисков взяточничества, с которыми столкнется организация, если будет работать с этим бизнес-партнером.

А.10.5 Комплексная проверка в отношении персонала описана в разделе А.8.

А.11 Финансовый контроль

Меры финансового контроля представляют собой системы управления и процессы, выполняемые организацией для управления финансовыми операциями надлежащим образом и для точной, полной и своевременной записи этих операций. В зависимости от размера организации и операций меры в финансовой сфере, осуществляемые организацией,

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

способные снизить риски взяточничества, могут включать, например:

a) разделение обязанностей, чтобы одно и то же лицо не могло инициировать и одобрить платеж;

b) создание соответствующих иерархических уровней полномочий для одобрения платежа (чтобы более значительные операции требовали одобрения руководителя более высокого уровня);

c) обеспечение того, что получатель платежа и факт выполнения работ или услуг были подтверждены посредством соответствующих механизмов утверждения в организации;

d) требование по крайней мере двух подписей для утверждения платежа;

e) требование наличия соответствующей сопроводительной документации, прилагаемой к утверждаемому платежу;

f) ограничение использования наличных и внедрение результативных методов контроля наличных средств;

g) гарантию точной и понятной классификации платежей и соответствующего отображения на счетах;

h) выполнение периодического анализа со стороны руководства важных финансовых операций;

i) выполнение периодических и независимых финансовых аудитов и смену на регулярной основе лиц или организаций, выполняющих аудит.

А.12 Нефинансовый контроль

Меры нефинансового контроля – это системы управления и процессы, внедренные организацией, чтобы помочь ей гарантировать, что ее закупочная, производственная, коммерческая и иная деятельность управляются должным образом. В зависимости от размера организации и сделок средства управления закупочной, производственной, коммерческой и иной деятельностью, осуществляемые организацией и способные снизить риски взяточничества, могут включать в себя, например:

a) использование одобренных субподрядчиков, поставщиков и консультантов, которые прошли процесс предквалификации, при котором оценивается вероятность их участия во взяточничестве; этот процесс, скорее всего, будет включать комплексную проверку, соответствующую типу проверяемого партнера, указанному в разделе А.10;

b) оценку:

1) необходимости и законности услуг, которые должны быть оказаны организации бизнес-партнером (за исключением покупателей и клиентов),

2) были ли услуги оказаны надлежащим образом;

3) были ли любые платежи бизнес-партнеру обоснованными и соответствующими этим услугам. Это особенно важно для того, чтобы избежать риска, при котором бизнес-партнер направит часть платежей, сделанных ему организацией, на выплату взяток от имени или в интересах организации. Например, если агент был назначен организацией для содействия в продажах, за что ему причитаются комиссионные выплаты или процент от сделки при заключении контракта с организацией, организацию должно удовлетворять то, что комиссионные выплаты обоснованы и соизмеримы законным услугам, оказываемым агентом, принимая во внимание риск, предполагаемый агентом в случае, если контракт не состоится. Если же выплачиваются непропорционально большие комиссионные или проценты, то возрастает риск того, что часть их может использоваться агентом ненадлежащим образом, чтобы склонить публичное лицо или сотрудника организации-клиента к заключению контракта с организацией. Организация также может сделать запрос в отношении бизнес-партнера предоставить документацию о том, что услуги были предоставлены;

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

c) заключение контрактов, когда это возможно и обоснованно, только после проведения честного и, в соответствующих случаях, прозрачного и состязательного тендера между, как минимум, тремя участниками;

d) требование привлечения, по крайней мере, двух человек к оценке результатов тендеров и одобрению заключения контракта;

e) разделение обязанностей так, чтобы персонал, ответственный за одобрение платежей по контракту не совпадал с тем, что запрашивает платеж по контракту, и не был сотрудником тех подразделений и функций, которые сопровождают контракт или подтверждают выполнение работ по контракту;

f) требование наличия подписи хотя бы двух человек в контрактах и на документах, которые меняют условия контрактов, или утверждают выполнение работ или осуществление поставок, предусмотренных контрактом;

g) осуществление контроля со стороны более высокого уровня руководства по операциям с потенциально высокими рисками взяточничества;

h) защиту честности тендеров и защиту информации, представляющей определенную ценность, путем ограничения доступа соответствующим лицам;

i) предоставление соответствующего инструментария и шаблонов для помощи персоналу (например, практических руководств, инструкций как надо и как не надо делать, чек-листов, форм, схем последовательности выполнения работ в сфере IT).

Примечание - Дополнительные примеры средств управления и руководящие указания даны в ISO 37301.

А.13 Внедрение системы менеджмента противодействия взяточничеству контролируемыми организациями и бизнес-партнерами

А.13.1 Общие положения

А.13.1.1 Основанием для введения этого требования (см. п. 8.5) является то, что и контролируемые организации, и бизнес-партнеры могут подвергать организацию рискам взяточничества. Ниже даны примеры различных видов рисков взяточничества, на избежание которых нацелена организация в этом случае:

a) дочерняя компания организации дает взятки, а в результате за это может нести ответственность организация;

b) совместное предприятие или партнер по совместному предприятию дает взятку, чтобы заполучить работу для совместного предприятия, в котором участвует организация;

c) менеджер по закупкам потребителя или клиента требует взятку от организации в обмен на заключение контракта;

d) клиент организации требует от организации выбрать конкретного подрядчика или поставщика в обстоятельствах, при которых менеджер клиента или должностное лицо могут получить личную выгоду от этого выбора;

e) агент организации дает взятку менеджеру организации-клиента от имени организации;

f) поставщик или подрядчик организации дает взятку менеджеру по закупкам организации в обмен на заключение контракта.

А.13.1.2 Если контролируемая организация или бизнес-партнер внедрили механизмы противодействия взяточничеству в отношении подобных рисков, то вытекающие из них риски взяточничества для организации, как правило, уменьшаются.

А.13.1.3 Требование в п. 8.5 вносит различия между компаниями, над которыми организация имеет контроль, и теми, над которыми она его не имеет. В отношении этого требования: организация имеет контроль над другой организацией, если она прямо или косвенно контролирует руководство той организации. Организация может иметь контроль,

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

например, над дочерней компанией, совместным предприятием или консорциумом через большинство голосов в Совете или контрольный пакет акций. Организация не имеет контроля над другой организацией в контексте данного требования просто потому, что возлагает значительный объем работ на другую организацию.

А.13.2 Контролируемая организация

А.13.2.1 Разумно ожидать от организации желания гарантировать, что любая другая организация, находящаяся под ее контролем, внедряет обоснованные и соизмеримые механизмы противодействия взяточничеству. Это может осуществляться либо через внедрение контролируемой организацией такой же системы менеджмента противодействия взяточничеству, какая внедрена в самой организации, либо через внедрение в контролируемой организации своих собственных средств противодействия взяточничеству. Эти средства должны быть обоснованными и соизмеримыми имеющимся к рискам взяточничества, с которыми сталкивается контролируемая организация, учитывая результаты оценки рисков, проводимой в соответствии с п. 4.5.

А.13.2.2 В тех случаях, когда организацией контролируется бизнес-партнер (например, совместное предприятие, в котором организация контролирует руководство), этот контролируемый бизнес-партнер подпадает под действие требований п. 8.5.1.

А.13.3 Бизнес-партнеры, находящиеся вне контроля организации

А.13.3.1 В отношении бизнес-партнеров, которые не контролируются организацией, организации нет необходимости предпринимать шаги, указанные в п. 8.5.2 и требующие внедрения бизнес-партнером средств противодействия взяточничеству при нижеуказанных обстоятельствах:

a) когда бизнес-партнер не представляет совсем или представляет низкий уровень рисков взяточничества;

b) когда бизнес-партнер представляет собой уровень рисков взяточничества выше, чем низкий, но средства противодействия взяточничеству, которые могли бы быть внедрены бизнес-партнером, не будут способны снижению соответствующих рисков (не было бы никакого смысла настаивать на том, чтобы бизнес-партнер внедрял механизмы, которые не могут помочь; однако, в этом случае ожидается, что организация учтет этот фактор при оценке своих рисков для того, чтобы принять обоснованное решение в отношении того, следует ли и как, если следует, продолжать поддерживать отношения).

А.13.3.2 Это отражает обоснованность и соизмеримость настоящего стандарта.

А.13.3.3 Если оценка рисков взяточничества (см. п. 4.5) или комплексная проверка (см. п. 8.2) показали, что не контролируемый деловой партнер представляет риски взяточничества выше низких и что механизмы противодействия взяточничеству, внедренные бизнес-партнером, помогли бы снизить эти риски, тогда организация предпринимает следующие шаги в рамках п. 8.5.

a) Организация должна определить, внедрил ли бизнес-партнер соответствующие механизмы противодействия взяточничеству, которые позволяют управлять соответствующими рисками взяточничества. Организация определяет это после того, как она выполнила соответствующую комплексную проверку (см. раздел А.10). Организация пытается проверить, что эти механизмы позволяют управлять рисками взяточничества, присущими сделке между организацией и бизнес-партнером. Организации не требуется проверять то, что бизнес-партнер управляет рисками взяточничества, присущими другой сфере. Помните, что количество средств управления и шаги, которые организации необходимо предпринять для проверки этих средств управления, должны быть обоснованными и соизмеримыми рискам взяточничества. Если организация определила, в той степени, в какой это может быть целесообразно, что бизнес-партнер имеет соответствующие средства управления, к нему применяются требования п. 8.5.

b) Если организация определила, что бизнес-партнер не имеет соответствующих

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

механизмов противодействия взяточничеству, которые управляют соответствующими рисками, или нет возможности проверить, внедрены ли такие механизмы, то организация предпринимает следующие дальнейшие шаги:

1) Если на практике осуществимо сделать это, организация должна потребовать от бизнес-партнера внедрить механизмы противодействия взяточничеству в отношении соответствующей сделки, проекта или вида работ.

2) Там, где нет возможности потребовать от бизнес-партнера внедрить эти механизмы противодействия взяточничеству, организация должна учесть это обстоятельство при оценке рисков взяточничества, связанных с бизнес-партнером, и способ, которым организация может управлять такими рисками. Это не означает, что организация не может развивать взаимоотношения или участвовать в сделке. Однако организации следует учесть в рамках оценки рисков взяточничеству вероятность вовлеченности бизнес-партнера во взяточничество, и организации следует принять во внимание отсутствие указанных средств управления при оценке общих рисков взяточничества. Если организация полагает, что риски взяточничества, связанные с данным бизнес-партнером, неприемлемо высоки, и они не могут быть снижены иными мерами (например, изменением схемы сделки), должны применяться положения п. 8.8.

А.13.3.4 Целесообразно ли для организации требовать от не контролируемого бизнес-партнера внедрить механизмы противодействия взяточничеству, зависит от обстоятельств. Например:

a) В общем случае это будет реализуемо, если организация имеет существенное влияние на бизнес-партнера. Например, когда организация при сделке назначает агента, действующего от ее имени, или поручает подрядчику большой объем работ. В этом случае организация, как правило, имеет возможность внедрить механизмы противодействия взяточничеству как условие назначения.

b) В общем случае это будет нереализуемо, если организация не имеет существенного влияния на бизнес-партнера. Например:

1) клиент в рамках проекта;

2) конкретный подрядчик или поставщик, назначенный клиентом;

3) основной подрядчик или поставщик, в случае, когда возможность диктовать свои условия у поставщика или подрядчика существенно выше, нежели у организации (например, когда организация закупает компоненты у основного поставщика на его стандартных условиях).

c) В общем случае это будет практически невозможно, если бизнес-партнер испытывает недостаток ресурсов или опыта, чтобы иметь возможность внедрить механизмы противодействия взяточничеству.

А.13.3.5 Виды средств управления, требуемые организацией, зависят от обстоятельств. Они должны быть обоснованными и соизмеримыми рискам взяточничества, и, как минимум, должны учитывать значимые риски взяточничества в рамках своей области деятельности. В зависимости от особенностей бизнес-партнера и вида рисков взяточничества, связанных с ним, организация может, например, предпринять следующие шаги.

a) в случае, если с партнером, выполняющим значительный объем сложных работ, связаны высокие риски взяточничества, организация может потребовать от бизнес-партнера наличия внедренных механизмов противодействия взяточничеству, эквивалентных тем, что требуются настоящим стандартом, и соответствующие взяточничеству, которые партнер представляет для организации.

b) В том случае, если бизнес-партнер выполняет средний объем работ и с ним связаны риски взяточничества среднего уровня, организация может потребовать от бизнес-партнера иметь внедренным некий минимум требований противодействия взяточничеству в

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

отношении сделки, таких, например, как политика по противодействию взяточничеству, обучение для соответствующего персонала, назначение руководителя, отвечающего за обеспечение соответствия в отношении сделки, средства контроля в отношении ключевых платежей и канал информирования.

c) В случае малых бизнес-партнеров, выполняющих узкую часть работы (например, агент или второстепенный поставщик) организация может потребовать проведение обучения для соответствующих сотрудников и контроля за ключевыми платежами, подарками и знаками признательности.

A.13.3.6 Средства управления необходимы только в отношении конкретной сделки между организацией и бизнес-партнером (хотя на практике бизнес-партнер может иметь функционирующие средства управления в отношении всей своей деловой деятельности).

A.13.3.7 Все вышеперечисленное – только примеры. Важной проблемой для организации является выявить ключевые риски взяточничества в отношении сделки и потребовать в той мере, насколько это реализуемо, от бизнес-партнера внедрения обоснованных и соизмеримых средств управления по ключевым рискам взяточничества.

A.13.3.8 Организация, как правило, предъявляет эти требования не контролируемому бизнес-партнеру в качестве предварительного условия сотрудничества с бизнес-партнером и/или как часть контракта.

A.13.3.9 Организация не обязана проверять полное соответствие не контролируемого бизнес-партнера этим требованиям. Однако, организации следует предпринять обоснованные шаги для того, чтобы убедиться, что бизнес-партнер их выполняет (например, запросив у бизнес-партнера копии соответствующих документов, связанных с политикой). В случаях высокого уровня рисков взяточничества (например, агент) организация может внедрить процедуры мониторинга, информирования и аудита.

A.13.3.10 Так как осуществление механизмов противодействия взяточничеству может потребовать некоторого времени, скорей всего, будет разумно для организации дать бизнес-партнеру время для внедрения этих механизмов. Организация могла бы продолжить тем временем работу с этим бизнес-партнером, но отсутствие указанных механизмов будет фактором, который необходимо учесть при оценке рисков и при проведении комплексной проверки. Несмотря на это, организация должна рассмотреть требование права расторгнуть соответствующий контракт или соглашение, если бизнес-партнер не выполнил результативного внедрения требуемых механизмов вовремя.

A.14 Обязательства по противодействию взяточничеству

A.14.1 Данное требование – запрашивать обязательства по противодействию взяточничеству – применяется только в отношении бизнес-партнеров, с которыми связаны риски взяточничества с уровнем выше низкого.

A.14.2 Риск взяточничества в отношении сделки, вероятно, будет низким, например:

a) когда организация приобретает небольшое количество недорогостоящих товаров;

b) когда организация бронирует авиабилеты или номера в гостинице через интернет непосредственно у авиакомпании или отеля;

c) когда организация поставляет недорогостоящие товары или услуги непосредственно потребителю (например, продукты питания, билеты в кино).

A.14.3 В этих случаях организации не требуется запрашивать обязательства по противодействию взяточничеству от этих поставщиков или потребителей, представляющих низкий уровень рисков взяточничества.

A.14.4 Если бизнес-партнер представляет риски взяточничества выше, чем низкие, то организации следует, где это возможно, запросить обязательства по противодействию взяточничеству от этого бизнес-партнера.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

a) Это будет, в общем случае, целесообразно, требовать такие обязательства, когда организация имеет влияние на бизнес-партнера и, следовательно, может настаивать на получении этих обязательств от партнера. Организация, скорее всего, будет иметь возможность требовать подобного рода обязательства, например, когда она назначает агента для действий от ее имени в сделке или назначает подрядчика с большим объемом работ.

b) Организация может не иметь достаточного влияния, чтобы иметь возможность требовать обязательства в рамках, например, отношений с крупными потребителями или заказчиками, или когда организация закупает компоненты у крупного поставщика на стандартных условиях этого поставщика. В этих случаях отсутствие предоставленных обязательств не означает, что проект или взаимоотношения не должны развиваться, но их отсутствие следует учитывать, как соответствующий фактор при оценке рисков взяточничества и проведении комплексной проверки в соответствии с п. 4.5 и 8.2.

A.14.5 Эти обязательства следует, насколько это возможно, получать в письменном виде. Это может быть отдельный документ или же часть контракта между организацией и бизнес-партнером.

A.15 Подарки, знаки признательности, пожертвования и подобные поощрения

A.15.1 Организации следует знать, что подарки, знаки признательности, пожертвования и другие поощрения могут быть расценены третьей стороной (например, конкурентом по бизнесу, прессой, должностным лицом или судьей) средством, имеющим целью взятку, даже если дающий и получающий не подразумевают этой цели. Полезный механизм управления в данном случае – избегать настолько, насколько это возможно каких-либо подарков, знаков признательности, пожертвований и других видов поощрения, которые могут быть обоснованно расценены третьей стороной как взяточничество.

A.15.2 Поощрения, указанные в п. 8.7 могут включать в себя, например:

a) подарки, зрелищные мероприятия и знаки признательности;

b) пожертвования на политические и благотворительные цели;

c) оплату поездки клиента или публичного лица;

d) рекламные расходы;

e) спонсорство;

f) общественные приобретения;

g) обучение;

h) членство в клубе;

i) личная благосклонность в сфере бизнеса;

j) конфиденциальная и закрытая информация.

A.15.3 В отношении подарков и знаков признательности процедуры, внедренные организацией, могли бы, например, быть ориентированы на:

a) контроль объема и частоты подарков и знаков признательности за счет:

1) полного запрета любых подарков и знаков признательности; или

2) разрешения подарков и знаков признательности, но ограничение их по таким параметрам, как:

i) максимальная сумма (которая может меняться в зависимости от региона или вида подарка и знаков признательности);

ii) частота (относительно небольшие подарки и знаки признательности могут накапливаться в виде значительных сумм при неоднократных повторениях);

iii) выбор времени (например, в ходе переговоров по тендеру, непосредственно до или сразу после него);

iv) приемлемость (принимая во внимание особенности региона, отрасли и ранга

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

дарящего или принимающего);

v) особенности принимающего (например, заключает ли он контракты или утверждает разрешения, сертификаты или платежи);

vi) принцип взаимности (никто в организации не может принимать подарки или знаки благодарности по стоимости больше, чем ему самому разрешено дарить);

vii) законодательная и нормативная среда (в некоторых регионах и организациях может действовать запрет или механизмы контроля);

b) требование предварительного одобрения соответствующего руководителя подарков и знаков признательности, если они превышают установленную стоимость или частоту;

c) требование того, чтобы подарки и знаки признательности, которые превышают стоимость или частоту, преподносились открыто с надлежащим документированием (например, в реестре или на счетах бухгалтерского учета) и под контролем.

A.15.4 В отношении политических и благотворительных пожертвований, спонсорства, рекламных расходов и общественных приобретений процедуры, внедряемые организацией, могли бы, например, быть ориентированы на:

a) запрет выплат, которые нацелены на оказание влияния или могли бы обоснованно расцениваться, как нацеленные на оказание влияния, на решение по тендеру или иные решения в пользу организации;

b) проведение комплексной проверки политической партии, благотворительного общества или иного получателя платежа, чтобы гарантировать, что они законны и не используются как канал взяточничества (это может включать, например, изучение интернет-ресурсов или других соответствующих источников информации, чтобы убедиться, не имеют ли руководители политической партии или благотворительного общества репутацию, скомпрометированную взятками или подобными преступными действиями, или не связаны ли они с проектами организации и ее потребителями);

c) требование того, что соответствующий руководитель одобрит выплату;

d) требование публичного обнародования выплаты;

e) гарантию того, что платеж легален в соответствии с действующим законодательством и регламентами;

f) исключение выплат в ходе переговоров по контракту, непосредственно до или сразу после.

A.15.5 В отношении оплаты поездки представителя клиента или публичного лица процедуры, внедряемые организацией, могли бы, например, быть ориентированы на:

a) гарантию того, что платеж разрешен процедурами клиента или государственного органа, а также действующим законодательством и регламентами;

b) гарантию того, что поездка необходима для надлежащего исполнения обязанностей представителем клиента или публичным лицом (например, для инспекции на заводе организации процедур обеспечения качества);

c) гарантию того, что платеж одобрил соответствующий руководитель организации;

d) обеспечение, если возможно, того, чтобы руководитель публичного лица или сотрудника или функция по противодействию взяточничеству были информированы о поездке и предполагаемом ее обеспечении;

e) ограничение выплат, необходимых для поездки, оплаты размещения и питания, непосредственно связанных с обоснованным маршрутом поездки;

f) ограничение соответствующих представительских расходов до разумного уровня в соответствии с политикой организации в части подарков и представительских расходов;

g) запрет оплаты расходов членов семьи и друзей;

h) запрет оплаты расходов, связанных с отпуском и отдыхом.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

А.16 Внутренний аудит

А.16.1 Требование в п. 9.2 не означает, что организация должна иметь отдельного специалиста по проведению внутренних аудитов. Раздел требует, чтобы организация назначила соответствующему компетентному подразделению или лицу ответственность за проведение внутренних аудитов. Организация может обратиться к третьей стороне для выполнения всей ее программы внутренних аудитов или может привлечь третью сторону для выполнения определенных частей имеющейся программы.

А.16.2 Частота проведения аудитов будет зависеть от требований организации. Вполне вероятно, что некоторая совокупность проектов, контрактов, процедур, средств управления и систем будет выбираться для аудита ежегодно.

А.16.3 Выборка может основываться на рисках так, что, например, скорее всего будет выбран для проверки проект с высоким уровнем риска взяточничества, чем проект с низким уровнем этого риска.

А.16.4 Аудиты, как правило, должны планироваться заранее так, чтобы соответствующие участники имели необходимые документы и достаточно времени. Однако в некоторых случаях организация может принять решение провести аудит, когда проверяемые стороны его не ожидают.

А.16.5 Если в организации есть управляющий орган, он также может влиять на выбор и частоту аудитов организации в той мере, в какой считает необходимой, чтобы проверить независимость и помочь гарантировать нацеленность аудитов на приоритетные области в части рисков взяточничества. Управляющий орган может также потребовать доступ ко всем отчетам по аудитам и их результатам и, чтобы результаты любого аудита, выявившего определенные признаки более высокого уровня рисков взяточничества или показателей рисков взяточничества, были переданы управляющему органу по завершении аудита.

А.16.6 Целью аудита является формирование обоснованного утверждения для управляющего органа (если имеется) и высшего руководства, насколько результативно внедрена и функционирует система менеджмента противодействия взяточничеству, оказание помощи в предотвращении и выявлении взяточничества, а также в обеспечении сдерживающих факторов для всех потенциально предрасположенных к взяточничеству лиц (поскольку они будут знать, что их проект или подразделение могут быть выбраны для аудита).

А.17 Документированная информация

Документированная информация в соответствии с п. 7.5.1 может включать:

a) свидетельство получения персоналом политики по противодействию взяточничеству;

b) свидетельство предоставления политики по противодействию взяточничеству бизнес-партнерам, представляющим риски взяточничества выше низких;

c) политики, процедуры и средства управления системы менеджмента противодействия взяточничеству;

d) результаты оценки рисков взяточничества (см. п. 4.5);

e) свидетельство предоставления обучения по противодействию взяточничеству (см. п. 7.3);

f) свидетельства выполненной комплексной проверки (см. 8.2);

g) меры, предпринятые для внедрения системы менеджмента противодействия взяточничеству;

h) одобрения и записи о подарках, знаках признательности, благотворительных

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

взносах и подобных поступлениях как выплаченных, так и принятых (см. п. 8.7);

i) свидетельства действий и результатов решений по проблемным вопросам, поднятым в отношении:

1) любых слабых мест в системе менеджмента противодействия взяточничеству;

2) инцидентов, связанных с попыткой взяточничества, подозрением на взятку или фактическим случаем взяточничества;

j) результаты мониторинга, расследования или аудита, выполненного организацией или третьей стороной.

А.18 Расследование и принятие мер в отношении взяточничества

А.18.1 Настоящий стандарт требует, чтобы организация внедрила соответствующие процедуры расследования и принятия мер в отношении любого случая взяточничества или нарушения норм противодействия взяточничеству, о котором сообщили, которое выявлено или обоснованно подозревается. Каким образом организация проводит расследование и принимает меры в конкретном случае, будет зависеть от обстоятельств. Каждая ситуация отлична и ответ организации должен быть обоснованным и соответствующим обстоятельствам. Сообщение о серьезном подозрении на взятку потребует гораздо более срочной, существенной и детальной реакции, нежели незначительное нарушение норм противодействия взяточничеству. Рекомендации, данные ниже, имеют информативный характер и не должны восприниматься как регулятивные требования.

А.18.2 О любых подозреваемых или фактических случаях взяточничества, а также о нарушениях норм противодействия взяточничеству предпочтительно сообщать функции по противодействию взяточничеству. Если сообщения в первую очередь приходят другому лицу, то процедуры организации должны гарантировать, что сообщение будет передано функции по противодействию взяточничеству так быстро, насколько это возможно. В некоторых случаях функция по противодействию взяточничеству сама будет выявлять подозрительные ситуации и нарушения.

А.18.3 Процедура должна определить, кто отвечает за принятие решения, каким образом случай будет расследован и приняты по нему меры. Например:

a) небольшая организация может внедрить процедуру, в соответствии с которой все случаи, вне зависимости от их значимости, будут сообщаться функцией по противодействию взяточничеству прямо высшему руководству для принятия им решения по ответным действиям;

b) более крупные организации могут внедрить процедуру, в соответствии с которой:

1) незначительные случаи обрабатываются функцией по противодействию взяточничеству с периодическим отчетом о них высшему руководству;

2) значительные случаи сообщаются функцией по противодействию взяточничеству прямо высшему руководству для принятия им решения по ответным действиям.

А.18.4 После выявления любого случая высшее руководство или функция по противодействию взяточничеству (по ситуации) должны затем оценить известные факты и возможную серьезность проблемы. Если они еще не имеют достаточно фактов для принятия решения, им следует начать расследование.

А.18.5 Расследование должно проводить лицо, которое не вовлечено в данную проблему. Это может быть функция по противодействию взяточничеству, специалисты внутреннего аудита, другой соответствующий руководитель или соответствующая третья сторона. Лицо, проводящее расследование, должно иметь соответствующие полномочия, ресурсы и доступ к высшему руководству, чтобы сделать расследование более результативным. Предпочтительно, чтобы лицо, проводящее расследование, прошло

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

обучение или имело накопленный опыт в проведении расследований. Расследование должно полностью установить факты и собрать все необходимые свидетельства посредством, например:

a) запросов для установления фактов;

b) объединения всех соответствующих документов и иных свидетельств;

c) получения показаний свидетелей;

d) там, где возможно и целесообразно, запросом отчетов о ситуации в письменном виде и подписанных теми, кто их писал.

A.18.6 При проведении расследования и любых последующих действий организация должна принять во внимание соответствующие факторы. Например:

a) действующее законодательство (возможно, потребуется юридическая консультация);

b) безопасность персонала;

c) риск клеветы при формировании заявления;

d) защиту людей, которые делают сообщения, и всех прочих, кто вовлечен в этот случай, или был упомянут в отчете (см. 8.9);

e) возможную уголовную или гражданскую ответственность, финансовые потери или порча репутации организации и отдельных лиц;

f) любое юридическое обязательство или выгода для организации, чтобы сообщить органам власти;

g) сохранение конфиденциальности в отношении ситуации и расследования пока не будут установлены факты;

h) необходимость для высшего руководства потребовать от персонала полного сотрудничества в ходе расследования.

A.18.7 Результаты расследования должны быть переданы высшему руководству или функции по противодействию взяточничеству (по ситуации). Если результаты передаются высшему руководству, их также необходимо обговорить со функцией по противодействию взяточничеству.

A.18.8 После того, как организация завершит расследование и/или получит достаточно информации для принятия решения, организация должна принять соответствующие меры. В зависимости от обстоятельств и серьезности ситуации они могут включать в себя одно или более действий из следующего списка:

a) прекращение, выход из или изменение участия организации в проекте, сделке или контракте;

b) возмещение или возврат любых неправомерно полученных выплат;

c) дисциплинарное воздействие на ответственный персонал (которое, в зависимости от тяжести случая, может варьироваться от предупреждения за незначительное нарушение до увольнения за серьезное нарушение);

d) информирование о ситуации органов власти;

e) если случай взяточничества произошел, предпринять действия для избегания или принятия мер в отношении любых возможных последующих правонарушений (например, представления недостоверных счетов, что может случиться, когда взятка намеренно неверно отражается на счетах, налоговых нарушений, когда взятка незаконно вычтена из дохода, или отмывания денег, где имеют место доходы от преступной деятельности).

A.18.9 Организации следует пересматривать процедуры противодействия взяточничеству для проверки того, не возникают ли проблемы по причине определенной неадекватности этих процедур, и если да, то предпринимать немедленные и соответствующие шаги для улучшения процедур.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

А.19 Мониторинг

А.19.1 Мониторинг системы менеджмента противодействия взяточничеству может включать, например, следующие области:

a) результативность обучения;

b) результативность средств управления, например, путем выборочного тестирования результатов;

c) результативность назначения ответственности для выполнения обязательств по соответствию требованиям системы менеджмента противодействия взяточничеству;

d) результативность в обработке ранее выявленных нарушений соответствия;

e) случаи, когда внутренний аудит не выполнялся в намеченные сроки.

А.19.2 Мониторинг показателей соответствия может включать, например, следующие области:

- несоответствие и «предпосылки к нарушению» (инцидент без негативных последствий);
- случаи невыполнения требований по противодействию взяточничеству;
- случаи, когда цели не достигнуты;
- уровень культуры соответствия.

Примечание - см. ISO 37301.

А.19.3 Организация может периодически выполнять самопроверки как во всей организации, так и в ее отдельных департаментах, чтобы оценить результативность системы менеджмента противодействия взяточничеству (см. п. 9.4).

А.20 Планирование и внедрение изменений в систему менеджмента противодействия взяточничеству

А.20.1 Адекватность и результативность системы менеджмента противодействия взяточничеству должны оцениваться непрерывно и через запланированные промежутки времени, используя различные методы, например, с помощью проведения внутренних аудитов (см. п. 9.2), анализа со стороны руководства (см. п. 9.3) и анализа со стороны функции по противодействию взяточничеству (см. п. 9.4).

А.20.2 Организация должна принимать во внимание результаты и выходные данные подобных анализов для того, чтобы определить, есть ли необходимость или возможность внести изменения в систему менеджмента противодействия взяточничеству.

А.20.3 Чтобы обеспечить сохранение целостности и результативности системы менеджмента противодействия взяточничеству, изменения отдельных элементов системы должны учитывать зависимость и влияние этих изменений на результативность системы менеджмента в целом.

А.20.4 Если организация принимает решение о необходимости изменений в системе менеджмента противодействия взяточничеству, подобные изменения должны проводиться на плановой основе, учитывая следующее:

a) цель данных изменений и потенциальные последствия;

b) целостность системы менеджмента противодействия взяточничеству;

c) доступность ресурсов;

d) назначение или переназначение ответственности и полномочий;

e) цена, объем и временные рамки внедрения изменений.

А.20.5 Оптимизация системы менеджмента противодействия взяточничеству как результат мер, принятых в ответ на любое несоответствие (см. п. 10.1), а также как результат

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

постоянного улучшения (см. п. 10.2) должна выполняться, применяя тот же подход.

А.21 Публичные лица

А.21.1 Термин «публичное лицо» (3.26) определяется в широком понимании во многих законодательствах по противодействию взяточничеству.

А.21.2 Следующий список не является исчерпывающим и не все примеры могут применяться в любой юрисдикции. При оценке рисков взяточничества организации следует принимать во внимание категории публичных лиц, с которыми она имеет дело или может иметь дело.

А.21.3 Понятие «публичное лицо» может включать в себя следующее:

a) лиц, занимающих государственные должности на национальном уровне, уровне штата/провинции или муниципалитета, включая членов законодательных органов, должностных лиц исполнительной и судебной власти;

b) должностных лиц политических партий;

c) кандидатов на государственные должности;

d) государственных служащих, включая сотрудников министерств, правительственных учреждений, административных судов и общественных советов;

e) должностных лиц международных организаций, таких как Всемирный банк, ООН, Международный валютный фонд;

f) работников государственных предприятий, за исключением предприятий, работающих на обычной коммерческой основе на соответствующем рынке, т.е., практически равных частным предприятиям, без льготных субсидий и других привилегий (см. ссылку 19).

А.21.4 Во многих юрисдикциях родственники и приближенные лица к публичным лицам также рассматриваются как публичные лица в рамках законодательства по противодействию взяточничеству.

А.22 Программы по противодействию взяточничеству

Хотя это не является требованием настоящего стандарта, организация может посчитать полезным участвовать или принимать рекомендации любых отраслевых или иных программ по противодействию взяточничеству, которые продвигают или знакомят с лучшими практиками, подходящими к деятельности организации в сфере противодействия взяточничеству.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Библиография

[1] ISO 9000, Системы менеджмента качества. Основы и словарь (Quality management systems — Fundamentals and vocabulary).

[2] ISO 9001, Системы менеджмента качества.Требования (Quality management systems — Requirements).

[3] ISO 14001, Системы экологического менеджмента. Требования с руководством по применению (Environmental management systems — Requirements with guidance for use).

[4] ISO/IEC 17000, Оценка соответствия. Словарь и общие принципы (Conformity assessment — Vocabulary and general principles).

[5] ISO 19011, Руководящие принципы аудита систем менеджмента (Guidelines for auditing management systems).

[6] ISO 22000, Системы менеджмента безопасности пищевых продуктов. Требования к любой организации в пищевой цепочке (Food safety management systems — Requirements for any organization in the food chain).

[7] ISO 26000, Руководство по социальной ответственности (Guidance on social responsibility).

[8] ISO/IEC 27001, Информационная безопасность, кибербезопасность и защита конфиденциальности. Системы менеджмента информационной безопасности.Требования (Information security, cybersecurity and privacy protection — Information security management systems — Requirements).

[9] ISO 31000, Управление рисками. Руководящие принципы (Risk management — Guidelines).

[10] ISO 31022, Управление рисками. Руководящие принципы по управлению правовыми рисками (Risk management — Guidelines for the management of legal risk).

[11] ISO 37000:2021, Управление организациями. Руководство (Governance of organizations — Guidance).

[12] ISO 37002, Системы управления осведомительством. Руководство (Whistleblowing management systems — Guidelines).

[13] ISO/TS 37008, Внутренние расследования организаций. Руководство (Internal investigations of organizations — Guidance).

[14] ISO 37009, Конфликт интересов в организациях. Руководство (Conflict of interest in organizations — Guidelines).

[15] ISO 37301, Системы управления соответствием. Требования с руководством по применению (Compliance management systems — Requirements with guidance for use).

[16] ISO/IEC, Руководство 2, Стандартизация и смежные виды деятельности. Общий словарь Guide 2 (Standardization and related activities — General vocabulary).

[17] Конвенция Организации Объединенных Наций против коррупции, Нью-Йорк, 2004 г. Доступно на сайте: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf (United Nations Convention against Corruption, New York, 2004. Available at: https:// www .unodc .org/ documents/ treaties/ UNCAC/ Publications/ Convention/ 08 -50026 _E .pdf).

[18] Организация экономического сотрудничества и развития, Конвенция о противодействии с подкупом иностранных государственных должностных лиц при осуществлении международных деловых операций и связанные с ней документы, Париж, 2010 г. (Organization for Economic Co-operation and Development, Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions and Related Documents, Paris, 2010).

[19] Организация экономического сотрудничества и развития, Руководство по надлежащей практике внутреннего контроля, этики и соответствия, Париж, 2010 г.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

(Organization for Economic Co-operation and Development, Good Practice Guidance on Internal Controls, Ethics, and Compliance, Paris, 2010).

[20] Организация экономического сотрудничества и развития, Комментарии к Конвенции о противодействии с подкупом иностранных должностных лиц при осуществлении международных деловых операций, 21 ноября 1997 г. (Organization for Economic Co-operation and Development, Commentaries on the Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions, 21 November 1997).

[21] Глобальный договор ООН/Transparency International, Руководство по отчетности о 10-м принципе противодействии с коррупцией, 2009 г. (United Nations Global Compact/Transparency International, Reporting guidance on the 10th principle against corruption, 2009).

[22] Международная торговая палата, Transparency International, Глобальный договор ООН и Всемирный экономический форум, RESIST: Противодействие вымогательству и подстрекательству при осуществлении международных сделок, Корпоративный инструмент для обучения сотрудников, 2010 г. (International Chamber of Commerce, Transparency International, United Nations Global Compact and World Economic Forum, RESIST: Resisting Extortion and Solicitation in International Transactions, A company tool for employee training, 2010).

[23] Международная торговая палата, Правила противодействия с коррупцией, Париж, 2011 г. (International Chamber of Commerce, Rules on Combating Corruption, Paris, 2011).

[24] Деловые принципы противодействия взяточничеству и сопутствующие инструменты, Берлин, 2013 г. (Transparency International, Business Principles for Countering Bribery and associated tools, Berlin, 2013).

[25] Индекс восприятия коррупции (Transparency International, Corruption Perceptions Index).

[26] Международный индекс взяткодателей (Transparency International, Bribe Payers Index).

[27] Всемирный банк, показатели мирового управления (World Bank, Worldwide Governance Indicators).

[28] Международная сеть корпоративного управления, заявление и руководство ICGN по антикоррупционным практикам, Лондон, 2009 г. (International Corporate Governance Network, ICGN Statement and Guidance on Anti-Corruption Practices, London, 2009).

[29] Принципы партнерства против коррупции для противодействия взяточничеству, инициатива Всемирного экономического форума в партнерстве с Transparency International и Базельским институтом управления, Женева (World Economic Forum. Partnering Against Corruption Principles for Countering Bribery, An Initiative of the World Economic Forum in Partnership with Transparency International and the Basel Institute on Governance, Geneva Всемирный экономический форум.).

[30] Комитет организаций-спонсоров Комиссии Тредвея (COSO): Внутренний контроль.Интегрированная структура, май 2013 г. (Committee of the Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO): Internal Control – Integrated Framework, May 2013).

МКС 03.100.02, 03.100.01, 03.100.70 (IDT)

Ключевые слова: взяточничество, взятка, подкуп, риски, противодействие взяточничеству.

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

Пользователь: БИН 210840034978, ТОО «КТЖ-Пассажирские локомотивы» • Бесплатный СТ РК от 08.09.2026 • Скачано 08.09.2026 11:39
СТ РК ISO 37001-2025 выдан РГП на ПХВ «Казахстанский институт стандартизации и метрологии»

«Қазақстан стандарттау және метрология институты»
республикалық мемлекеттік кәсіпорны
010000, Астана қаласы, Мәңгілік ел даңғылы, 11 үй
«Эталон орталығы» ғимараты
Тел.: 8(7172) 796009
Интернет-магазин: new-shop.ksm.kz

Сканируйте для проверки
подлинности документа